

Β

ΓΕΡΑΣΙΜΟΥ ΘΕΟΛΟΓΙΔΟΥ

2

ΜΕΓΑΛΟΥ ΑΡΧΙΜΑΝΑΡΙΤΟΥ ΤΩΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΩΝ

ΕΠΙΤΟΜΟΣ

ΙΕΡΑ ΙΣΤΟΡΙΑ

ΤΗΣ ΚΑΙΝΗΣ ΔΙΑΘΗΚΗΣ

ΜΕΤ' ΕΙΚΟΝΩΝ

ΗΘΙΚΩΝ ΠΟΡΙΣΜΑΤΩΝ, ΡΗΤΩΝ, ΤΡΩΠΑΡΙΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΦΗΤΕΥΧΩΝ

[ΚΑΤΑ ΤΟ ΝΕΟΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

ΤΗΣ ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΗΣ ΚΕΝΤΡ. ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

ΠΡΟΣ ΧΡΗΣΙΝ ΤΗΣ Γ' ΤΑΞΕΩΣ

ΤΩΝ ΑΣΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΔΗΜΟΤΙΚΩΝ ΣΧΟΛΩΝ ΑΜΦΟΤΕΡΩΝ ΤΩΝ ΦΥΛΩΝ

ΤΕΥΧΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΝ

ΕΚΔΟΤΙΚΟΝ ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ

ΞΕΝΟΦΩΝΤΟΣ Ε. ΣΕΡΓΙΑΔΟΥ

549 — Πέραν, Τεχές — 549

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΙΣ

Πᾶν γνήσιον ἀντίτυπον δέον νὰ φέρῃ τὴν ὑπο-
γραφὴν τοῦ συγγραφέως καὶ τὴν σφραγίδα τοῦ
ἐκδότου.

τ^{ος} Μ. Αἰχμ. Γεράσιμος

معارف نظارت جلیله سنک فی ۲۵ صفر سنه ۱۲۲۵ و فی ۲۷ مارت سنه ۱۲۲۲ تاریخی
و ۱۰ نومروی رخصتنامه بیه طبع اولمشدر .

۲۷ مارت سنه ۱۲۲۲ تاریخی

Ἐκ τοῦ Ἐμπορικοῦ Τυπογραφείου Ἀριστοβούλου καὶ Ἀναστασίου
Κωνσταντινούπολις, Γαλατᾶ, Περμποπάζαρον, ὁδὸς Τσεσμέ, 3.

ΤΟ

ΣΕΒΑΣΜΙΩΤΑΤΩ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗ

ΑΓΙΩ ΣΙΣΑΝΙΟΥ ΚΑΙ ΣΙΑΤΙΣΤΗΣ

ΚΥΡΙΩ ΚΥΡΙΩ

ΣΕΡΑΦΕΙΜ

ΠΡΟΣΤΑΤΗ ΤΩΝ ΓΡΑΜΜΑΤΩΝ

ΕΛΑΧΙΣΤΟΝ

Ολοποίησας

11
The Volcanoes

2
~~Volcanoes~~

5
Volcanoes

Volcanoes

AKADHMA

Τοῖς ἐντευξομένοις,

Ἐπὶ τριετίαν διδάξας τὰ Ἱερὰ Μαθήματα ἐν τῷ ἐν Πριγκήπῳ Ἐθνικῷ Ὀρφανοτροφείῳ καὶ κατιδὼν ἐκ τοῦ σύνεγγυς οἷα δύναται νὰ καρπωθῇ ὠφελήματα ἢ σπουδάουσα νεολαία ἐκ τῆς ὅσον ἔνεστιν ἀπλουσιεύσεως τῆς γλώσσης τῶν Ἱερῶν Βιβλίων, ἅτινα ὡς συντελεστικά βοηθήματα παρέχονται ὑπὸ τῶν διδασκόντων τοῖς διδασκομένοις, τὰ μάλιστα συντε-
λούσης πρὸς ἐποικοδομητικὸν σκοπὸν καὶ τῆς προσθήκης ἐν τέλει ἐκάστης παραγράφου σχετικῶν πορισμάτων, ἐξαγομένων ἐξ αὐτοῦ τοῦ μαθήματος, ἔγνων ἵνα προβῶ εἰς σύνταξιν ὁλο-
κλήρου τῆς σειρᾶς τῶν Ἱερῶν Βιβλίων διὰ τὴν σπουδάουσαν νεολαίαν, τόσῳ τῶν ἀρρένων ὅσῳ καὶ τῶν θηλέων, τῶν ἀστι-
κῶν καὶ δημοτικῶν σχολῶν. Καὶ νῦν μὲν παρέχων τῷ δημοσίῳ μετὰ τὴν δυνατόν προσπάθειαν πρὸς τὸν ἐπιδιωκόμενον σκο-
πὸν ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ νέου προγράμματος τῆς Π. Κ. Ε. Ἐπιτροπῆς τρίτευχον Ἱερὰν Ἱστορίαν διὰ τὰς τέσσαρας κατω-
τέρας τάξεις τῶν ὧν ἐρρέθη σχολῶν, ἐπιφυλάσσομαι ἐν προσε-
χεῖ μέλλοντι, εὐκαιρίας παρεχομένης μοι, νὰ συνεχίσω τὴν σύνταξιν καὶ τῶν λοιπῶν Ἱερῶν Βιβλίων, ἤτοι τῆς Ἱερᾶς Κατηγήσεως, Ἱερᾶς Λειτουργικῆς καὶ Ἐκκλησιαστικῆς Ἱστο-
ρίας. Ἡ πρὸς τοῦτο παρότρυνσίς μου ὡς ἐλατήριον θὰ ἔχη καὶ τὴν εὐμενῆ ἀποδοχὴν τοῦ τριτεύχου τούτου πονηματίου, ὅπερ δὲν ἀντιλέγω, ὅτι δύναται νὰ ἔχη καὶ τὰς ἐλλείψεις του, ὡς πρωτοφανὲς ἔργον.

Ἐν Φαναρίῳ, τῇ 1 Μαΐου 1907.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Ἱστορία λέγεται ἡ διήγησις τῶν γεγονότων μιᾶς ὀρισμένης ἐποχῆς. Ἐρὰ δὲ Ἱστορία τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης λέγεται ἡ ἀφήγησις τοῦ βίου τῆς Πρώτης Ἐκκλησίας τοῦ Θεοῦ, δηλαδή ἡ ἐξιστόρησις τῶν διαφόρων γεγονότων, τὰ ὅποια ἔλαβον χώραν ἐν τῷ βίῳ τοῦ Ἑβραϊκοῦ λαοῦ ἀπὸ τῆς δημιουργίας τοῦ ἀνθρώπου μέχρι τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ. Τὰ γεγονότα ταῦτα περιλαμβάνονται ἐν τῷ βιβλίῳ τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης, ἡ ὅποια περιλαμβάνει 1) τὴν Πεντάτευχον (Γένεσιν, Ἔξοδον, Λευϊτικόν, Ἀριθμούς, Δευτερονόμιον)· 2) τὸν Ἰησοῦν τοῦ Ναυῆ· 3) τοὺς Κριτάς· 4) τὴν Ρούθ· 5) τὰ 4 βιβλία τῶν βασιλειῶν· 6) τὰ 2 βιβλία τῶν Παραλειπομένων· 7) τὰ 2 βιβλία τοῦ Ἑσδρα· 8) τὸν Νεεμίαν· 9) τὸν Ἰωβ· 10) τὴν Ἰουδίθ· 11) τὴν Ἑσθήρ· 12) τὸν Ἰώβ· 13) τοὺς Ψαλμοὺς· 14) τὰς Παροιμίας· 15) τὸν Ἐκκλησιαστήν· 16) τὸ Ἄσμα τῶν Ἀσμάτων· 17) τὴν Σοφίαν Σολομῶντος· 18) τὴν Σοφίαν Σειράχ· 19) τὰ βιβλία τῶν Προφητῶν (Ἡσαίου, Ἰερεμίου, Ἰεζεκιήλ, Δανιήλ, Ὡσηέ, Ἀμώς, Μιχαίου, Ἰωήλ, Ὀβδιού, Ἰωνᾶ, Ναούμ, Ἀββακούμ, Σοφονίος, Ἀγγαίου, Ζαχαρίου, Μαλαχίου)· 20) τὰ 3 βιβλία τῶν Μακκαβαίων.

Διαιρεῖται δὲ τὸ παρὸν βιβλίον εἰς ἑπτὰ περιόδους· 1) Ἀπὸ τῆς δημιουργίας τοῦ κόσμου μέχρι τῆς κλήσεως τοῦ Ἀβραάμ· 2) ἀπὸ τῆς κλήσεως τοῦ Ἀβραάμ μέχρι τῆς ἐξόδου ἐξ Αἰγύπτου· 3) ἀπὸ τῆς ἐξόδου τῶν Ἰσραηλιτῶν ἐξ Αἰγύπτου μέχρι τῆς κατακτήσεως ὑπ' αὐτῶν τῆς γῆς Χαναάν· 4) ἐποχὴ τῶν Κριτῶν· 5) ἀπὸ τῆς εἰσαγωγῆς τῆς βασιλείας μέχρι τοῦ διχασμοῦ τοῦ ἐνὸς βασιλείου εἰς δύο· 6) ἀπὸ τῆς διαίρεσεως τοῦ βασιλείου μέχρι τέλους τῆς Βαβυλωνίου αἰχμαλωσίας· 7) ἀπὸ τῆς ἐπανόδου τῶν Ἰουδαίων ἐκ τῆς βαβυλωνίου αἰχμαλωσίας μέχρι Χριστοῦ.

ΠΑΛΑΙΑ ΔΙΑΘΗΚΗ

Η ΠΡΩΤΗ ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΤΟΥ ΘΕΟΥ

ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΠΡΩΤΗ

ΑΠΟ ΤΗΣ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑΣ ΤΟΥ ΚΟΣΜΟΥ
ΜΕΧΡΙ ΤΗΣ ΚΛΗΣΕΩΣ ΤΟΥ ΑΒΡΑΑΜ (5508—2081 π. Χ.)

§ 1. Ἡ δημιουργία τοῦ κόσμου.

Ὁ Θεὸς μὲ μόνον τὸν λόγον του ἐδημιούργησεν ἐκ τοῦ μηδενὸς ὅλον τὸν κόσμον εἰς ἕξ ἡμέρας, κατὰ τὸν ἀκόλουθον τρόπον.

Ἐν τῇ πρώτῃ ἡμέρᾳ εἶπεν ὁ Θεὸς· «ἄς γίνῃ φῶς», καὶ ἀμέσως ἔγινε φῶς, τὸ ὅποιον εἶδεν ὁ Θεός, ὅτι ἦτο καλόν, καὶ ἐχώρισεν αὐτὸ ἀπὸ τοῦ σκότους. Καὶ ὠνόμασε τὸ μὲν φῶς ἡμέραν, τὸ δὲ σκότος νύκτα.

Ἐν τῇ δευτέρῃ ἡμέρᾳ εἶπεν ὁ Θεός, «ἄς γίνῃ τὸ στερέωμα», τὸ ὅποιον ὠνόμασεν οὐρανόν.

Ἐν τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ εἶπεν ὁ Θεός· «ἄς συναχθῶσιν ὅλα τὰ ὕδατα εἰς ἓν μέρος καὶ ἄς φανῇ ἡ ξηρὰ». Τοῦτο δὲ ἀμέσως ἔγινε, καὶ ὠνόμασεν ὁ Θεός τὴν μὲν ξηρὰν γῆν, τὰ δὲ ὕδατα θάλασσαν. Ἐπειτα δὲ εἶπεν ὁ Θεός καὶ ἐβλάστησεν ἡ γῆ χόρτα καὶ ἄνθη καὶ δένδρα καρποφόρα.

Τὴν τετάρτην ἡμέραν εἶπεν ὁ Θεός· «ἄς γίνωσιν ὁ ἥλιος, ἡ σελήνη καὶ οἱ ἀστέρες τοῦ οὐρανοῦ διὰ νὰ φωτίζωσι τὴν γῆν», καὶ ἀμέσως ἐγέναν ταῦτα.

Τὴν πέμπτην ἡμέραν εἶπεν ὁ Θεός καὶ ἔγειναν τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ καὶ οἱ ἰχθύες τῆς θαλάσσης.

Τὴν ἕκτην ἡμέραν εἶπεν ὁ Θεός καὶ ἔγειναν ὅλα τὰ τετράποδα καὶ τὰ ἔρπετά καὶ τὰ θηρία τῆς γῆς. Καὶ τελευταῖον εἶπεν ὁ Θεός· «ἄς κάμωμεν ἄνθρωπον κατ' εἰκόνα ἡμετέρην καὶ ὁμοίωσιν, ὅστις νὰ ἐξουσιάζῃ εἰς ὅλην τὴν γῆν». Ἐπειτα ἔλαβε χῶμα ἀπὸ τὴν γῆν καὶ ἔπλασε τὸ σῶμα τοῦ ἀνθρώπου καὶ ἐνεφύσησεν εἰς τὸ πρόσωπον τοῦ ἀνθρώπου πνοὴν ζωῆς καὶ ὁ ἄνθρωπος ἔλαβε ψυχὴν ζωτικὴν. Ὡνόμασε δὲ ὁ Θεός τὸν

πρῶτον ἄνθρωπον Ἀδάμ. Εἶδεν ὁ Θεός κατόπιν, ὅτι δὲν εἶναι καλὸν ὁ ἄνθρωπος νὰ εἶναι μόνος καὶ διὰ τοῦτο εἶπεν·

«ὥς κίμωνες ὁμοιον σύντροφον δι' αὐτόν». Καί ἀφ' οὗ ἀπεκοίμισεν ὁ Θεὸς τὸν Ἀδάμ, ἔλαβε μίξιν ἀπὸ τὰς πλευράς του καὶ ἔπλασε τὴν πρώτην γυναῖκα Εὐᾶ, τὴν ὅποιαν ὁ Ἀδάμ ὅταν ἐξύπνησε καὶ εἶδεν εἶπεν· «αὕτη εἶναι ὅστουν ἐκ τῶν ὀστέων μου καὶ σὰρξ ἐκ τῆς σαρκός μου». Εὐλόγησε δὲ ὁ Θεὸς τοὺς πρωτοπλάστους ἀνθρώπους καὶ εἶπεν· «αὐξάνεσθε καὶ πληθύνεσθε καὶ κυριεύσατε ὅλην τὴν γῆν».

Καὶ τοιοῦτοτρόπως ὁ Θεὸς ἐτελείωσε τὴν δημιουργίαν ὅλου τοῦ κόσμου μὲ μόνον τὸν λόγον του εἰς ἕξ ἡμέρας καὶ ἀφ' οὗ εἶδεν, ὅτι ἦσαν ὅλα τὰ δημιουργήματά του «λίαν καλά», εὐλόγησεν αὐτὰ καὶ ἀνεπαύθη ἀπὸ τῶν ἔργων του τὴν ἑβδόμην ἡμέραν, ἣ ὅποια ὠνομάσθη Σάββατον, δηλαδὴ ἀνάπαυσις.

ΠΟΡΙΣΜΑΤΑ. — 1. Ἡ δημιουργία τοῦ κόσμου μᾶς διδάσκει, ὅτι ὁ Θεὸς εἶναι παντοδύναμος, πάνσοφος, καὶ πανάγαθος. 2. Ἡ πλάσις τοῦ ἀνθρώπου μᾶς διδάσκει τὴν ἰδιαιτέραν ἀγάπην καὶ πρόνοιαν τοῦ Θεοῦ πρὸς τὸν ἄνθρωπον. 3. Ἡ Εὐᾶ ἐπλάσθη ἀπὸ μίαν ἐκ τῶν πλευρῶν τοῦ Ἀδάμ· τοῦτο μᾶς διδάσκει, ὅτι ἡ γυνὴ εἶναι ὁμοία μὲ τὸν ἄνδρα καὶ ἀποτελεῖ μὲ αὐτὸν ἓν σῶμα. 4. Κατὰ τὸ παράδειγμα τοῦ Θεοῦ πρέπει καὶ ἡμεῖς νὰ ἀναπαυώμεθα ἐκ τῶν ἔργων τὰς Κυριακὰς καὶ ἑορτάς.

§ 2. Ἡ παρακοὴ τῶν πρωτοπλάστων.

Τοὺς πρώτους ἀνθρώπους ὁ Θεὸς ἔβαλεν ἐντὸς παραδείσου διὰ νὰ ζῶσιν. Ἦτο δὲ ὁ παράδεισος κήπος ὡραίος κατὰ ἀνατολάς εὐρισκόμενος, ὁ ὅποιος ἦτο γεμάτος, ἀπὸ κάθε εἶδος καρπῶν καὶ φυτῶν καὶ ἐποτίζετο ὑπὸ τεσσάρων ποταμῶν. Καὶ εἶπεν ὁ Θεὸς εἰς τοὺς πρωτοπλάστους νὰ ἔχωσιν ὅλην τὴν

ελευθερίαν καὶ νὰ τρώγωσιν ἀπὸ ὅλους τοὺς καρποὺς τοῦ παραδείσου. Μόνον δὲ μίαν ἐντολὴν ἔδωκεν εἰς αὐτούς, νὰ μὴ φάγωσιν ἀπὸ τοὺς καρποὺς ἐνὸς δένδρου, τὸ ὁποῖον ὠνομάζετο δένδρον τῆς γνώσεως τοῦ καλοῦ καὶ τοῦ κακοῦ, διότι ἅμα φάγωσιν ἀπὸ τοὺς καρποὺς τούτους θὰ ἀποθάνωσιν. Ἔζων δὲ ὁ Ἀδὰμ καὶ ἡ Εὕα ἐν τῷ παραδείσῳ εὐτυχεῖς.

Τὴν τοιαύτην ὁμως εὐτυχίαν τῶν πρώτων ἀνθρώπων ἐφθόνησεν ὁ διάβολος καὶ ἀφ' οὗ ἔλαβε σχῆμα ὄφως, ὁ ὁποῖος ἦτο ὁ πανουργότατος ὄλων τῶν θηρίων, ἦλθε πρὸς τὴν Εὕαν καὶ εἶπεν· «εἶναι ἀλήθεια, ὅτι ὁ Θεὸς σὰς εἶπε νὰ μὴ φάγητε ἀπὸ ὅλους τοὺς καρποὺς τοῦ παραδείσου;» Ἡ δὲ Εὕα ἀπεκρίθη· «Ἀπὸ ὅλους τοὺς καρποὺς θὰ φάγωμεν, μόνον ἀπὸ τοὺς καρποὺς τοῦ δένδρου τῆς γνώσεως τοῦ καλοῦ καὶ τοῦ κακοῦ μᾶς εἶπεν ὁ Θεὸς νὰ μὴ φάγωμεν, διότι ἂν φάγωμεν, θὰ ἀποθάνωμεν». Τότε ὁ ὄφις ἀπήντησε· «Δὲν θὰ ἀποθάνητε, ἀλλ' ἐὰν φάγητε ἀπὸ τὸν καρπὸν τοῦτον θὰ γίνητε καὶ σεῖς ὡς Θεοὶ καὶ θὰ γνωρίζητε τὸ καλὸν καὶ τὸ πονηρόν». Ἡ Εὕα ἀπατηθεῖσα ἀπὸ τοὺς λόγους τοῦ ὄφως, ἔλαβεν ἀπὸ τοὺς ὡραίους ἐκείνους καρποὺς καὶ ἔφαγεν. ἔδωκε δὲ ἔπειτα καὶ εἰς τὸν Ἀδὰμ καὶ οὗτος ἔφαγεν. Ἄμα ὁμως ἔφαγον, εὐθὺς ἐνόησαν ὅτι ἡμάρτησαν.

Κατὰ τὸ δειλινὸν ἐπῆγεν ὁ Θεὸς εἰς τὸν παράδεισον, ἀλλ' ὁ Ἀδὰμ καὶ ἡ Εὕα ἐκρύβησαν, διότι ἐφοβοῦντο διὰ τὸ ἀμάρτημά των. Καὶ ἐφώνησεν ὁ Θεὸς τὸν Ἀδὰμ καὶ εἶπεν· «Ἀδὰμ, ποῦ εἶσαι;» Ἐκεῖνος δὲ ἀπήντησε· «τὴν φωνὴν σου ἤκουσα καὶ ἐκρύβην, διότι ἐφοβήθην». Ὁ δὲ Θεὸς τῷ εἶπε· «Καὶ διατί ἐφοβήθης; μήπως ἔφαγες ἀπὸ τὸν καρπὸν, τὸν ὁποῖον διέταξα νὰ μὴ φάγῃς;» ἀπεκρίθη ὁ Ἀδὰμ· «ἡ γυνή»

τὴν ὅποιαν μοι ἔδωκες, αὐτὴ ἔδωκεν εἰς ἐμὲ καὶ ἔφαγον». Καὶ ἠρώτησεν ὁ Θεὸς τὴν Εὐάν· «Διατί ἔκαμες τοῦτο;» Καὶ ἐκεῖνη ἀπεκρίθη· «ὁ ὄφιν μὲ ἠπάτησεν».

Ὁ Θεὸς ἔκαμε τὰς ἐρωτήσεις ταύτας εἰς τὸν Ἀδὰμ καὶ εἰς τὴν Εὐάν διὰ τὰ ἐννοήσωσι τὸ ἀμάρτημά των καὶ νὰ μετανοήσωσιν. Οὗτ' ἄρα ὁμοῦ δὲν ἔδειξαν μετάνοιαν, καὶ διὰ τοῦτο ὠργίσθη ὁ Θεὸς ἐναντίον των. Καὶ πρῶτον μὲν ὁ Θεὸς κατηράσθη τὸν ὄφιν καὶ εἶπε· «Νὰ εἶσαι κατηραμένος μεταξὺ ὄλων τῶν ζώων, νὰ σύρησαι μὲ τὸ στήθος καὶ μὲ τὴν κοιλίαν σου καὶ νὰ τρώγῃς γῆν ἐν ὄσφ' ἑξῆς. Καὶ θὰ θέσω ἔχθραν μεταξὺ σοῦ καὶ τῆς γυναικός, τῆς ὁποίας τὸ σπέρμα (δηλ. ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς) θὰ συντρίψῃ τὴν κεφαλὴν σου». Ἐπειτα εἶπεν εἰς τὴν Εὐάν· «Μὲ στεναγμοῦς καὶ λύπας θὰ γειᾶς τὰ τέκνα σου καὶ θὰ εἶσαι ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν τοῦ ἀνδρός σου». Εἰς δὲ τὸν Ἀδὰμ εἶπεν· «Ἐπειδὴ ἤκουσες τὴν γυναϊκά σου καὶ ἔφαγες ἀπὸ τὸν καρπὸν, τὸν ὁποῖον εἶπον νὰ μὴ φάγῃς, κατηραμένη νὰ εἶναι ἡ γῆ εἰς τὰ ἔργα σου, τριβόλους καὶ ἀκάνθας νὰ σοι δίδῃ· μὲ τὸν ἰδρώτα τοῦ προσώπου σου θὰ τρώγῃς τὸν ἄρτον σου, ἕως ὅτου ἐπιστρέψῃς εἰς τὴν γῆν, ἐκ τῆς ὁποίας ἐλήφθης, διότι γῆ εἶσαι καὶ εἰς τὴν γῆν θὰ ἐπιστρέψῃς».

Καὶ ἐδίωξεν αὐτοὺς ὁ Θεὸς ἀπὸ τὸν παράδεισον, ὅπου ἔβαλεν ἄγγελον μὲ φλογίνην ρομφαίαν διὰ νὰ φυλάττῃ.

ΠΟΡΙΣΜΑ. — Ὁ ἄνθρωπος ἐπλάσθη ὑπὸ τοῦ Θεοῦ ἐλεύθερος καὶ δύναται νὰ κάμῃ τὸ ἀγαθὸν καὶ τὸ κακόν· καὶ ὅταν πράττῃ τὸ ἀγαθόν, ἀπολαμβάνει τὸν παράδεισον, ὅταν ὁμοῦς πράττῃ τὴν ἁμαρτίαν, τότε τιμωρεῖται ὑπὸ τοῦ Θεοῦ καὶ γάνει τὸν παράδεισον.

Ρητόν. «*Ἡ ἐπιθυμία συλλαβοῦσα τίθει ἁμαρτίαν· ἡ δὲ ἁμαρτία ἀποτελεσθεῖσα ἀποκτείνει θάνατον*» (Ἰακ 1,15).

§ 3. Κάϊν καὶ Ἄβελ.

Οἱ πρωτόπλαστοι, ἀφ' οὗ ἐδιώχθησαν ἀπὸ τὸν παράδεισον, ἔγιναν δυστυχεῖς. Ἐχασαν τὸν ὄρσιον παράδεισον, ἀπεμακρύνθησαν ἀπὸ τὸν Θεὸν καὶ εὕρισκοντο εἰς τὴν κατηραμένην γῆν. Ἐν τῇ δυστυχίᾳ ταύτῃ εὕρισκόμενοι ἀπέκτησαν τὸ πρῶτον τέκνον των, τὸν Κάϊν, καὶ μετὰ τινα καιρὸν καὶ δευτερον τέκνον, τὸν Ἄβελ. Καὶ ὁ μὲν Κάϊν ἔγινε γεωργός, ὁ δὲ Ἄβελ ποιμὴν προβάτων. Μίαν ἡμέραν προσέφερον εἰς τὸν Θεὸν θυσίαν, ὁ μὲν Κάϊν ἐκ τῶν καρπῶν τῆς γῆς, ὁ δὲ Ἄβελ ἐκ τῶν πρωτοτόκων τῶν προβάτων του. Ὁ Θεὸς ἐδέχθη μόνον τὴν θυσίαν τοῦ Ἄβελ, διότι ἦτο δίκαιος ἄνθρωπος καὶ διότι μὲ πολλὴν προθυμίαν προσέφερεν αὐτήν, περιεφρόνησε δὲ τὴν θυσίαν τοῦ Κάϊν, διότι ἦτο ἄνθρωπος κακός καὶ ἁμαρτωλός. Καὶ διὰ τοῦτο ὁ Κάϊν ἐλυπήθη πολὺ καὶ ἤρχισε νὰ φθονῇ τὸν ἀδελφόν του. Τότε εἶπεν ὁ Θεὸς εἰς τὸν Κάϊν· «*διατί λυπεῖσαι; γίνου καὶ σὺ εὐσεβής ὡς ὁ ἀδελφός σου καὶ τότε θὰ εἶναι δεκτὴ ἡ θυσία σου*». Ὁ Κάϊν ὁμως, ἀντὶ νὰ ὑπακούσῃ εἰς τὸν Θεόν, ἀπεφάσισε νὰ φανεύσῃ τὸν ἀδελφόν του. Ἡμέραν τινα εἶπεν ὁ Κάϊν εἰς τὸν Ἄβελ, νὰ ὑπάγωσιν εἰς τὴν πεδιάδα, καὶ ἀφοῦ ἐπῆγχν ἐκεῖ, ὁ Κάϊν ἐφόνευσε τὸν ἀδελφόν του.

Κατόπιν ἀπὸ τὸν φόνον ὁ Θεὸς παρουσιάσθη εἰς τὸν Κάϊν καὶ τὸν ἠρώτησε· «*Κάϊν, ποῦ εἶναι ὁ ἀδελφός σου;*» Ἐκεῖνος δὲ ἀπήντησε· «*δὲν ἤξεύρω· μήπως ἐγὼ εἶμι φύλαξ τοῦ ἀδελ-*

φοῦ μου;» Ὁ δὲ Θεὸς εἶπεν εἰς αὐτόν· «Καῖν, τί ἔκχμες; τὸ αἷμα τοῦ ἀδελφοῦ σου φωνάζει πρὸς ἐμέ ἐκ τῆς γῆς· νὰ εἶσαι κατηραμένος ἐν τῇ γῇ, νὰ στενάζῃς· δὲ καὶ νὰ τρέμῃς ἐπάνω εἰς αὐτήν»· Τὸν τρόμον τοῦτον καὶ τὸ στενάγμα, ἔδωκεν ὁ Θεὸς ὡς σημεῖον, ὥστε κανεὶς νὰ μὴ φονεύτῃ τὸν Καῖν·

καὶ γλυτώσῃ ἀπὸ τὴν κατάραν ταύτην. Ἐφυγε τότε ὁ Καῖν καὶ μετέβη εἰς τὴν χώραν Νεβ, ὅπου κατώκησε καὶ οὐκεὶ ἐγέννησε τέκνα, τὰ ὅποια ἦταν ἀσεβῆ ὅπως καὶ ὁ πατήρ των.

Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Ἀβελ καὶ ὁ Ἀδάμ ἀπέκτησε κατὰ ἄλλον υἱὸν τὸν Σήθ, ὁ ὅποιος ἦτο δίκαιος καὶ εὐσεβής. Ἀπέβη δὲ ὁ Ἀδάμ εἰς ἡλικίαν 930 ἐτῶν, ὁ δὲ Σήθ εἰς ἡλικίαν 12 ἐτῶν.

ΠΟΡΙΣΜΑΤΑ. — 1. Ἡ θυσία καὶ ἡ προσευχὴ ἡμῶν πρέπει νὰ

προέρχεται ἀπὸ καθαρὰν καρδίαν, διότι ἀλλέως ὁ Θεὸς δὲν τὰς δέ-
χεται. 2. Ὅστις κάμνει ἀμικτίαν, πουθενὰ δὲν εὐρίσκει ἡ ψυχὴ του
ἀνάπαυσιν, ἀλλὰ πάντοτε βασκνίζεται καὶ μένει εἰς τὸ σκότος.

§ 4. Ὁ κατακλυσμός.

Οἱ ἀπόγονοι τοῦ Σὴθ κατ' ἄρχάς ἦσαν δίκαιοι καὶ εὐτεβεῖς,
κατόπιν ὁμως, ἀφ' οὗ συνκνεστράφησαν μὲ τοὺς ἀπογόνους
τοῦ Κάιν, ἔγιναν καὶ οὗτοι κακοὶ καὶ ἀμικτωλοὶ. Ὁ Θεὸς
βλέπων τὴν μεγάλην κακίαν τῶν ἀνθρώπων, ἀπεφάσισε νὰ
καταστρέψῃ αὐτοὺς διὰ τοῦ κατακλυσμοῦ. Μεταξὺ ὄλων τῶν
κακῶν ἀνθρώπων, ὑπῆρχε μόνος εἰς δίκαιος καὶ εὐσεβὴς ἄν-
θρωπος, ὁ Νῶε, ὁ ὅποῖος ἐσώθη ἀπὸ τὴν καταστροφὴν ὡς
ἐξῆς. Ὁ Θεὸς εἶπεν εἰς τὸν Νῶε νὰ κατασκευάσῃ μίαν ξυλίνην
κιβωτὸν τριακοσίων πήχεων τὸ μῆκος, πεντήκοντα πήχεων
τὸ πλάτος καὶ τριάκοντα πήχεων τὸ ὕψος. Καὶ ἀρ' οὗ πισ-
σώσῃ τὴν κιβωτὸν καλῶς, νὰ ἔμβῃ εἰς αὐτὴν αὐτὸς καὶ ἡ
γυνὴ του καὶ οἱ τρεῖς υἱοὶ αὐτοῦ, Σὴμ, Χάμ καὶ Ἰάφεθ, καὶ
αἱ γυναῖκες τῶν τριῶν τέκνων αὐτοῦ. Νὰ λάβῃ δὲ ἐντὸς τῆς
κιβωτοῦ καὶ ἀπὸ ἐν ζεύγος ἀπὸ τὰ ἀκάθαρτα ζῷα καὶ τὰ
πτηνά, ἑπτὰ δὲ ζεύγη ἀπὸ τὰ καθαρὰ, καθὼς καὶ τροφήν
διὰ τοὺς ἀνθρώπους καὶ διὰ τὰ ζῷα.

Ὁ Νῶε τότε ἔκαμε καθὼς τὸν διέταξεν ὁ Θεός. Καὶ ὅταν
εἰσῆλθεν εἰς τὴν κιβωτὸν μαζί μὲ ὄλην τὴν οἰκογένειαν αὐτοῦ
καὶ μὲ ὄλα τὰ ζῷα, καὶ ἔκλεισε τὴν κιβωτὸν, ὁ Θεὸς ἤνοιξε
τοὺς καταρράκτας τοῦ οὐρανοῦ καὶ ἔπεσεν εἰς τὴν γῆν βροχὴ
μεγάλῃ ἐπὶ τεσσαράκοντα ἡμέρας καὶ τεσσαράκοντα νύκτας.

Τὸ ὕδωρ ἦτο τόσον πολὺ, ὥστε ἐσκέπασεν ὅλην τὴν γῆν, καὶ ἀνέβη δεκαπέντε πῆχεις ὑπεράνω καὶ τῶν ὑψηλοτέρων ὄρέων· ὅλοι δὲ οἱ ἄνθρωποι καὶ τὰ ζῷα ἐπὶ τῆς γῆς ἐπνίγησαν καὶ οὐδὲν ἔμεινε, μόνη δὲ ἡ κιβωτὸς ἔπλεεν ὑπεράνω τῶν ὑδάτων.

6 6 6

Τὰ ὕδατα ἔμειναν ἐπὶ τῆς γῆς 150 ἡμέρας, ὅποτε ὁ Θεὸς ἐνεθυμήθη τὸν Νῶε καὶ ἔστειλεν ὀρητικὸν ἄνεμον διὰ νὰ ξηράνη τὰ ὕδατα. Τὸ ὕδωρ μετ' ὀλίγον καιρὸν ἤρχισε νὰ ὀλιγοστεύη καὶ ἡ κιβωτὸς ἐκάθηται εἰς τὸ ὄρος Ἀρράτ. Ὁ Νῶε διὰ νὰ μάθῃ ἂν τὰ ὕδατα ἐξηράνθησαν ἔστειλεν ἕνα κόρακα, ὁ ὁποῖος ὅμως δὲν ἐπέστρεψε, διότι εὔρε πτώματα ζῶων καὶ ἔμεινε νὰ τρώγῃ. Κατόπιν αὐτοῦ ἔστειλε μίαν περιστερὰν, ἣ ὅποια ἀμέσως ἐπανῆλθε, διότι δὲν εὔρε μέρος νὰ σταθῇ ἕνεκα τῶν ὑδάτων. Μετὰ ἐπτὰ ἡμέρας, ὁ Νῶε ἔστειλεν ἄλλην περιστερὰν, ἣ ὅποια κατὰ τὴν ἐπιστροφὴν τῆς ἐκράτει εἰς τὸ ράμφος τῆς κλάδον ἐλαίας. Καὶ κατόπιν ἄλλων ἐπτὰ ἡμερῶν

ὁ Νῶε ἀπέλυσε ἀλλήν περιστερὰν, ἡ ὅποια πλέον δὲν ἐπα-
νῆλθεν, ὅποτε ἐνόησεν ὁ Νῶε, ὅτι τὰ ὕδατα ἐξηράνθησαν.
Καὶ ἐξῆλθε τότε ὁ Νῶε μετὰ τῆς οἰκογενείας αὐτοῦ καὶ
ἄλλων τῶν ζώων ἐκ τῆς κιβωτοῦ, καὶ ἀμέσως προσέφερε θυσίαν

εἰς τὸν Θεόν. Ἡ θυσία αὕτη ηὐχαρίστησε τὸν Θεόν, ὅστις
ἐβλόγησε τὸν Νῶε καὶ τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ, καὶ εἶπε· «Αὐξάνεσθε
καὶ πληθύνεσθε καὶ κατακυριεύσατε τὴν γῆν». Ὑποσχέθη δὲ
ὁ Θεὸς εἰς τὸν Νῶε, ὅτι δὲν θὰ κάμη πλέον κατακλυσμὸν,
καὶ ὡς δαίγμα τῆς ὑποσχέσεως ταύτης ἔδωκε τὸ Οὐράνιον
τόξον. Ἐζῆσε δὲ ὁ Νῶε μετὰ τὸν κατακλυσμὸν 350 ἔτη καὶ
ἀπέθανεν εἰς ἡλικίαν 950 ἐτῶν.

ΠΟΡΙΣΜΑΤΑ.— 1. Ὁ Θεὸς πάντοτε περιμένει τὴν μετάνοιαν
ἡμῶν· ἀλλ' ὅταν δὲν θέλωμεν νὰ μετανοήσωμεν, τότε καὶ ὁ Θεὸς
μᾶς τιμωρεῖ μὲ τὴν καταστροφὴν, χωρὶς νὰ μᾶς λυπηθῇ. 2. Ὁ
Θεὸς πάντοτε σώζει ἀπὸ τὴν καταστροφὴν τὸν δίκαιον ἄνθρωπον.

§ 5. Ἡ πυργοποιΐα.

Οἱ ἀπόγονοι τοῦ Νῶε κατώκησαν κατ' ἀρχὰς τὴν εὐφορον χώραν Σεναὰρ καὶ ὠμίλου μίαν καὶ τὴν αὐτὴν γλώσσαν, ἔπειτα δὲ ἀπεφάσισαν νὰ διασκορπισθῶσιν εἰς διάφορα μέρη τῆς γῆς. Πρὶν ὅμως νὰ διασκορπισθῶσιν ἠθέλησαν νὰ κτίσωσι μίαν πόλιν καὶ ἓνα πύργον, τοῦ ὁποῖου ἡ κορυφή νὰ φθάσῃ μέχρι τοῦ οὐρανοῦ, καὶ νὰ ὀνομάσωσιν αὐτὰ μὲ τὸ ὄνομα αὐτῶν. Καὶ ἀμέσως ἤρχισαν νὰ κτίζωσι τὴν πόλιν καὶ τὸν πύργον. Ἄλλ' ὁ Θεὸς ἄμα εἶδε τὴν ὑπερηφάνειαν ταύτην ἔκαμε σύγχυσιν εἰς τὰς γλώσσας αὐτῶν, καὶ δὲν ἐνόησε ὁ εἷς τὴν γλώσσαν τοῦ ἄλλου, καὶ τοιοῦτοτρόπως ἔμεινε τὸ ἔργον αὐτῶν ἀτελείωτον. Ὁ δὲ πύργος ἐκεῖνος ὠνομάσθη Βαβέλ, δηλαδὴ σύγχυσις.

Κατόπιν οὗτοι διεσκορπίσθησαν εἰς διάφορα μέρη· καὶ οἱ μὲν ἀπόγονοι τοῦ Σὴμ ἔμειναν ἐν τῷ μέσῳ τῆς Ἀσίας, οἱ δὲ ἀπόγονοι τοῦ Χάμ κατώκησαν τὴν νότιον Ἀσίαν καὶ τὴν Ἀφρικὴν, καὶ οἱ ἀπόγονοι τοῦ Ἰάφεθ ἦλθον εἰς τὴν Εὐρώπην.

ΠΟΡΙΣΜΑΤΑ.—1. Κανὲν πρᾶγμα δὲν πρέπει νὰ κάμνωμεν χωρὶς τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ. 2. Οἱ ὑπερήφανοι μισοῦνται ὑπὸ τοῦ Θεοῦ, ὑπὸ δὲ τῶν ἀνθρώπων θεωροῦνται ἀνθρώποι ἀνόητοι.

ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΔΕΥΤΕΡΑ

ΑΠΟ ΤΗΣ ΚΛΗΣΕΩΣ ΤΟΥ ΑΒΡΑΑΜ
ΜΕΧΡΙ ΤΗΣ ΕΞΟΔΟΥ ΕΞ ΑΙΓΥΠΤΟΥ (2081—1450 π. Χ.)

§ 6. Κληῖσις τοῦ Ἀβραάμ.

Οἱ ἀπόγονοι τῶν τριῶν τέκνων τοῦ Νῶε, ἀφ' οὗ διεσκορπίσθησαν εἰς τὰ διάφορα μέρη τῆς γῆς, ἐλησμόνησαν τὸν ἀληθινὸν Θεὸν καὶ ἐλάτρευσαν τὰ εἰδωλα. Μεταξὺ τῶν ἀπογόνων τοῦ Σὴμ διεκρίνετο ὁ Ἀβραάμ, ὡς ἄνθρωπος θεοφοβούμενος καὶ δίκαιος, ὅστις ἦτο υἱὸς τοῦ Θάρρα. Ὁ Ἀβραάμ εἶχε σύζυγον ὀνομαζομένην Σάρραν καὶ ἀνεψιὸν ὀνομαζόμενον Λῶτ, εἶχε δὲ καὶ πολλὰ ποίμνια, καὶ κατῴκει εἰς τὴν Χαρρὰν τῆς Μεσοποταμίας. Ἡμέραν τινὰ ἐφανερώθη εἰς αὐτὸν ὁ Θεὸς καὶ εἶπεν «Ἀβραάμ, ἔξελθε ἐκ τῆς γῆς σου, καὶ ἐκ τῆς συγγενείας σου καὶ ἐκ τοῦ οἴκου τοῦ πατρὸς σου καὶ ἐλθέ εἰς τὴν γῆν, τὴν ὁποίαν θὰ σοὶ δεῖξω. Ἐκεῖ θὰ σὲ κάμω πατέρα μεγάλου ἔθνους, καὶ θὰ μεγαλύνω τὸ ὄνομά σου, καὶ θὰ εἶσαι εὐλογημένος». Καὶ ὁ Ἀβραάμ ἀμέσως ὑπήκουεν εἰς τοὺς λόγους τοῦ Θεοῦ, καὶ ἀφ' οὗ παρέλαβε τὴν σύζυγόν του Σάρραν, τὸν ἀνεψιὸν του Λῶτ καὶ τὰ ποίμνια, ἦλθεν εἰς τὴν γῆν Χαναὰν καὶ κατῴκησεν εἰς τὴν Σεχέμ, ὅπου ἐφάνη πάλιν ὁ Θεὸς εἰς

αὐτὸν καὶ εἶπεν· «εἰς τοὺς ἀπογόνους σου θὰ δώσω τὴν γῆν ταύτην». Καὶ κατόπιν κατώκησεν ὁ Ἀβραὰμ πλησίον τῆς Βριθήλ, ὅπου ἔστησε θυσιαστήριον καὶ προσέφερε θυσίαν εἰς τὸν Θεόν.

ΠΟΡΙΣΜΑ.— Τὸν εὐσεβῆ ἄνθρωπον ὁδηγεῖ ὁ Θεὸς πάντοτε εἰς τὸ ἀγαθὸν καὶ δεικνύει εἰς αὐτὸν ποία θὰ εἶναι ἡ ἀμοιβὴ τῆς εὐσεβείας του.

§ 7. Ἀβραὰμ καὶ Λῶτ.

Ὁ Ἀβραὰμ μετὰ τῆς Σάρρας καὶ τοῦ ἀνεψιοῦ αὐτοῦ Λῶτ ἐν τῇ γῇ Χαναὰν ἔζων εὐτυχεῖς, διότι ὁ Θεὸς κηλόγησεν αὐτοὺς καὶ τὰ ποιμνία αὐτῶν, τὰ ὅποια ὀλονέν ἐπλήθυνον. Ἀλλ' ἐν ᾧ ὑπῆρχε μεταξὺ αὐτῶν τοιαύτη εὐτυχία, οἱ ποιμένες τοῦ Ἀβραὰμ ἤρχοντο εἰς φιλονεικίας πρὸς τοὺς ποιμένας τοῦ Λῶτ διὰ τὸν τόπον, ὁ ὅποιος δὲν ἔφθανε διὰ τὴν βοσκήν ὅλων τῶν ποιμνίων.

Ὁ Ἀβραὰμ, ἄφ' οὗ εἶδε τὰς φιλονεικίας τῶν ποιμένων, προσεκάλεσε τὸν Λῶτ, καὶ εἶπεν· «ἡμεῖς εἴμεθα ἄνθρωποι ἀδελφοὶ καὶ δὲν πρέπει νὰ ἔχωμεν μεταξὺ μὲς φιλονεικίας μήτε καὶ οἱ ποιμένες νὰ φιλονεικῶσιν. Ὅλη ἡ χώρα ἀνήκει εἰς ἡμᾶς. Χωρίσθητε ἀπ' ἐμοῦ. Καὶ εἴαν σὺ ὑπάγῃς εἰς τὰ ἀριστερά, ἐγὼ μένω εἰς τὰ δεξιὰ· εἴαν σὺ μένης εἰς τὰ δεξιὰ, ἐγὼ ὑπάγω εἰς τὰ ἀριστερά». Καὶ ὁ Λῶτ, ἰδὼν ὅλην τὴν χώραν, ἐξέλεξε τὴν περίχωρον τοῦ Ἰορδάνου, καὶ ἐλθὼν κατώκησεν εἰς τὴν Χεβρών παρά τὴν δρῦν Μαμβρῆ.

ΠΟΡΙΣΜΑ.— Ὅχι μόνον ἡμεῖς δὲν πρέπει νὰ φιλονεικῶμεν, ἀλλὰ

καὶ ἄλλους ἂν ἴδωμεν φιλονεικοῦντας πρέπει νὰ τοὺς εἰρηνεύωμεν.

Ῥητόν. «*Μακάριοι οἱ εἰρηνοποιοί, ὅτι αὐτοὶ υἱοὶ Θεοῦ κληθήσονται*». (Ματθ. 5,9).

§ 8. Ἡ φιλοξενεΐα τοῦ Ἀβραάμ.

Ὁ Ἀβραάμ ἦτο πολὺ φιλόξενος, καὶ διὰ τὴν φιλοξενεΐαν του ταύτην ἠξιώθη νὰ φιλοξενήσῃ καὶ αὐτὸν τὸν Θεόν, καὶ ἰδοὺ πῶς. Μίαν ἡμέραν ἐν ᾧ ἐκάθητο ὁ Ἀβραάμ κατὰ τὴν μεσημβρίαν εἰς τὴν θύραν τῆς σκηνῆς αὐτοῦ ἐφάνησαν ἔμπροσθέν του τρεῖς ξένοι ὁδοιπόροι. Ἰδὼν αὐτοὺς ὁ Ἀβραάμ ἀμέσως ἐσηκώθη καὶ τοὺς προσεκάλεσε πρὸς φιλοξενεΐαν χωρὶς νὰ ἠξεύρῃ ποιοὶ ἦσαν αὐτοὶ οἱ ξένοι. Οἱ τρεῖς ἄνδρες, ἐκ τῶν ὁποίων ὁ εἷς ἦτο ὁ Θεὸς καὶ οἱ ἄλλοι δύο ἄγγελοι αὐτοῦ, ἐδέχθησαν τὴν πρόσκλησιν, καὶ ὁ Ἀβραάμ διέταξε τοὺς δούλους αὐτοῦ νὰ πλύνωσι τοὺς πόδας τῶν ξένων καὶ νὰ σπάξωσιν ἐν τρυφερὸν μωσχάριον διὰ φαγητόν. Ἀφ' οὗ ἐτέθη ἡ τράπεζα, εἰς τὴν ὁποίαν ἔφερον καὶ βούτυρον καὶ γάλα, παρεκάθησαν οἱ τρεῖς ξένοι. Ἐν ᾧ ἔτρωγον ὁ εἷς ἐκ τῶν ξένων, ὁ Θεός, εἶπε πρὸς τὸν Ἀβραάμ· «Ποῦ εἶναι ἡ γυνὴ σου Σάρρα»; Καὶ ὁ Ἀβραάμ ἀπήντησεν· «Ἰδοὺ αὕτη, εἶναι ἐν τῇ σκηνῇ». Ὁ δὲ Θεὸς ἐπανελάβεν· «ἡ γυνὴ σου Σάρρα μετὰ ἐν ἔτος θὰ ἔχη υἱόν».

Οἱ λόγοι οὗτοι τοῦ Θεοῦ ἦσαν λόγοι χαροποὶ διὰ τὸν Ἀβραάμ καὶ τὴν Σάρραν, οἵτινες εἶχον μεγάλην λύπην, διότι ἦσαν ἄτεκνοι. Ἀλλ' ἐπειδὴ ἦσαν γέροντες, διὰ τοῦτο, ὅταν

ἤκουσεν ἡ Σάρρα, ὅτι θὰ γεννήσῃ υἱόν, ἐγέλασεν ἐν ἑαυτῇ. Ὁ δὲ Θεὸς ὡς καρδιογνώστης, ἐνόησε τοῦτο καὶ εἶπεν εἰς τὸν Ἀβραάμ· «διατί ἐγέλασεν ἡ Σάρρα; μήπως ὑπάρχει πρᾶγμα ἀδύνατον εἰς τὸν Θεόν»; Καὶ κατόπιν οἱ τρεῖς ξένοι ἀνεχώρησαν.

ΠΟΡΙΣΜΑ. — Ἡ φιλοξενεῖα εἶναι ἔργον θεάρεστον, διότι ἔχει ὡς βάσιν τὴν εὐσπλαγχνίαν καὶ τὴν ἀγάπην τοῦ πλησίον· οἱ δὲ φιλοξενοῦντες τὸν πλησίον φιλοξενοῦσιν αὐτὸν τὸν Θεόν.

§ 9. Καταστροφὴ τῶν Σοδόμων καὶ Γομόρρων

Ἀπ' οὗ ἐφιλοξενήθησαν ὁ Θεὸς καὶ οἱ δύο ἄγγελοι ὑπὸ τοῦ Ἀβραάμ, ἀνεχώρησαν καὶ ἐπορεύοντο πρὸς τὰ Σόδομα καὶ τὰ Γόμορρα, ὅπου οἱ κάτοικοι ἦσαν ἁμαρτωλοὶ καὶ ἀσεβεῖς. Καὶ ὁ Ἀβραάμ δὲ πρηηκολούθησε τὸν Θεόν, ὁ ὅποιος ἐφάνερωσεν εἰς αὐτόν, ὅτι θὰ καταστρέψῃ τὰ Σόδομα καὶ τὰ Γόμορρα καὶ τὰ περιχώρα αὐτῶν, διότι ἡ ἀσεβεία αὐτῶν ἔφθασε μέχρι τοῦ Οὐρανοῦ. Καὶ οἱ μὲν δύο ἄγγελοι τοῦ Θεοῦ ἀνεχώρησαν καὶ μετέβαινον εἰς Σόδομα, ὁ δὲ Ἀβραάμ, λυπηθεὶς δι' ὅσα εἶπεν εἰς αὐτόν ὁ Θεός, παρεκάλεσε τὸν Θεόν καὶ εἶπε· «Κύριε, μὴ καταστρέψῃς τὸν δίκαιον μετὰ τοῦ ἀσεβοῦς, καὶ θὰ φανῇ ὁ δίκαιος ὡς ἁμαρτωλός. Ἐὰν ὑπάρχωσιν ἐκεῖ πεντήκοντα, ἢ τεσσαράκοντα, ἢ τριάκοντα, ἢ εἰκοσιν, ἢ καὶ δέκα μόνον δίκαιοι ἄνθρωποι, μὴ θελήσῃς, Κύριε, νὰ καταστραφῶσιν αἱ πόλεις αὗται χάριν τῶν δικαίων τούτων». Ὑπεσχέθη δὲ ὁ Θεός εἰς τὸν Ἀβραάμ, ὅτι ἐὰν ὑπάρχωσι καὶ δέκα μόνον δὲν θὰ καταστρέψῃ τὰς πόλεις. Ἀλλὰ δυστυχῶς καὶ δέκα δίκαιοι δὲν ὑπῆρχον εἰς τὸν τόπον τοῦτον τῆς ἀσεβείας.

Κατόπιν ὁ Θεὸς ἀνεχώρησε, καὶ ὁ Ἀβραάμ ἐπέστρεψεν ὀπίσω. Οἱ δὲ δύο ἄγγελοι τοῦ Θεοῦ ἔφθασαν κατὰ τὸ ἑσπέρας εἰς τὰ Σόδομα, ἐν ᾧ ὁ Λῶτ ἐκάθητο εἰς τὴν πύλην τῆς πόλεως ταύτης. Ἰδὼν αὐτοὺς ὁ Λῶτ παρευθὺς τοὺς προσεκάλεσε νὰ καταλύσωσιν εἰς τὴν οἰκίαν αὐτοῦ, καὶ οὗτοι κατ' ἄρχάς δὲν ἐδέχοντο, ἔπειτα ὁμῶς ἠναγκάσθησαν νὰ δεχθῶσι, διότι ὁ Λῶτ μὲ πολλὴν παράκλησιν τοὺς ἐβίασεν εἰς τοῦτο. Ἀλλὰ προτοῦ νὰ κοιμηθῶσιν, ἦλθον ὅλοι οἱ κάτοικοι τῶν Σοδόμων ἐξωθεν τῆς θύρας τοῦ Λῶτ καὶ ἐζήτουν παρ' αὐτοῦ τὴν παράδοσιν τῶν δύο ξένων, τοὺς ὁποίους ἤθελον νὰ κακοποιήσωσι. Μάτην προσεπάθησεν ὁ Λῶτ νὰ καθησυχάσῃ τοὺς Σοδομίτας, οἵτινες ἐξωργίσθησαν καὶ ἐναντίον αὐτοῦ καὶ ἐμελλον νὰ συντρίψωσι τὴν θύραν τῆς οἰκίας. Ὅποτε, οἱ δύο ἄγγελοι ἔσωσαν μὲν τὸν Λῶτ ἐκ τοῦ κινδύνου, ἐτύφλωσαν δὲ τοὺς ἀσεβεῖς Σοδομίτας, οἵτινες δὲν ἠδύναντο πλέον νὰ εὕρωσι τὴν θύραν πρὸς κακοποίησιν καὶ ἀνεχώρησαν.

Οἱ δὲ δύο ἄγγελοι εἶπον εἰς τὸν Λῶτ, ὅτι ἀπεστάλησαν ὑπὸ τοῦ Θεοῦ διὰ νὰ καταστρέψωσι τὰ Σόδομα καὶ τὰ Γόμορρα διὰ τὴν κακίαν τῶν κατοίκων, διὰ τοῦτο πρέπει νὰ ἀναχωρήσῃ οὗτος ἐκείθεν μετὰ τῆς οἰκογενείας του καὶ ὄλων τῶν συγγενῶν. Τότε ὁ Λῶτ εἶπεν εἰς τοὺς γαμβροὺς του τοὺς λόγους τῶν ἀγγέλων, ἀλλ' οὗτοι τὸν περιέπαιζον. Τὴν πρωίην δὲ οἱ ἄγγελοι ἐβίαζον τὸν Λῶτ νὰ ἀναχωρήσῃ ταχέως αὐτὸς καὶ ἡ γυνὴ του καὶ αἱ δύο θυγατέρες του, διὰ νὰ μὴ καταστραφῶσι μετὰ τῶν ἄλλων κατοίκων. Ἐπειδὴ καὶ πάλιν ἐβράδυνεν ὁ Λῶτ, αὐτοὶ οἱ ἄγγελοι ἐκράτησαν ἐκ τῆς χειρὸς αὐτὸν καὶ τὴν γυναῖκά του καὶ τὰς δύο θυγατέρας του καὶ ὠδήγησαν ἐξω τῆς πόλεως καὶ εἶπον εἰς αὐτούς· «σώσατε τὸν ἑαυτὸν»

σας και μη στρέψητε ὀπίσω, μηδὲ σταθῆτε εἰς τὸν τόπον τοῦτον».

Κατὰ τὴν ἀνατολὴν τοῦ ἡλίου ἔβρεξεν ὁ Θεὸς ἐξ οὐρανοῦ πῦρ και θεῖον και ἤρχισεν ἡ καταστροφή τῶν Σοδόμων και τῶν Γομόρρων και ὄλων τῶν περιχώρων. Ὁ Λὼτ μετὰ τῶν δύο θυγατέρων αὐτοῦ κατέφυγεν εἰς τὴν πόλιν Σηγώρ, ἡ δὲ γυνὴ του, μη φυλάξασα τὴν ἐντολὴν τῶν ἀγγέλων, ἐστράφη νὰ ἴδῃ τὴν καταστροφὴν τῶν πόλεων και ἀμέσως μετεβλήθη καθ' ὄδον εἰς στήλην ἄλατος.

ΠΟΡΙΣΜΑΤΑ. — 1. Ὁ Θεὸς περιμένει τὴν μετάνοιαν τῶν ἀνθρώπων πολὺν καιρόν· ὅταν ὅμως οἱ ἄνθρωποι δὲν θέλωσι νὰ μετανοήσωσι και λησιμονήσωσι τὸν Θεόν, τότε φοβερῶς τιμωροῦνται.
2. Ὁ Θεὸς σώζει και τὸν ἕνα δίκαιον ἀκόμη τὸν εὑρισκόμενον μεταξύ τῶν ἱμαρτωλῶν.

§ 10. Ἡ θυσία τοῦ Ἰσαάκ.

Κατὰ τὸν καιρὸν τὸν ὠρισμένον ὑπὸ τοῦ Θεοῦ ἡ Σάρρα ἔτεκεν υἷόν, τὸν ὁποῖον ὁ Ἀβραάμ ὠνόμασεν Ἰσαάκ. Ἦτο δὲ ὁ Ἀβραάμ τότε ἐτῶν 100, ἡ δὲ Σάρρα πολὺ γραιία. Μετὰ τινα ἔτη ὁ Θεὸς ἠθέλησε νὰ δοκιμάσῃ τὴν πίστιν τοῦ Ἀβραάμ και εἶπεν εἰς αὐτόν· «Ἀβραάμ, Ἀβραάμ, λάβε τὸν υἷόν σου τὸν ἀγαπητόν, τὸν Ἰσαάκ, και ὑπαγε εἰς τὸ ὄρος, τὸ ὁποῖον θά σοι δείξω και πρόσφερε αὐτόν θυσίαν εἰς ἐμέ».

Ὁ Ἀβραάμ χωρὶς νὰ διστάσῃ ὑπήκουσεν εἰς τὴν θεῖαν διαταγὴν και τὸ πρῶτ' ἀφ' οὗ ἐσηκώθη, ἠτοίμασε ξύλα, τὰ ὁποῖα ἐφόρτωσεν εἰς τὸν ὄνον, τὴν μάχαιράν του και πῦρ,

παρέλαβε τὸν Ἰσαὰκ καὶ δύο δούλους καὶ ἀνεχώρησε διὰ τὴν
θυσίαν. Τὴν δὲ τρίτην ἡμέραν εἶδε μακρόθεν τὸ ὄρισμένον
μέρος τῆς θυσίας καὶ εἶπεν εἰς τοὺς δύο δούλους του νὰ περι-
μένωσιν ἐκεῖ ἕως ὅτου οὗτος μετὰ τοῦ Ἰσαὰκ μεταβῆ εἰς τὸ
ὄρος καὶ προσευχηθῶσιν εἰς τὸν Θεόν. Τότε ὁ Ἀβραὰμ ἀφή-
σας τὸν ὄνον, ἐφόρτωσε τὰ ξύλα εἰς τὸν Ἰσαὰκ, αὐτὸς δὲ
ἔλαβε τὸ πῦρ καὶ τὴν μάχαιραν καὶ ἀνέβαινε μετὰ τοῦ Ἰσαὰκ
εἰς τὸ ὄρος. Ἐν ᾧ ἀνήρχοντο εἶπεν ὁ Ἰσαὰκ πρὸς τὸν πατέρα
του Ἀβραὰμ· «Πάτερ, ἰδοὺ τὸ πῦρ καὶ τὰ ξύλα, ποῦ εἶναι τὸ
πρόβατον διὰ τὴν θυσίαν»; ὁ δὲ Ἀβραὰμ ἀπήντησεν· «Ὁ Θεὸς
θὰ φροντίσῃ, τέκνον μου, διὰ τὸ πρόβατον».

Καὶ ὅταν ἔφθασαν εἰς τὸν ὠρισμένον τόπον, ἔκαμεν ὁ Ἄβραάμ θυσιαστήριον, εἰς τὸ ὅποιον ἔθηκε τὰ ξύλα καὶ ἐπάνω εἰς αὐτὰ ἔβαλε δεδεμένον τὸν Ἰσαάκ. Τὴν στιγμὴν δὲ κατὰ τὴν ὁποίαν ἠπλωσεν ὁ Ἄβραάμ τὴν χεῖρά του νὰ λάβῃ τὴν μάχαιραν διὰ νὰ σφάξῃ τὸν υἱὸν του ἐκάλεσεν αὐτὸν ἄγγελος Κυρίου ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καὶ εἶπεν· « Ἄβραάμ, Ἄβραάμ, μὴ ἐπιβάλης τὴν χεῖρά σου ἐπὶ τὸ παιδίον, μηδὲ νὰ κάμῃς εἰς αὐτὸ κανὲν κακόν, διότι ἐφάνης, ὅτι φοβεῖσαι σὺ τὸν Θεὸν καὶ οὐδὲ τὸν υἱὸν σου τὸν ἀγαπητὸν ἐλυπήθης νὰ θυσιάσῃς δι' αὐτόν. Καὶ ἀναβλέψας ὁ Ἄβραάμ εἰς τὰ ὀπίσω εἶδε κριόν, ὅστις ἐκρατεῖτο ἐκ τῶν κεράτων του ὑπὸ ἐνὸς φυτοῦ· τοῦτον ἔλαβε καὶ προσέφερε θυσίαν ἀντὶ Ἰσαάκ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ.

ΠΟΡΙΣΜΑΤΑ. — 1. Ὁ Θεὸς πολλάκις δοκιμάζει τοὺς δικαίους ἀνθρώπους πρὸς παράδειγμα τῶν ἄλλων καὶ διὰ νὰ ἐνισχύσῃ τὴν πίστιν αὐτῶν ἀκόμη περισσότερον. 2. Πρέπει πάντοτε νὰ ὑπακούωμεν καὶ νὰ ἀγαπῶμεν τὸν Θεὸν περισσότερον ἀπὸ κάθε ἄλλον.

§ 11. Ὁ γάμος τοῦ Ἰσαάκ.

Ἐτη τινὰ κατόπιν ἡ Σάρρα ἀπέθηνεν ἐν ἡλικίᾳ ἑκατὸν εἰκοσιν ἐπτὰ ἐτῶν, ὁ δὲ Ἄβραάμ ἀπεράσισε νὰ νυμφεύσῃ τὸν υἱὸν του Ἰσαάκ. Ἄλλ' ἐπειδὴ δὲν ἤθελε νὰ λάβῃ νύμφην ἐκ τῆς γῆς Χαναάν, διότι οἱ κάτοικοι ἦσαν ἀλλόφυλλοι καὶ ἁμαρτωλοί, διὰ τοῦτο ἀπέστειλε τὸν πιστὸν αὐτοῦ οἰκονόμον Ἐλεάζαρ εἰς Μεσοποταμίαν πρὸς τοὺς συγγενεῖς του διὰ νὰ λάβῃ ἐκεῖθεν γυναῖκα διὰ τὸν Ἰσαάκ. Ὁ Ἐλεάζαρ ἀφ' οὗ ἔλαβε

δέκα καμήλους καὶ πολλὰ δῶρα πλούσια ἐκίνησε, καὶ ὅταν, ἔφθασεν εἰς τὴν Χαρράν, ἐπέzeugεν ἔξω τῆς πόλεως πλησίον εἰς ἓν φρέαρ, ὅπου ἤρχοντο κατὰ τὸ ἑσπέρας αἱ θυγατέρες τῶν κατοίκων καὶ ἐλάμβανον ὕδωρ.

Ἐκεῖ ὁ Ἐλεάζαρ προσευχήθη καὶ παρεκάλεσε τὸν Θεὸν νὰ ἐκλέξη τὴν νύμφην· νὰ γίνῃ δὲ σύζυγος τοῦ Ἰσαὰκ ἐκείνη ἡ κόρη, ἡ ὅποια ζητηθεῖσα θὰ δώσῃ ὕδωρ εἰς αὐτὸν καὶ θὰ ποτίσῃ καὶ τὰς καμήλους αὐτοῦ.

Μόλις ἐτελείωσεν οὗτος τὴν προσευχὴν του, καὶ ἰδοὺ ἔφθασεν εἰς τὸ φρέαρ μία ὠραιότατη παρθένος, ὀνομαζομένη Ρεβέκκα, διὰ νὰ ἀντλήσῃ ὕδωρ. Ὁ Ἐλεάζαρ τότε ἠθέλησε νὰ δοκιμάσῃ ἂν αὐτὴν ἐξέλεξεν ὁ Θεὸς ὡς νύμφην, καὶ διὰ τοῦτο, ἐν ᾧ ἐκείνη ἠτοιμάζετο νὰ ἀναχωρήσῃ, ἐζήτησε παρ' αὐτῆς ὕδωρ νὰ πῆ αὐτὲς καὶ αἱ κάμηλοί του, καὶ ἡ παρθένος εὐχάριστως ἐπότισε καὶ αὐτὸν καὶ τὰς καμήλους του. Ὁ δὲ Ἐλεάζαρ ἔδωκεν εἰς αὐτὴν χρυσᾶ ἐνώτια καὶ δύο ψέλλια, καὶ ἀφ' οὗ ἔμαθεν, ὅτι ἡ Ρεβέκκα εἶναι θυγάτηρ τοῦ Βαθουήλ καὶ ἐγγόνη τοῦ Ναχώρ, ὅστις ἦτο ἀδελφὸς τοῦ Ἀβραάμ, ἠρώτησεν αὐτὴν, ἂν ὑπάρχῃ ἐν τῇ οἰκίᾳ των, μέρος δι' αὐτὸν καὶ τὰς καμήλους του. Καὶ ἡ κόρη ἀπήντησεν, ὅτι ὑπάρχει μέρος πολὺ δι' αὐτὸν καὶ τὰς καμήλους του, καθὼς καὶ ἄφθονος τροφή. Ὁ δὲ Ἐλεάζαρ πύχαρίστησε τὸν Θεὸν δι' ὅλα ταῦτα.

Ἡ Ρεβέκκα ἔσπευσεν εἰς τὴν οἰκίαν καὶ ἀνήγγειλεν εἰς τοὺς γονεῖς αὐτῆς τὰ γεγονότα· ὁ δὲ ἀδελφὸς αὐτῆς Λάβαν ἀμέσως μετέβη εἰς τὸ φρέαρ καὶ παρέλαβε τὸν Ἐλεάζαρ πρὸς φιλοξενίαν καὶ ὠδήγησεν αὐτὸν καὶ τὰς καμήλους εἰς τὴν οἰκίαν. Ἀφ' οὗ δὲ ἐπλυναν τοὺς πόδας τοῦ Ἐλεάζαρ, παρεκάλεσαν αὐτὸν νὰ καθίσῃ εἰς τὴν τράπεζαν, ἀλλ' οὗτος ἀπήντησεν,

ὅτι δὲν θὰ φάγη προτοῦ νὰ εἶπη εἰς αὐτοὺς τὸν σκοπὸν τοῦ ἔρχομου του ἐκ τῆς γῆς Χαναάν. Ὅταν δὲ ἐκείνοι ἔμαθον, ὅτι ἐστάλη οὗτος ὑπὸ τοῦ συγγενοῦς των Ἀβραάμ. διὰ νὰ λάβῃ νύμφην διὰ τὸν Ἰσαάκ, καὶ ἐπληροπορήθησαν καὶ τὴν προσευχὴν, τὴν ὁποῖαν ἔκαμεν εἰς τὸν Θεὸν ὁ Ἐλεάζαρ, εἶπον εἰς αὐτόν· «Τὸ πρᾶγμα τοῦτο προέρχεται παρὰ τοῦ Κυρίου, καὶ δὲν δυνάμεθα νὰ ἐναντιωθῶμεν». Ἠρώτησαν ἀκολουθῶς οἱ γονεῖς καὶ τὴν Ρεβέκκαν, ἣ ὁποία ἐπίσης ἐδέχθη, ὁπότε ὁ Ἐλεάζαρ ἔδωκε πλούσια δῶρα εἰς πάντας, καὶ μετὰ χαρὰν μεγάλην ἔφρχον καὶ ἠύχαριστησαν τὸν Θεόν. Τὴν πρώτην δὲ οἱ γονεῖς ἠύλόγησαν τὴν Ρεβέκκαν καὶ παρέδωκαν εἰς τὸν Ἐλεάζαρ, ὅστις ἔφερεν αὐτὴν εἰς τὸν Ἀβραάμ, καὶ οὗτος ἠύλόγησε τοὺς γάμους τοῦ Ἰσαάκ καὶ τῆς Ρεβέκκας. Ὁ Ἀβραάμ ἐζησεν ἔτη τινὰ ἀκόμη καὶ ἀπέθανεν εἰς ἡλικίαν 175 ἐτῶν.

ΠΟΡΙΣΜΑΤΑ. — 1. Πάντες ἄς διδαχθῶσιν, ὅτι δὲν πρέπει νὰ ἔρχωνται εἰς γάμον μετὰ ἄλλοφύλους. 2. Εἰς κάθε ἐπιχείρησίν μας ἡ προσευχὴ εἰς τὸν Θεὸν εἶναι ἀπαραίτητος. 3. Οἱ γονεῖς διὰ τὸν γάμον τῶν τέκνων των πρέπει νὰ ἔχῃσι τὴν συγκατάθεσιν καὶ αὐτῶν τῶν τέκνων.

Ὁ Ἰσαὰκ καὶ ὁ Ἰακώβ

§ 12. Ὁ Ἡσαῦ καὶ ὁ Ἰακώβ.

Ἐπειδὴ ὁ Ἰσαάκ καὶ ἡ Ρεβέκκα ἐν ᾧ καθ' ὅλα ἦσαν εὐτυχεῖς, ἔλυποῦντο μόνον διότι δὲν ἀπέκτησαν τέκνον· ἀλλ' ὁ Θεὸς ἐπὶ τέλους ἐπήκουσε τὴν δέησιν αὐτῶν, καὶ ἀπέκτησεν ὁ Ἰσαάκ ἀπὸ τῆς Ρεβέκκας δύο τέκνα δίδυμα, τὸν Ἡσαῦ ὡς πρωτότοκον καὶ τὸν Ἰακώβ ὡς δευτερότοκον. Ὁ πρῶτος ἦτο

δασύς εἰς τὸ σῶμα, ἀγροῖκος δὲ καὶ τραχὺς εἰς τοὺς τρόπους καὶ ἔγεινε κυνηγός· ὁ δὲ δεύτερος ἦτο λειὸς εἰς τὸ σῶμα καὶ λεπτὸς εἰς τοὺς τρόπους καὶ ἔγεινε ποιμὴν. Ὁ Ἰσαὰκ ἠγάπα τὸν Ἡσαῦ, διότι ἔφερον εἰς αὐτὸν κυνήγια, ἡ δὲ Ρεβέκκα ἠγάπα τὸν Ἰακώβ, διότι πάντοτε εὐρίσκετο ἐν τῇ οἰκίᾳ. Ὁ Ἡσαῦ, ὡς πρωτότοκος, εἶχε τὰ πρωτοτόκια, δηλαδή τὰ δικαιώματα τοῦ πρωτοτόκου υἱοῦ, καὶ ταῦτα ἦσαν τὸ νὰ θεωρῆται αὐτὸς ὡς ἀρχηγὸς τῆς οἰκογενείας ἐν τῇ ἀπουσίᾳ τοῦ πατρὸς. Ἀλλὰ τὰ πρωτοτόκια ταῦτα ἔχασεν ὁ Ἡσαῦ διὰ τὴν λαιμαργίαν του, καὶ ἰδοὺ πῶς. Ἡμέραν τινὰ ὁ Ἡσαῦ ἐν ᾧ ἐπέστρεψεν ἀπὸ τὸ κυνήγιον κατάκοπος καὶ πεινασμένος, ὁ Ἰακώβ ἔψηνε φακὴν καὶ ἐζήτησε παρὰ τοῦ Ἰακώβ ὀλίγην φακὴν νὰ φάγη, ὁ δὲ Ἰακώβ ὑπεσχέθη νὰ δώσῃ εἰς τὸν Ἡσαῦ πινακίον φακῆς, ἂν δώσῃ εἰς αὐτὸν τὰ πρωτοτόκιά του. Ὁ Ἡσαῦ τότε ἐπώλησεν εἰς τὸν Ἰακώβ τὰ πρωτοτόκιά του ἀντὶ πινακίου φακῆς, καὶ ἐβεβαίωσε τὴν πώλησιν δι' ὄρκου.

ΠΟΡΙΣΜΑ.— Ἡ λαιμαργία ταπεινώνει τὸν ἄνθρωπον ἀπέναντι τῶν ἄλλων, καὶ κάμνει τὸν λαιμαργὸν δοῦλον τῆς κοιλίας του καὶ τῶν παθῶν.

ψ § 13. Εὐλογία τοῦ Ἰσαάκ.

Ὅταν ὁ Ἰσαὰκ ἐγήρασε καὶ δὲν ἠδύνατο πλέον νὰ βλέπῃ εἶπεν εἰς τὸν μεγαλῆτερον υἱὸν του Ἡσαῦ· «Τέκνον μου, ἰδοὺ ἐγήρασα καὶ δὲν ἠξεύρω τὴν ἡμέραν τοῦ θανάτου μου· ὑπάγε λοιπὸν νὰ κυνηγήσῃς καὶ νὰ ἐτοιμάσῃς φχητὰ, καθὼς τὰ ἀγαπῶ, διὰ νὰ φάγῃς καὶ νὰ σὲ εὐλογήσω προτοῦ νὰ ἀποθά-

κω». Καὶ ὁ Ἡσαῦ ἀνεχώρησεν ἀμέσως. Ἄλλ' ἡ Ρεβέκκα, ἡ
ἡποία ἤκουσε τοὺς λόγους τούτους τοῦ Ἰσαάκ, εἶπεν εἰς τὸν
Ἰακώβ. «Ἴδου ἤκουσα, ὅτι ὁ πατήρ σου θὰ εὐλογήσῃ τὸν
ἀδελφόν σου Ἡσαῦ. ὕπαγε λοιπὸν ταχέως καὶ φέρε δύο τρυ-
φερὰ ἐρίφια διὰ νὰ ἐτοιμάσω φαγητά, καθὼς ὁ πατήρ σου τὰ
ἀγαπᾷ, καὶ κατόπιν νὰ τὰ παρουσιάσῃς εἰς αὐτὸν διὰ νὰ
εὐλόγησῃ καὶ εὐλογήσῃ σὲ ἀντὶ τοῦ ἀδελφοῦ σου». Ὁ δὲ Ἰακώβ
ἀπεκρίθη· «Ὁ ἀδελφός μου Ἡσαῦ εἶναι δασύς, ἐγὼ δὲ εἶμαι
λεῖος· φοβοῦμαι δὲ μήπως ὁ πατήρ μὲ ψηλαφήσῃ καὶ θὰ
ἐννοήσῃ τὴν ἀπάτην καὶ τότε ἀντὶ τῆς εὐλογίας αὐτοῦ θὰ
λάβω τὴν κατάραν». Ἡ δὲ μήτηρ ἀπήντησεν· ἄλλ' ἔλθη εἰς
ἐμὲ ἡ κατάρα του, τέκνον μου, σὺ μόνον κάμε τοὺς λόγους μου». e
Καὶ ὁ Ἰακώβ ἔπραξε κατὰ τὴν συμβουλήν τῆς μητρὸς του.

Ἀφ' οὗ δὲ ἠτοιμάσθη τὸ φαγητόν, ἐνέδυσεν ἡ Ρεβέκκα τὸν
Ἰακώβ μὲ τὸ καλὸν φόρεμα τοῦ Ἡσαῦ, ἐτύλιξε δὲ τοὺς βρα-
χίονας καὶ τὸν τράχηλόν του μὲ τὰ δέρματα τῶν ἐρίφιων διὰ
νὰ φαίνεται δασύς, καὶ κατόπιν τὸν ἀνεβούλευσε πῶς νὰ
προσφέρῃ τὸ φαγητόν εἰς τὸν πατέρα του. Ὅτε δὲ ἐπλησίασεν
ὁ Ἰακώβ εἰς τὸν πατέρα του, οὗτος ἠρώτησε· «ποῖος εἶσαι,
τέκνον μου;» καὶ ἐκεῖνος ἀπήντησεν· «ἐγὼ εἶμαι, πάτερ μου,
ὁ Ἡσαῦ, ὁ πρωτότοκός σου, καὶ ἔφερον τὸ κυνήγιον· ἐγέρθητι
λοιπὸν καὶ φάγε ἀπὸ αὐτὸ καὶ δός μοι τὴν εὐλογίαν σου.» Ὁ
Ἰσαάκ ἀπορήσας πῶς τόσον ταχέως ἔφερε τὸ κυνήγιον, εἶπεν
εἰς τὸν Ἰακώβ νὰ πλησιάσῃ διὰ νὰ τὸν ψηλαφήσῃ, ἀφ' οὗ δὲ
τὸν ἐψηλάφησεν εἶπεν· «Ἡ μὲν φωνή, φωνή Ἰακώβ, αἱ δὲ
χεῖρες, χεῖρες Ἡσαῦ.» Ἐπειδὴ δὲ δὲν τὸν ἐγνώρισεν, ἔφραγε
καὶ κατόπιν ἠλόγησε τὸν Ἰακώβ μὲ τὴν καλλιτέραν εὐλο-
γίαν. «Ὁ Θεός, εἶπε, νὰ σοὶ δίδῃ ἀπὸ τὰ ἀγαθὰ τοῦ οὐρανοῦ

καὶ τῆς γῆς, καὶ νὰ δουλεύσωσιν εἰς σέ τὰ ἔθνη, νὰ γίνῃς κύριος τοῦ ἀδελφοῦ σου, καὶ νὰ σέ προσκυνήσωσιν οἱ ἄρχοντες· ὅστις σέ καταρᾶται νὰ ᾔηται κατηραμένος καὶ ὅποιος σέ εὐλογῇ νὰ ᾔηται εὐλογημένος.»

Μόλις ἔλαβεν ὁ Ἰακώβ τὴν εὐλογίαν καὶ ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ δωματίου, ὁ Ἡσαῦ ἐπιστρέψας ἐκ τοῦ κυνηγίου ἠτοίμασε τὰ φαγητὰ καὶ ἔφερεν αὐτὰ εἰς τὸν πατέρα του καὶ εἶπεν· «ὡς σηκωθῆ ὁ πατήρ μου νὰ φάγῃ ἀπὸ τὸ κυνήγιόν μου διὰ νὰ με εὐλογήσῃ». Ὁ δὲ Ἰσαὰκ ἀπήντησε· «ποῖος εἶσαι, τέκνον μου;» καὶ ἐκεῖνος ἀπεκρίθη· «ἐγὼ εἶμαι ὁ πρωτότοκός σου υἱός Ἡσαῦ». Καὶ ὁ Ἰσαὰκ ἐθαύμασε καὶ εἶπε· «ποῖος ἦτο λοιπὸν ἐκεῖνος, ὅστις με ἔφερε κυνήγιον καὶ ἔφαγον προτοῦ νὰ ἔλθῃς καὶ εὐλόγησα αὐτὸν καὶ εἶναι πλέον εὐλογημένος; ὁ ἀδελφός σου ἦλθε καὶ μετὰ δόλου ἔλαβε τὴν εὐλογίαν». Ὁ Ἡσαῦ τότε ἤρχισε πικρῶς νὰ κλαίῃ καὶ νὰ ζητῇ καὶ οὗτος εὐλογίαν. Ὁ δὲ πατήρ του λυπηθεὶς ἠλόγησεν αὐτὸν τοιοῦτοτρόπως· «Ἔλε τὰ ἀγαθὰ τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς. ἀλλὰ με τὴν μάχαιράν σου θὰ ζήσης καὶ θὰ δουλεύσῃς εἰς τὸν ἀδελφόν σου Ἰακώβ».

ΠΟΡΙΣΜΑΤΑ. — 1. Ὁ Ἰακώβ λαμβάνει τὴν κυρίως εὐλογίαν τοῦ πατρὸς του, διότι ὁ Θεὸς αὐτὸν προώρισεν ὡς ἄξιον νὰ γίνῃ πατήρ πολλῶν γενεῶν. 2. Ἡ ἀπάτη καὶ ὁ δόλος, τὰ ὅποια συνέβουλευσεν εἰς τὸν Ἰακώβ ἢ Ρεβέκκα, δὲν μένουσιν ἐπιμώρητα παρὰ τοῦ Θεοῦ.

§ 14. Φυγὴ τοῦ Ἰακώβ εἰς Μεσοποταμίαν.

Ἡ ζωὴ τοῦ Ἰακώβ εὐρίσκετο πλέον ἐν κινδύνῳ διὰ τὸ μῖτος τοῦ ἀδελφοῦ του Ἡσαῦ, ἡ δὲ Ρεβέκκα, βλέπουσα τὸν

κίνδυνον τοῦτον, συνεβούλευσε τὸν Ἰακώβ νὰ ἀναχωρήσῃ καὶ νὰ καταφύγῃ εἰς Μεσοποταμίαν πρὸς τὸν ἀδελφὸν τῆς Λάβαν. Κατέπεισε δὲ καὶ τὸν σύζυγόν τῆς Ἰσαὰκ νὰ ἐπιτρέψῃ τὸν Ἰακώβ καὶ μεταβῆ εἰς τοὺς συγγενεῖς τῆς διὰ νὰ λάβῃ ἐκεῖθεν γυναῖκα. Ὁ Ἰακώβ λοιπὸν, ἄφ' οὗ ἔλαβε καὶ πάλιν τὴν εὐλογίαν τοῦ πατρὸς του ἀνεχώρησε διὰ τὴν Μεσοποταμίαν. Τὸ ἑσπέρας μετὰ τὴν δύσιν τοῦ ἡλίου ἐκοιμήθη καθ' ὁδόν, θέσας ὡς προσκεφάλαιον ἓνα λίθον· καὶ ἰδοὺ εἶδε τὸ ἐξῆς ὄνειρον : Εἶδε μίαν κλίμακα, ἣ ὅποια ἐστηρίζετο εἰς τὴν γῆν καὶ ἡ κορυφή τῆς ἔφθανεν εἰς τὸν οὐρανόν· καὶ οἱ ἄγγελοι τοῦ Θεοῦ ἀνέβαινον καὶ κατέβαινον ἐπ' αὐτῆς, εἰς δὲ τὴν κορυφὴν τῆς κλίμακος εὕρισκετο ὁ Θεός, ὅστις εἶπεν εἰς τὸν Ἰακώβ· «Ἐγὼ εἶμαι ὁ Θεός τοῦ Ἀβραάμ καὶ τοῦ Ἰσαὰκ τῶν πατέρων σου· τὴν γῆν ταύτην εἰς τὴν ὅποιαν κοιμᾶσαι θὰ δώσω εἰς σέ καὶ τοὺς ἀπογόνους σου, τοὺς ὁποίους θὰ πληθύνω ὡς τὴν ἄμμον τῆς θαλάσσης· ἐγὼ θὰ σέ διαφυλάττω ὅπου καὶ ἂν ὑπάγῃς καὶ θὰ σέ ἐπιναφέρω εἰς τὴν γῆν ταύτην». Ὁ Ἰακώβ ἠγέρθη ἔντρομος ἐκ τοῦ ὕπνου καὶ ἐφώνησε· «πόσον φοβερός εἶναι ὁ τόπος οὗτος»· ἔλαβε δὲ τὸν λίθον καὶ τὸν ἔστησεν ὡς στήλην, καὶ εἶπεν, ὁ τόπος οὗτος εἶναι οἶκος Θεοῦ.

Κατόπιν ὁ Ἰακώβ μετὰ ὁδοιπορίαν ὀλίγων ἡμερῶν ἔφθασεν εἰς Χαρράν, ὅπου ἔξω τῆς πόλεως ὑπῆρχε φρέαρ, εἰς τὸ ὅποιον οἱ ποιμένες ἐπότιζον τὰ ποίμνιά των. Ἐκεῖ ἐγνώρισε τὴν θυγατέρα τοῦ Λάβαν Ραχὴλ, ἣ ὅποια ἄμα ἔμαθεν, ὅτι εἶναι υἱὸς τῆς Ρεβέκκας, ἔτρεξε καὶ ἀνήγγειλε τὸ πρᾶγμα εἰς τὸν πατέρα τῆς. Ὁ δὲ Λάβαν μετέβη εἰς συνάντησιν τοῦ Ἰακώβ, τὸν ὅποιον κατεφίλησε καὶ παρέλαβεν εἰς τὴν οἰκίαν του. Ὁ

Ἰακώβ διηγήθη ὅσα συνέβησαν εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ πατρὸς του. Ἄφ' οὗ δὲ ἐφιλοξενήθη ἐκεῖ ὀλίγον καιρὸν εἶπεν ὁ Λάβαν εἰς τὸν Ἰακώβ· «Δὲν θέλω νὰ μοι δουλεύσης δωρεάν, διότι εἶσαι συγγενὴς μου· εἰπέ μοι πόσον μισθὸν θέλεις ;» Ὁ δὲ Ἰακώβ ἀπήντησε· «Θὰ σοὶ δουλεύσω ἑπτὰ ἔτη διὰ τὴν Ραχὴλ, τὴν ὁποίαν θὰ λάβω ὡς γυναῖκα· καὶ ὁ Λάβαν τὸ εἰδέχθη.

Ὁ Ἰακώβ ἐδούλευσεν εἰς τὸν Λάβαν ἑπτὰ ἔτη, ἀλλὰ κατὰ τὴν ἐσπέραν τοῦ γάμου ὁ Λάβαν ἠπάτησε τὸν Ἰακώβ καὶ ἔδωκεν, ἀντὶ τῆς Ραχὴλ, τὴν μεγαλειτέρα του θυγατέρα Λείαν, ἡ ὁποία εἶχε τοὺς ὀφθαλμοὺς ἀσθενεῖς. Ὁ Ἰακώβ δὲν ἐνόησεν ἀμέσως τὴν ἀπάτην, διότι κατὰ τὴν συνήθειαν, ἡ νύμφη ἔφερε κάλυμμα εἰς τὸ πρόσωπον, ἀλλ' ὅτε τὴν πρωτὴν ἀνεγνώρισε τὴν Λείαν, εἶπεν εἰς τὸν Λάβαν, διατί ἠπάτησεν αὐτόν. Ὁ δὲ Λάβαν, ἐδικαιολογήθη καὶ εἶπε· «Δὲν ὑπάρχει συνήθεια εἰς τὸν τόπον μας νὰ ὑπανδρεύηται ἡ νεωτέρα πρὸ τῆς μεγαλειτέρας. Δούλευσον καὶ ἄλλα ἑπτὰ ἔτη διὰ νὰ λάβῃς καὶ τὴν Ραχὴλ». Ὁ Ἰακώβ, ἐπειδὴ ἠγάπα τὴν Ραχὴλ, ἐδούλευσεν ἀκόμη ἑπτὰ ἔτη καὶ ἔλαβε καὶ τὴν Ραχὴλ. Ἐκ τῶν δύο τούτων συζύγων ὁ Ἰακώβ ἀπέκτησε δώδεκα υἱούς. Τὰ ὀνόματα αὐτῶν εἰναι : Ρουβὴν, Συμεών, Λευὶ, Ἰούδας, Ἰσάχαρ, Ζαβουλὼν, Δάν, Νεφθαλεὶμ, Γάδ, Ἀσὴρ, Ἰωσήφ καὶ Βενιαμίν. Ἐξ ὅλων τῶν υἱῶν τοῦ ἠγάπα ὁ Ἰακώβ τοὺς δύο τελευταίους, διότι ἐγεννήθησαν ἐκ τῆς Ραχὴλ.

ΠΟΡΙΣΜΑΤΑ.— 1. Ὅπως ὁ Ἰακώβ ἀπέφυγε τὸν κίνδυνον τοῦ ἀδελφοῦ του, τοιοῦτοτρόπως καὶ πᾶς ἄνθρωπος ἄς πράττῃ ὅταν εὐρίσκηται εἰς κίνδυνον. 2. Ὁ Ἰακώβ ἠπάτησε τὸν πατέρα του, καὶ οὗτος ἀπατᾶται ἀπὸ τὸν Λάβαν, ἀπολαμβάνων τὰ ἴσα.

§ 15. Ἐπάνοδος τοῦ Ἰακώβ.

Ὁ Ἰακώβ πλησίον τοῦ πενθεροῦ του Λάβαν ἐδούλευσεν ἕκτος τῶν 14 ἐτῶν καὶ ἄλλα 6 ἔτη. Ὡς μισθὸν διὰ τὰ ἔτη ταῦτα ὁ Ἰακώβ συνεφώνησε μετὰ τοῦ Λάβαν νὰ λάβῃ ὅσα πρόβατα καὶ ὅσαι αἶγες θὰ γεννηθῶσι κατὰ τὸ διάστημα τοῦτο λευκά καὶ ποικίλα. Ὁ Ἰακώβ διὰ νὰ ἀποκτήσῃ πολλά ποίμνια ἔλαβε τρεῖς ράβδους καὶ ἀφ' οὗ ἐκαθάρισε τὸν φλοιόν, ἔρριψεν αὐτὰς ἐντὸς τῶν ποτιστηρίων τῶν ποιμνίων. Οὕτω δὲ τὰ ποίμνια, κατὰ θέαν θέλησιν, ἅμα ἠγγιζόν τὰς ράβδους ἐκεῖνας ἐγέννων λευκά καὶ ποικίλα. Καὶ ἐντὸς τῶν ἐξ ἐτῶν τὰ ποίμνια τοῦ Ἰακώβ ἦσαν καλλίτερα καὶ περισσότερα ἀπὸ τὰ ἄλλα ποίμνια τοῦ Λάβαν, καὶ διὰ τοῦτο οὗτος ἤρχισε νὰ φθονῇ τὸν Ἰακώβ.

Ἄλλ' ὁ Ἰακώβ διετάχθη καθ' ὕπνον ὑπὸ τοῦ Θεοῦ νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν πατρίδα του, καὶ ἀφοῦ ἔλαβε τὰς δύο γυναῖκάς του καὶ τὰ τέκνα του καὶ ὅλα τὰ ποίμνια αὐτοῦ, ἀνεχώρησε κρυφίως τοῦ Λάβαν, ὅστις μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἔμαθε τοῦτο καὶ ἔσπευσε καὶ ἐπρόλαβε τὸν Ἰακώβ πλησίον τοῦ ὄρους Γαλαάδ. Ἐκεῖ ἐπῆλθε συμφιλίωσις αὐτῶν καὶ ἀπεχωρίσθησαν εἰρηνικῶς.

Ὁ Ἰακώβ ἐπειδὴ ἐφοβεῖτο τὴν ὀργὴν τοῦ Ἡσαῦ, ἔστειλε πρὸς αὐτὸν ἀνθρώπους μετὰ πολλῶν καὶ πλουσίων δώρων διὰ νὰ εἰδοποιήσῃσι τὸν ἐρχομὸν αὐτοῦ. Ὅταν δὲ ὁ Ἡσαῦ ἐπληροφορήθη, ὅτι ὁ Ἰακώβ ἔρχεται, ἐξῆλθε μετὰ τετρακοσίων ἄλλων εἰς συνάντησίν του. Ἄλλ' ὁ Ἰακώβ μαθὼν τοῦτο ἐνόμισεν, ὅτι ὁ ἀδελφός του ἔρχεται νὰ τὸν καταδιώξῃ, καὶ διὰ

τοῦτο παρεκάλεσε τὸν Θεὸν νὰ τὸν σώσῃ ἀπὸ τὴν ὀργὴν τοῦ Ἡσαῦ. Ὁ Θεὸς τότε διὰ νὰ ἐνθαρρύνῃ τὸν Ἰακώβ ἐφάνη ἐν ὄραματι ὡς ἄνθρωπος καὶ ἐπάλαυτε μετὰ τοῦ Ἰακώβ καθ' ὅλην τὴν νύκτα χωρὶς νὰ τὸν νικήσῃ καὶ εἶπεν εἰς αὐτόν· «ἐπειδὴ ἐφάνης ἰσχυρὸς πρὸς τὸν Θεὸν θὰ εἴσῃ ἰσχυρὸς καὶ πρὸς τοὺς ἀνθρώπους». Καὶ ὠνόμασεν ὁ Θεὸς τὸν Ἰακώβ με ἄλλο ὄνομα Ἰσραήλ.

Τὴν ἄλλην ἡμέραν συνητηθήσαν οἱ δύο ἀδελφοί, καὶ ὁ μὲν Ἰακώβ προσεκύνησε τὸν Ἡσαῦ καθὼς καὶ αἱ γυναῖκες αὐτοῦ καὶ τὰ τέκνα, ὁ δὲ Ἡσαῦ ἐνηγκάλισθη καὶ κατεφίλει τὸν Ἰακώβ, καὶ ἔκλαυσαν ἀμφότεροι. Κατόπιν προσέφερε πολλὰ δῶρα ὁ Ἰακώβ εἰς τὸν ἀδελφόν του Ἡσαῦ, ὅτις ἠναγκάσθη διὰ τῆς βίας νὰ τὰ δεχθῆ. Καὶ ἡ μὲν μήτηρ αὐτῶν Ρεβέκκα δὲν ἐζήσῃ νὰ ἴδῃ τὸν Ἰακώβ ἐπιστρέφοντα, ὁ δὲ πατὴρ αὐτῶν Ἰσαὰκ ἐζήσεν ἔτη τινὰ κατόπιν καὶ ἀκολούθως ἀπέθχεν ἐν ἡλικίᾳ 180 ἐτῶν.

ΠΟΡΙΣΜΑΤΑ.— 1. Ὅπως ὁ Ἰακώβ παρεκάλεσε τὸν Θεὸν νὰ τὸν σώσῃ ἀπὸ τὴν ὀργὴν τοῦ Ἡσαῦ, καὶ κάθε ἄνθρωπος πρέπει νὰ παρεκαλῆ τὸν Θεὸν νὰ τὸν σώζῃ ἀπὸ πάντα κίνδυνον. 2. Εἰς τοὺς ἐχθρούς μας νὰ κάμνωμεν πάντοτε καλὸν διὰ νὰ καταπραΰνωμεν τὴν ὀργὴν των, ὅπως ἐπραΰνθη καὶ ὁ Ἡσαῦ. 3. Ἡ Ρεβέκκα, διὰ τὴν ἀπάτην, τὴν ὁποίαν ἔκαμεν, ἀποθνήσκει χωρὶς νὰ ἴδῃ τὸν Ἰακώβ.

§ 16. Ὁ Ἰωσὴφ καὶ οἱ ἀδελφοί του.

Ὁ Ἰακώβ ἐξ ὅλων τῶν τέκνων του ἠγάπα περισσότερο τὸν Ἰωσήφ, διότι ἦτο ἐκ τῆς Ραχὴλ καὶ διότι ἦτο φρόνιμον καὶ

καλὸν παιδίον. Καὶ διὰ τοῦτο τὸν ἔκχευε φέρεμα πικρὸν καὶ τὸν ἐκράτει πάντοτε μαζί του. Ἄλλ' οἱ ἀδελφοί, ἐπειδὴ ἔβλεπον τὴν ἀγαπὴν ταύτην τοῦ πατρὸς των καὶ ἐπειδὴ ἐφοβοῦντο μήπως ὁ Ἰωσήφ γίνῃ ὁ κληρονόμος, ἤρχισαν νὰ φθονῶσιν αὐτόν. Τὸ μῖσος τῶν ἀδελφῶν ἔγινε πολὺ μέγα, ὅταν ὁ Ἰωσήφ διηγήθη εἰς αὐτοὺς τὰ δύο ὄνειρα, τὰ ὅποια εἶδεν. Εἰς τὸ πρῶτον ὄνειρον ὁ Ἰωσήφ εἶδεν, ὅτι εὕρισκετο μαζί με τοὺς ἀδελφοὺς του, εἰς τὸν ἀγρὸν καὶ ἔδενον δεμάτια, καὶ τὸ μὲν ἰδικόν του δεμάτιον ἐστάθη ὄρθιον, τὰ δὲ δεμάτια τῶν ἀδελφῶν του ἔπεσον καὶ προσεκύνησαν αὐτόν. Ὅταν ἤκουσαν οἱ ἀδελφοί του αὐτὸ τὸ ὄνειρον εἶπον· «μήπως θὰ γίνῃς βασιλεὺς καὶ κύριος ἡμῶν καὶ θὰ σὲ προσκυνήσωμεν»; Εἰς τὸ δεύτερον ὄνειρον εἶδεν ὁ Ἰωσήφ, ὅτι ὁ ἥλιος, ἡ σελήνη καὶ ἔνδεκα ἀστέρες τὸν προσεκύνησαν. Τὸ ὄνειρον τοῦτο διηγήθη ὁ Ἰωσήφ εἰς τοὺς ἀδελφοὺς καὶ εἰς τὸν πατέρα του, ὅστις εἶπε· «τί σημαίνει τὸ ὄνειρον τοῦτο; μήπως ἐγὼ καὶ ἡ μήτηρ σου καὶ οἱ ἀδελφοί σου, θὰ ἔλθωμεν νὰ σὲ προσκυνήσωμεν»; Εἰς τὸν Ἰακώβ ἔκταν ἐντύπωσιν τὰ ὄνειρα ταῦτα τοῦ Ἰωσήφ, ἐν ᾧ οἱ ἀδελφοί του τόσο ἐμίσησαν αὐτόν, ὥστε ἀπεφάσισαν νὰ τὸν φονεύσωσιν.

Εὔρον δὲ εὐκαιρίαν πρὸς τὸν κακὸν τοῦτον σκοπὸν, ἐν ᾧ ἦσαν ἡμέρην ἔστειλε τὸν Ἰωσήφ ὁ πατήρ του εἰς τοὺς ἀδελφοὺς διὰ νὰ ἴδῃ ἂν ὑγιαίνωσιν. Ἀμα δὲ οἱ ἀδελφοί εἶδον τὸν Ἰωσήφ εἶπον· αἰδοῦ ὁ ἐνουπιαστὴς ἔρχεται· τώρα λοιπὸν ὡς τὸν φονεύσωμεν καὶ νὰ εἴπωμεν εἰς τὸν πατέρα μας, ὅτι κακὸν πρῶτον κατέρχεν αὐτόν· καὶ ἃς ἴδωμεν τί σημαίνουσι τὰ ὄνειρα αὐτοῦ. Ὁ Ρουβὴν ὁμως συνεβούλευσε τοὺς ἀδελφοὺς μὴ χύτωσι τὸ αἷμα τοῦ ἀδελφοῦ των, ἀλλὰ νὰ ῥῖψωσιν αὐτόν εἰς ἓνα λάκκον, ὅπως ἐσκέπτετο νὰ τὸν σώσῃ. Ἔγενε

δεκτή ἢ συμβουλή αὐτή, καὶ ὅταν ἐπλησίασεν ὁ Ἰωσήφ, οἱ ἀδελφοὶ τοῦ τὸν συνέλαβον καὶ ἀφ' οὗ ἀφῆρεταν τὸ ποικίλον φέρεμα, τὸν ἔρριψαν εἰς τὸν λάκκον. Μετ' ὀλίγον ἐκάθησαν καὶ ἔτρωγον.

Ἡ πώλησις τοῦ Ἰωσήφ.

Ἐν τῷ μεταξύ διήρχοντο ἐκεῖθεν ἔμποροι Ἰσμηλιταί, οἱ ὅποιοι μετέβαινον εἰς Αἴγυπτον. Τότε ὁ Ἰούδας εἶπεν εἰς τοὺς ἀδελφοὺς τοῦ «Ποῖαν ὠφέλειαν θὰ ἔχωμεν ἂν φονεύσωμεν τὸν ἀδελφόν μας; ἅς πωλίσωμεν αὐτὸν εἰς τοὺς ἑμπόρους τούτους». Καὶ οἱ ἀδελφοὶ ἐδέχθησαν τοῦτο, καὶ ἐπώλησαν τὸν Ἰωσήφ εἰς τοὺς Ἰσμηλίτας εἴκοσι χρυσᾶ νομίσματα. Ὁ Ρουβὴν ἀπουσίαζε κατὰ τὴν πώλησιν, ἔπειτα δὲ ἀφ' οὗ ἔμαθε τὸ γεγονός ἐσχίσε τὰ ἱμάτιά του. Οἱ δὲ ἄλλοι ἀδελφοὶ ἔσφαξαν ἕρπιον καὶ μέ τὸ αἷμα αὐτοῦ ἔβαψαν τὸ ποικίλον φέρεμα, τὸ ὅποιον παρουσίασαν εἰς τὸν πατέρα των λέγοντες· «μήπως τὸ φέρεμα τοῦτο εἶναι τοῦ Ἰωσήφ; τὸ εὔρομεν εἰς τὸν ἀγρόν».

Ὁ Ἰακώβ ἐγνώρισεν ἀμέσως τὸ ποικίλον φόρεμα, ἔσχισε τὰ ἱμάτιά του καὶ ἔκλαιεν ἀπαρηγόρητος, λέγων· «κακὸν θηρίον κατέφαγεν αὐτόν». Συνῆλθον οἱ υἱοὶ του καὶ ὅλοι οἱ ἄλλοι συγγενεῖς καὶ ἤθελον νὰ τὸν παρηγορήσωσιν, ἀλλ' οὗτος ἔλεγε· «δὲν θὰ παύσω τὸ πένθος ἕως ὅτου καταβῶ εἰς τὸν ἄδην πρὸς τὸν υἱόν μου».

ΠΟΡΙΣΜΑΤΑ. — 1. Ὁ φθονερός ἄνθρωπος τόσον τυφλώνεται ἀπὸ τὸ πάθος τοῦ φθόνου, ὥστε λησμονεῖ καὶ τὸ ἴδιόν του αἷμα.
2. Οἱ ἀδελφοὶ τοῦ Ἰωσήφ πρῶτον ἔρριψαν αὐτόν εἰς τὸν λάκκον, ἔπειτα τὸν ἐπώλησαν καὶ κατόπιν ἠπάτησαν τὸν πατέρα των· ἐκ τούτου βλέπομεν, ὅτι ἡ μία ἀμαρτία γεννᾷ ἄλλην, καὶ αὕτη πάλιν γεννᾷ ἄλλην.

Ρητόν. «Ὁπου ζῆλος καὶ ἐρίθεια, ἐκεῖ ἀκαταστασία καὶ πᾶν φαῦλον πρᾶγμα». (Ἰακ. 3, 16).

12
— 12 —
24

12
— 12 —
144

§ 17. Ὁ Ἰωσήφ παρὰ τῷ Πετεφρῇ
καὶ κατόπιν ἐν τῇ φυλακῇ.

Οἱ ἔμποροι Ἰσραηλιταὶ ἔφερον τὸν Ἰωσήφ εἰς Αἴγυπτον καὶ τὸν ἐπώλησαν εἰς τὸν Πετεφρῆν, ἀρχιμάγειρον τοῦ βασιλέως Φαραῶ. Ὁ Πετεφρῆς ἠγάπησε τὸν Ἰωσήφ διὰ τὰς πολλὰς ἀρετάς του, καὶ ἔκαμεν αὐτόν οἰκονόμον ἐπὶ τοῦ οἴκου αὐτοῦ. Ὁ δὲ Θεὸς ἠυλόγει τὸν οἶκον τοῦ Πετεφρῆ. Ἡ σύζυγος ὅμως τοῦ Πετεφρῆ ἦτο πονηρὰ γυνὴ καὶ ἐμίσει τὸν Ἰωσήφ, καὶ διὰ τοῦτο ἡμέραν τινὰ ψευδῶς κατηγορήσεν αὐτόν εἰς τὸν σύζυγόν της, ὅστις ἀδίκως ὀργισθεὶς ἐναντίον τοῦ Ἰωσήφ, ἔκλεισεν αὐ-

τὸν ἐντὸς τοῦ δεσμωτηρίου, ὅπου ἐφυλακίζοντο οἱ δεσμῶται τοῦ βασιλέως. Ἄλλ' ὁ Θεὸς καὶ ἐκεῖ ἐπέβλεπε τὸν Ἰωσήφ, καὶ διὰ τοῦτο ὁ ἀρχιδεσμοφύλαξ ἀφῆκεν ἐλεύθερον τὸν Ἰωσήφ καὶ τῷ ἔδωκεν ἐξουσίαν νὰ φυλάττη τοὺς ἐκεῖ φυλακισμένους.

Μετ' ὀλίγον καιρὸν ὁ Φαροὺς ἐφυλάκισεν εἰς τὸ δεσμωτήριον τοῦτο τὸν ἀρχιοινοχόον αὐτοῦ καὶ τὸν ἀρχισιτοποιόν, διότι ἠμάρτησαν εἰς αὐτόν. Καὶ τοὺς δεσμώτας τούτους ὁ Ἰωσήφ εἶχεν ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν. Συνέβη μίαν νύκτα νὰ ἴδωσιν οἱ δύο οὔτοι ἀπὸ ἓν ὄνειρον, καὶ διὰ τοῦτο τὴν πρωίαν ἦσαν τετραγμμένοι καὶ συλλεγισμένοι. Ὅτε δὲ ὁ Ἰωσήφ τοὺς ἠρώτησε τὴν αἰτίαν τῆς ταραχῆς των, ἐκείνοι ἀπήντησαν, ὅτι εἶδον ὄνειρα καὶ δὲν ὑπάρχει κανεὶς νὰ τὰ ἐρμηνεύσῃ. Καὶ ὁ Ἰωσήφ ἀπήντησε· «Μήπως διὰ τῆς βοηθείας τοῦ Θεοῦ δὲν ἐρμηνεύονται ταῦτα; διηγήθητε λοιπὸν τὰ ὄνειρα».

Ἵωσήφ ἐν τῇ φυλακῇ ἐξηγεῖ τὰ ὄνειρα.

Ὁ ἀρχαιονοχός τότε διηγήθη τὸ ὄνειρόν του ὡς ἑξῆς· «Εἶδον ἀπέναντί μου μίαν ἄμπελον, εἰς ταύτην δὲ ὑπῆρχον τρία κλήματα με ὠρίμους σταφυλάς, ἐκράτουν δὲ τὸ ποτήριον τοῦ Φαραῶ εἰς τὰς χεῖράς μου, καὶ εἰς αὐτὸ ἔθλιψα σταφυλὴν καὶ προσέφερον τὸ ποτήριον εἰς τὸν Φαραῶ διὰ νὰ πῖη». Ὁ δὲ Ἰωσήφ εἶπε· «Τὸ ὄνειρόν σου σημαίνει, ὅτι μετὰ τρεῖς ἡμέρας ὁ Φαραῶ καὶ πάλιν θὰ σέ τοποθετήσῃ εἰς τὴν προτέραν σου θέσιν, διότι τὰ τρία κλήματα εἶναι τρεῖς ἡμέραι». Περεκάλεσε δὲ αὐτὸν ὁ Ἰωσήφ νὰ μὴ τὸν λησμονήσῃ, ἀλλὰ νὰ τὸν ἐνθυμηθῇ ἐν τῇ εὐτυχίᾳ του, καὶ νὰ μεσιτεύσῃ εἰς τὸν Φαραῶ, διότι ἐφυλακίσθη χωρὶς νὰ κάμῃ κανὲν κακόν. Κατόπιν καὶ ὁ ἀρχισιτοποιὸς εἶπε· «Μοι ἐφάνη, ὅτι ἐκράτουν τρία κάνιστρα ἐπὶ τῆς κεφαλῆς μου· εἰς δὲ τὸ ἐπάνω κάνιστρον ὑπῆρχον διάφορα γλυκύσματα, ἀπὸ ὅσα τρώγει ὁ Φαραῶ, καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ ἤρχοντο καὶ ἔτρωγον αὐτά». Ὁ δὲ Ἰωσήφ ἀπεκρίθη· «Τὸ ὄνειρόν σου σημαίνει, ὅτι μετὰ τρεῖς ἡμέρας ὁ Φαραῶ θὰ κόψῃ τὴν κεφαλὴν σου καὶ θὰ σε κρεμάσῃ, τὰ δὲ ὄρνεα θὰ τρώγωσι τὰς σάρκας σου». Μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἀληθῶς ὁ μὲν ἀρχισιτοποιὸς ἐκρεμάσθη, ὁ δὲ ἀρχαιονοχός προσεκληθὴ εἰς τὴν θέσιν του, ἀλλὰ ἐλησμόνησεν ἐντελῶς τὸν Ἰωσήφ ἀπὸ τὴν χαρὰν του. >

ΠΟΡΙΣΜΑ.—Ὄταν ἀδικώμεθα ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους, πρέπει νὰ υπομένωμεν τὴν ἀδικίαν, διότι ἡ δικαιοσύνη τοῦ Θεοῦ δὲν θὰ βραδύνη νὰ μᾶς δικαιώσῃ.

§ 18. Ἀνύψωσις τοῦ Ἰωσήφ.

Μετὰ δύο ἔτη εἶδε καὶ ὁ Φαραὼ ἐν μιᾷ καὶ τῇ αὐτῇ νυκτί, δύο ὄνειρα. Πρῶτον εἶδεν, ὅτι εὕρισκετο πλησίον τοῦ Νείλου ποταμοῦ καὶ ἐξ αὐτοῦ ἀνέβησαν ἑπτὰ ἀγελάδες παχειαὶ καὶ ὠραῖαι καὶ ἔβοσκον· κατόπιν δὲ τούτων ἀνέβησαν ἕκ τοῦ Νείλου ἄλλαι ἑπτὰ ἀγελάδες ἰσχναὶ καὶ ἄσχημοι, αἱ ὅποιοι κατέφχγον τὰς πρῶτας ἀγελάδας. Ἐκ τοῦ ὄνειρου τούτου ἐξύπνησεν ὁ Φαραὼ, καὶ ἔπειτα πάλιν ἐκοιμήθη. Ἄλλ' εἶδε καὶ δευτέρον ὄνειρον. Τῷ ἐφάνη, ὅτι ἕκ τῆς ἰδίας ρίζης ἐβλάστησαν ἑπτὰ στάχυες μεστωμένοι καὶ ἐκλεκτοί, καὶ κατόπιν ἐφύτρωσαν ἄλλοι ἑπτὰ στάχυες λεπτοὶ καὶ κακοί, οἱ ὅποιοι κατέπιον τοὺς πρῶτους στάχεις. Ἐξύπνησε πάλιν ὁ Φαραὼ τεταραγμένος καὶ ἐσκέπτετο τί σημαίνουσι τὰ ὄνειρα ταῦτα. Τὴν πρωΐαν δὲ προσεκάλεσε ὄλους τοὺς σοφοὺς καὶ ἐξηγητὰς τῆς Αἰγύπτου διὰ νὰ μάθῃ τὴν σημασίαν τῶν ὀνειρων. Δυστυχῶς ὅμως κανεὶς ἐξ ὄλων δὲν ἠδυνήθη νὰ ἐξηγήσῃ τὰ ὄνειρα.

Τότε ὁ ἀρχαιονοχὸς ἐνεθυμήθη τὸν Ἰωσήφ καὶ εἶπεν εἰς τὸν Φαραὼ «εἰς τὴν φυλακὴν ὑπάρχει εἰς νεανίας ἕβραῖος, ὅστις ἐξήγησεν ὀρθῶς τὰ ὄνειρα, τὰ ὅποια εἶδομεν ἐγὼ καὶ ὁ ἀρχιστοποιός». Ὁ Φαραὼ ἀμέσως ἔστειλε διὰ νὰ φέρωσι τὸν Ἰωσήφ, εἰς τὸν ὅποιον ἔπειτα διηγήθη τὰ ὄνειρα. Ὁ δὲ Ἰωσήφ ἀκούσας τὰ ὄνειρα εἶπε· «Βασιλεῦ, καὶ τὰ δύο σου ὄνειρα σημαίνουσιν ἓν καὶ τὸ αὐτὸ πρᾶγμα· αἱ ἑπτὰ πρῶται ἀγελάδες παχειαὶ καὶ ὠρα἖αι, καὶ οἱ ἑπτὰ πρῶτοι στάχυες μεστωμένοι καὶ ἐκλεκτοὶ φανερώουσιν, ὅτι ἑπτὰ ἔτη θὰ γίνῃ μεγάλη

εὐθηνία καὶ εὐφορία καθ' ὅλον τὸ βασιλείον σου. Αἱ δὲ ἑπτὰ ἀγγελᾶδες ἰσχυραὶ καὶ ἄσχημοι καὶ οἱ ἑπτὰ στάχυες λεπτοὶ καὶ ραινοὶ φανερώουσιν, ὅτι ὕστερον ἀπὸ τὰ ἑπτὰ ἔτη τῆς εὐφορίας θὰ γίνῃ ἐπὶ ἑπτὰ ἔτη μεγάλη ἀκαρπία καὶ δυστυχία. Ἐπειδὴ δὲ τὸ ὄνειρον ἐδευτερώθη, διὰ τοῦτο ταχέως καὶ θὰ ἀληθεύσῃ. Εὐρὲ λοιπὸν ἄνθρωπον κατάλληλον νὰ συνάξῃ εἰς τὰς ἀποθηκῆς ὅλους τοὺς καρπούς τῶν ἑπτὰ ἐτῶν τῆς εὐφορίας, διὰ νὰ χρησιμεύσωσι διὰ τὰ ἄλλα ἑπτὰ ἔτη τῆς πείνης».

Ὁ Φαραὼ ἠχαραριστήθη ἀπὸ τὴν ἐξήγησιν ταύτην καὶ ἀπὸ τὴν συμβουλὴν τοῦ Ἰωσήφ, καὶ εἶπεν πρὸς αὐτόν· «Ἐπειδὴ ὁ Θεὸς ἰδεῖξεν εἰς σέ ὅλα ταῦτα, δὲν ὑπάρχει ἄνθρωπος φρονιμώτερος ἀπὸ σέ καὶ καταλληλότερος. Σὺ θὰ γίνῃς ἄρχων δεύτερος ἐπάνω εἰς τὸν λαόν μου ἀπὸ σήμερον». Καὶ ἔδωκεν ὁ Φαραὼ τὸ δακτύλιόν του εἰς τὸν Ἰωσήφ καὶ τὸν ἐνέδυσσε στολὴν βασιλικήν, ἔπειτα δὲ τὸν ἀνεβίβασεν εἰς βασιλικὴν ἀμαξάν καὶ διέταξε κήρυκα νὰ κηρύξῃ εἰς τὸν λαόν, ὅτι ὁ Ἰωσήφ εἶναι δεύτερος ἄρχων ἐφ' ὅλης τῆς Αἰγύπτου.

ΠΟΡΙΣΜΑ.— Οἱ εὐσεβεῖς καὶ ἐνάρετοι ἄνθρωποι μὲ τὴν ὑπομονήν, τὴν ὁποίαν δεικνύουσι πρὸς ὅλας τὰς ἀδικίας τῶν ἀνθρώπων, ἀνταμείβονται παρὰ τοῦ Θεοῦ μὲ τὰ μεγαλείτερα ἀξιώματα.

Τροπᾶριον. «Ὁ Ἰακώβ ὠδύρετο τοῦ Ἰωσήφ τὴν στέφηναι, καὶ ὁ γενναῖος ἐκάθητο ἄρματι, ὡς βασιλεὺς τιμωμένος· τῆς Αἰγυπτίας γὰρ τότε ταῖς ἡδοναῖς μὴ δουλεύσας, ἀρτεδοξάζετο παρὰ τοῦ βλέποντος τὰς τῶν ἀνθρώπων καρδίας, καὶ νέμοντος στέφος ἀφθαρτον». (Κοντάκ. Μ. Δευτέρας).

§ 19. Πρώτη μετάβασις τῶν ἀδελφῶν τοῦ Ἰωσήφ εἰς Αἴγυπτον.

Ὁ Ἰωσήφ κατὰ τὰ ἑπτὰ ἔτη τῆς εὐφορίας ἐσύναξεν εἰς μεγά-
λας ἀποθήκας ὅλους τοὺς περισσεύοντας σίτους τῆς γῆς
Αἰγύπτου. Ὅταν δὲ ἔφθασαν τὰ ἄλλα ἑπτὰ ἔτη τῆς δυστυ-
χίας ἤνοιξε τὰς ἀποθήκας καὶ ἤρχισε νὰ πωλῇ σίτον εἰς
ὅλους τοὺς καταίκους. Ἄλλ' ἡ φοβερὰ πείνη δὲν ἦτο μόνον
εἰς τὴν Αἴγυπτον, ἦτο καὶ εἰς τὴν γῆν Χαναάν, ὅπου κατώκειτο
ὁ Ἰακώβ. Ὅταν δὲ ἔμαθεν ὁ Ἰακώβ ὅτι πωλεῖται σίτος εἰς
τὴν Αἴγυπτον εἶπεν εἰς τοὺς υἱοὺς του· «ὑπάγετε εἰς τὴν
Αἴγυπτον καὶ ἀγοράσατε σίτον διὰ νὰ μὴ ἀποθάνωμεν». Καὶ
ἀπέστειλε τοὺς δέκα υἱοὺς του εἰς τὴν Αἴγυπτον, κρατήσας
πλησίον του τὸν Βενιαμίν, διὰ νὰ μὴ πάθῃ καὶ αὐτός κανὲν
κακόν.

Ὅτε ἦλθον εἰς Αἴγυπτον οἱ δέκα υἱοὶ τοῦ Ἰακώβ, παρού-
σιάζθησαν ἐνώπιον τοῦ Ἰωσήφ, τὸν ὅποιον καὶ προσεκύνησαν
χωρὶς νὰ τὸν γνωρίσωσιν. Ἐκεῖνος ὁμως ἀνεγνώρισεν αὐτοὺς
καὶ ἐνεθυμῆθη ἀμέσως τὰ ὄνειρα, τὰ ὅποια εἶδεν ἐν τῇ πατρικῇ
του οἰκίᾳ. Ἄλλ' ἐπειδὴ ἤθελε νὰ μάθῃ περὶ τοῦ πατρὸς του
καὶ τοῦ Βενιαμίν, καὶ διὰ νὰ δοκιμάσῃ αὐτοὺς ἂν τῶρα ἔγιναν
καλοὶ ἄνθρωποι, τοὺς εἶπε μὲ σκληρὸν τρόπον· «Εἰσθε
κατάσκοποι καὶ ἤλθετε νὰ κατασκοπεύσητε τὴν χώραν». Οὗτοι
δὲ ἀπήντησαν· «Ὁχι, κύριε, δὲν εἴμεθα κατάσκοποι, ἀλλ'
εἴμεθα ἄνθρωποι εἰρηνικοί, τέχνα ἐνὸς καὶ τοῦ αὐτοῦ πατρὸς.
Εἴμεθα δώδεκα ἀδελφοί, ἀλλ' ὁ μὲν νεώτερος ἔμεινε πλησίον
τοῦ γέροντος πατρὸς μας, ὁ δὲ ἄλλος ἀπέθανεν». Ὁ Ἰωσήφ

καὶ πάλιν προσεποιεῖτο, ὅτι δὲν πιστεύει εἰς ὅσα λέγουσι καὶ εἶπε· «Τότε μόνον θὰ σᾶς πιστεύσω, ὅτι δὲν εἰσθε κατάσκοποι, εἰάν ὑπάγη εἰς ἀπὸ σᾶς καὶ φέρῃ ἐδῶ τὸν νεώτερον ἀδελφόν σας, διότι ἀλλέως δὲν θὰ ἐξέλθητε ἐκ τῆς χώρας ταύτης». Διέταξε δὲ καὶ τοὺς ἐφυλάκισαν ἐπὶ τρεῖς ἡμέρας. Τὴν δὲ τρίτην ἡμέραν εἶπε πάλιν πρὸς αὐτούς· «Ἴδού, μόνον ἓνα θὰ κερτήσω ἀπὸ σᾶς εἰς τὴν φυλακὴν. οἱ δὲ ἄλλοι ὑπάγετε μὲ τὸν σίτον καὶ φέρετε τὸν νεώτερον ἀδελφόν σας ἐδῶ, διότι ἀλλέως θὰ ἀποθάνητε». Ἀκούσαντες ταῦτα οἱ δέκα ἀδελφοὶ ἐλυπήθησαν καὶ εἶπον μεταξὺ των· «Ἐπράξαμεν μέγα ἀμάρτημα εἰς τὸν ἀδελφόν μας, καὶ διὰ τοῦτο τώρα πάσχομεν». Ὁ δὲ Ρουβὴν εἶπε· «δὲν σᾶς εἶπον νὰ μὴ κάμητε ἀδικίαν εἰς τὸ παιδίον καὶ δὲν μὲ ἠκούσατε; Ἴδού τώρα τὸ αἷμα αὐτοῦ ζητεῖ ἐκδίκησιν». Ταῦτα ἔλεγον, νομίζοντες, ὅτι ὁ Ἰωσήφ δὲν ἐννοεῖ τὴν γλῶσσαν, διότι οὗτος συνεννοεῖτο μὲ αὐτοὺς μὲ διερμηνέα.

Συνεκινήθη ἐκ τῶν λόγων τούτων ὁ Ἰωσήφ καὶ ἀπεμακρύνθη ἀπ' αὐτῶν καὶ ἔκλαυσε. Κατόπιν δὲ ἀπ' οὗ ἐπέστρεψε πάλιν, ἔλαβε τὸν Συμεὼν καὶ τὸν ἔδεσεν ἐνώπιον ὄλων καὶ τὸν ἐφυλάκισε, τοὺς δὲ ἄλλους ἀφῆκε νὰ ἐπιστρέψωσιν εἰς τὴν πατρίδα των. Εἰς δὲ τοὺς ὑπηρέτας εἶπε νὰ γεμίσωσι τοὺς σάκκους σίτον καὶ νὰ θέσωσι κρυφῶς ἐντὸς τῶν σάκκων καὶ τὰ χρήματα ἐνὸς ἐκάστου ἀδελφοῦ. Ὅταν δὲ οἱ υἱοὶ τοῦ Ἰακώβ ἔφθασαν εἰς τὴν γῆν Χαναάν, καὶ εὔρον τὰ χρήματα ἐντὸς τῶν σάκκων, ἠπόρησαν διὰ τοῦτο καὶ ἐφοβήθησαν μήπως ὁ ἄρχων τῆς Αἰγύπτου θὰ τοὺς θεωρήσῃ ὡς κλέπτας· διηγήθησαν δὲ τὰ πάντα εἰς τὸν πατέρα των. Ἀκούων ταῦτα ὁ Ἰακώβ ἐλυπήθη καὶ εἶπεν· «Ὁ Ἰωσήφ δὲν ὑπάρχει πλέον, ὁ Συμεὼν ἐκρατήθη εἰς τὴν Αἴγυπτον, καὶ τώρα ζητεῖτε νὰ

λάβητε και τὸν Βενιαμίν, δὲν θὰ ἀφήσω ποτὲ αὐτὸν διὰ νὰ χαθῆ και οὗτος καθ' ὁδόν, διότι ἡ ἀπουσία του ταχέως θὰ μοι φέρῃ τὸν θάνατον».

ΠΟΡΙΣΜΑΤΑ.— 1. Ἡ συνείδησις τοῦ ἁμαρτωλοῦ ἀνθρώπου οὐδέποτε ἡσυχάζει, ἀλλὰ εἰς κάθε περίστασιν βασανίζει τὸν ἄνθρωπον, καθὼς φαίνεται εἰς τοὺς ἀδελφούς τοῦ Ἰωσήφ. 2. Ὁ Ἰωσήφ ἐνώπῃ ἡδύνατο νὰ τιμωρήσῃ τοὺς ἀδελφούς του διὰ τὴν ἀδικίαν, ὅχι μόνον δὲν κάμνει τοῦτο, ἀλλ' οὔτε τοὺς μισεῖ, τοῦναντίον δὲ λυπεῖται και κλαίει διὰ τὴν στενοχωρίαν των. Ἴδου λαμπρὸν παράδειγμα διὰ τοὺς ἀνθρώπους.

§. 20. Δευτέρα μετάβασις τῶν ἀδελφῶν
τοῦ Ἰωσήφ εἰς Αἴγυπτον.

Ὅταν ὁ σίτος ἐτελείωσεν, ὁ Ἰακώβ εἶπεν εἰς τοὺς υἱούς του νὰ μεταβῶσι πάλιν εἰς τὴν Αἴγυπτον διὰ νὰ ἀγοράσωσι σίτον. Ἄλλ' οἱ υἱοὶ του εἶπον, ὅτι εἶναι ἀδύνατον νὰ ὑπάγωσι χωρὶς τὸν Βενιαμίν, διότι ὁ ἄρχων τῆς Αἰγύπτου θὰ τοὺς τιμωρήσῃ μὲ θάνατον. Ὁ Ἰακώβ και πάλιν δὲν ἐπειθετο νὰ ἀφήσῃ τὸν Βενιαμίν, μόλις δὲ ἐπέισθη κατόπιν ὑπὸ τοῦ Ἰούδα, ὁ ὁποῖος ὑπεσχέθη, ὅτι αὐτὸς ἀναλαμβάνει νὰ ἐπαναφέρῃ τὸν Βενιαμίν σῶον και ὑγιῆ. Καὶ τότε ὁ Ἰακώβ ἔδωκε τὸν Βενιαμίν και εἶπεν εἰς τοὺς υἱούς του νὰ λάβωσι διάφορα δῶρα διὰ τὸν ἄρχοντα τῆς Αἰγύπτου, και νὰ ἐπιστρέψωσι και τὰ χρήματα, τὰ ὅποια εὑρέθησαν εἰς τοὺς σάκκους των. Οἱ δὲ υἱοὶ τοῦ Ἰακώβ παραλαβόντες και τὸν Βενιαμίν μετέβησαν εἰς Αἴγυπτον. Ὁ Ἰωσήφ ἅμα ἔμαθε τὸν ἐρχομὸν τῶν ἀδελφῶν του, διέ-

ταξεν εἰς τοὺς ὑπηρέτας του νὰ εἰσαγάγωσιν αὐτοὺς εἰς τὴν οἰκίαν του καὶ νὰ ἐτοιμάσωσι τράπεζαν διὰ τὴν μεσημβρίαν. Οὗτοι δὲ ὅταν εἰσῆλθον εἰς τὴν οἰκίαν ἐφοβήθησαν, μήπως πάθωσι κακὸν διὰ τὰ χρήματα, καὶ εἶπον εἰς τὸν οἰκονόμον τῆς οἰκίας, ὅτι εὔρον ἐντὸς τῶν σάκκων τὰ χρήματα, τὰ ὅποια ἔφερον ὀπίσω. Ἄλλ' ὁ οἰκονόμος εἶπε· «Μὴ φοβεῖσθε, τὰ χρήματα ταῦτα σὰς ἔδωκεν ὁ Θεὸς τῶν πατέρων σας». Ἐφερε δὲ καὶ τὸν Συμεὼν ἐκ τῆς φυλακῆς καὶ ἔδωκεν εἰς αὐτοὺς ὕδωρ διὰ νὰ πλύνωσι τοὺς πόδας των.

Κατόπιν ἦλθε καὶ ὁ Ἰωσήφ, τὸν ὅποιον ἅμα εἶδον οἱ ἀδελφοί του ἔπεσον καὶ προσεκύνησαν καὶ προσέφερον εἰς αὐτὸν τὰ δῶρα. Οὗτος τοὺς ἠρώτησεν ἂν ὑγιαίνει ὁ γέρον πατήρ των, καὶ ἐκεῖνοι ἀπήντησαν· «ὕγιαίνει ὁ πατήρ μας, ὁ δούλός σου». Ἐπειτα ἰδὼν τὸν ὁμομήτριον ἀδελφόν του Βενιαμίν, εἶπεν· «Οὗτος εἶναι ὁ νεώτερος ἀδελφός»; καὶ εἶπεν εἰς αὐτόν· «ὁ Θεὸς νὰ σε εὐλογῆσῃ, τέκνον μου»· τόση δὲ ἦτο ἡ συγκίνησις του, ὥστε δὲν ἠδυνήθη νὰ ὀμιλήσῃ περισσότερον καὶ μετέβη εἰς τὸ δωμάτιόν του, ὅπου ἔκλαυσε. Ἀκολούθως ἄφ' οὗ ἔνιψεν τοὺς ὀφθαλμούς του, ἐπέστρεψε πάλιν εἰς τοὺς ἀδελφούς του καὶ διέταξε νὰ ἐτοιμασθῇ ἡ τράπεζα. Καὶ διὰ μὲν τὸν Ἰωσήφ ἠτοιμάσθη ἄλλη τράπεζα, κατὰ τὴν συνήθειαν τῶν Αἰγυπτίων, διὰ δὲ τοὺς ἀδελφούς του ἄλλη τράπεζα, εἰς τὴν ὅποιαν ἐκάθησαν οὗτοι κατὰ τὴν ἡλικίαν. Ὅλα ταῦτα καθὼς καὶ ἡ πενταπλάσια μερὶς τοῦ φαγητοῦ τοῦ Βενιαμίν, ἐκράτουν αὐτοὺς εἰς θαυμασμὸν πολύν.

ΠΟΡΙΣΜΑ.—Ὅπως ὁ Ἰωσήφ ἐδοκίμασε φόβον καὶ στενοχωρίαν πρότερον, τοιοῦτοτρόπως καὶ οἱ ἀδελφοί του τώρα δοκιμάζουσι τὸν αὐτὸν φόβον καὶ τὴν ἰδίαν στενοχωρίαν· ἄς διδαχθῶσι λοιπὸν ὅσοι

μισοῦσι καὶ τυρρανοῦσιν ἀσπλάγχνως τοὺς ἀδελφούς των χριστιανούς, ὅτι καὶ αὐτοὶ θὰ περιπέσωσιν εἰς τὰς ἰδίας θλίψεις, μὲ τὰς ὁποίας ἐτυρράνησαν ἐκείνους.

§ 21. Ἡ φανέρωσις τοῦ Ἰωσήφ εἰς τοὺς ἀδελφούς του.

Ὁ Ἰωσήφ ἀκόμη ἤθελε νὰ δοκιμάσῃ, ἐὰν οἱ ἀδελφοὶ του μετενόησαν εἰλικρινῶς δι' ὅσα ἔκαμον εἰς αὐτόν. Καὶ διὰ τοῦτο διέταξε τὸν οἰκονόμον, ἀφοῦ γεμισθῶσιν οἱ σάκκοι νὰ βάλῃ ἐντὸς αὐτῶν τὰ χρήματα πάλιν, καθὼς καὶ τὸ ἀργυροῦν ποτήριόν του εἰς τὸν σάκκον τοῦ Βενιαμίν. Καὶ ὁ μὲν οἰκονόμος ἔκαμε κατὰ τὴν διαταγὴν τοῦ Ἰωσήφ, οἱ δὲ ἔνδεκα ἀδελφοί, λαβόντες τὸν σίτον ἀνεχώρησαν τὴν πρωΐαν.

Μόλις ὁμως ἀπεμακρύνθησαν ὀλίγον ὁ Ἰωσήφ εἶπεν εἰς τὸν οἰκονόμον· «Ὑπῆγε, καταδίωξον τοὺς ἀνθρώπους τούτους καὶ εἰπέ εἰς αὐτούς· διατί ἀνταπεδώκατε κακὰ ἀντὶ κελῶν; διατί ἐκλέψατε τὸ ἀργυροῦν ποτήριον τοῦ κυρίου μου; Ὅταν ὁ οἰκονόμος ἐπρόφθισε τοὺς ἔνδεκα ἀδελφούς καὶ εἶπε τοὺς λόγους τούτους, ἐκείνοι ἐταράχθησαν καὶ εἶπον· «Ἡμεῖς δὲν ἐκάμομεν τοιοῦτον πρᾶγμα. Ἰδοὺ οἱ σάκκοι καὶ ἐὰν εὑρεθῇ τὸ ἀργυροῦν ποτήριον, τότε θὰ γίνωμεν ὅλοι δοῦλοι τοῦ κυρίου σου». Ὁ οἰκονόμος ἤρχισε νὰ ἐξετάζῃ τοὺς σάκκους καὶ εὑρέθη τὸ ποτήριον εἰς τὸν σάκκον τοῦ Βενιαμίν. Καὶ οἱ ἀδελφοὶ ἰδόντες τοῦτο ἔσχισαν τὰ ἱμάτιά των ἐκ τῆς λύπης καὶ ἐπέστρεψαν ὀπίσω εἰς τὴν Αἴγυπτον.

Ὁ Ἰωσήφ τότε εἶπε πρὸς αὐτούς· «Διὰ τί ἐκάματε τὸ πρᾶγμα τοῦτο»; ἐκείνοι δὲ δὲν ἤξιουν πῶς νὰ δικιολογηθῶσι καὶ εἶπον· «Ἰδοὺ ὅλοι ἡμεῖς εἴμεθα δοῦλοί σου». Ὁ δὲ

ἡ ἀπεκρίθη· «Ὁχι ὅλοι, ἀλλ' ἐκεῖνος μόνος θὰ γίνῃ δοῦ-
λός μου, εἰς τὸν σάκκον τοῦ ὁποίου εὐρέθη τὸ ποτήριον, οἱ δὲ
ἄλλοι ἀναχωρήσατε». Ὁ Ἰούδας ὁμῶς πλησιάζει εἶπε· «Συγ-
γαστὸν με, κύριε, νὰ ὁμιλήσω ἐνώπιόν σου. Ὁ γέρον ππτήρ
ἐπειδὴ ἀγαπᾷ τὸ παιδίον τοῦτο, δὲν ἄφινε νὰ ἔλθῃ
μας ἐδῶ, μόλις δὲ ἐγὼ κατέπεισα αὐτὸν καὶ ἀφῆκε αὐτὸ
ἐπὶ τὴν εὐθύνην μου. Πῶς λοιπὸν τῶρα θὰ ἐπιστρέψωμεν πρὸς
τὸν πατέρα μας χωρὶς τὸ παιδίον τοῦτο; Οὗτος θὰ ἀποθάνῃ
ἐπὶ τὴν λύπην του. Καὶ διὰ τοῦτο κράτησον ἐμέ ὡς δούλόν
ἐναντὶ τοῦ παιδίου».

Ἡ φανέρωσις τοῦ Ἰωσήφ εἰς τοὺς ἀδελφούς του.

Ὁ Ἰωσήφ δὲν ἠδύνατο πλέον νὰ ὑποφέρῃ τὴν συγκίνησιν, καὶ ἀφ' οὗ ἀπεμάκρυνε τοὺς ὑπηρέτας, ἐφανερῶθι εἰς τοὺς ἀδελφούς του καὶ κλαίων εἶπεν· «Ἐγὼ εἶμαι ὁ Ἰωσήφ· ζῆ ἀκόμη ὁ πατὴρ μου»; Οἱ ἀδελφοὶ του τόσον ἐταράχθησαν, ὥστε δὲν ἠδύναντο νὰ ὁμιλήσωσιν. Ὁ δὲ Ἰωσήφ εἶπε πρὸς αὐτούς· «Πλησιάσατε, ἀδελφοί μου, καὶ μὴ φοβεῖσθε διότι με ἐπωλήσατε εἰς τὴν Αἴγυπτον. Ὁ Θεὸς με ἀνύψωσεν εἰς τὴν θέσιν ταύτην διὰ νὰ σώσω καὶ τὴν ἰδικὴν σας ζωὴν ἀπὸ τὴν πείναν. Ὑπάγετε νὰ φέρητε καὶ τὸν πατέρα μου καὶ κατοικήσατε ἐδῶ, διότι ἡ πείνα θὰ διαρκέσῃ ἀκόμη ἐπὶ πέντε ἔτη». Ἐνηγκαλίσθη καὶ ἐφίλησεν ἔπειτα τὸν Βενιαμὴν καὶ κατόπιν τοὺς ἄλλους ἀδελφούς του, καὶ μετὰ ταῦτα ἔστειλε πλούσια δῶρα καὶ βασιλικὰς ἀμάξας, διὰ νὰ ἔλθῃ καὶ ὁ πατὴρ του.

Ῥητόν. «Ἐὰν ἀφῆτε τοῖς ἀνθρώποις τὰ παραπτώματα αὐτῶν, ἀφήσει καὶ ὑμῖν ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ οὐράνιος. Ἐὰν δέ, μὴ ἀφῆτε τοῖς ἀνθρώποις τὰ παραπτώματα αὐτῶν, οὐδὲ ὁ πατὴρ ὑμῶν ἀφήσει τὰ παραπτώματα ὑμῶν» (Ματθ. 6, 14—15).

§ 22. Μετοίκησις τοῦ Ἰακώβ καὶ τῶν υἱῶν του εἰς Αἴγυπτον.

Ὁ Ἰακώβ πληροφορηθεὶς ὑπὸ τῶν τέκνων του, ὅτι ὁ Ἰωσήφ ζῆ καὶ εἶναι ἄρχων τῆς Αἰγύπτου κατ' ἀρχὰς δὲν ἐπίστευσεν, ἀλλ' ὅταν εἶδε τὰ πλούσια δῶρα καὶ τὰς βασιλικὰς ἀμάξας με ἐνθουσιασμόν πολὺν εἶπε· «Θαυμαστὸν πρᾶγμα ἂν ἀκόμη ὁ υἱός μου Ἰωσήφ ζῆ· θὰ ὑπάγω νὰ τὸν

ἴδω προτοῦ νὰ ἀποθάνω». Ἀκολούθως δὲ ἀνεχώρησεν ὁ Ἰακώβ εἰς Αἴγυπτον, ἀφ' οὗ παρέλαβε τοὺς υἱοὺς του καὶ τὰς οἰκογενεῖας των καὶ τοὺς ἄλλους συγγενεῖς, οἱ ὅποιοι ἀνήρχοντο ὅλοι εἰς ἐβδομήκοντα πέντε ψυχάς, καθὼς καὶ ὅλα τὰ ὑπάρχοντά του. Καθ' ὁδὸν προσέφερε θυσίαν εἰς τὸν Θεόν, ὁ ὁποῖος ἐφανερώθη καθ' ὕπνον καὶ εἶπεν εἰς τὸν Ἰακώβ, ὅτι πάντοτε θὰ ἦναι μαζί του καὶ δὲν πρέπει νὰ φοβῆται. Ἔστειλε δὲ ὁ Ἰακώβ τὸν Ἰούδαν διὰ νὰ ἀναγγεῖλῃ εἰς τὸν Ἰωσήφ τὴν ἔλευσίν του.

Ὁ Ἰωσήφ ὅταν ἔμαθεν, ὅτι ὁ πατήρ του ἔρχεται, ἐξῆλθεν εἰς πρῦπάντησίν του εἰς τὴν χώραν Γεσέμ, ὅπου ἔγινεν ἡ συνάντησις αὐτῶν καὶ ἐκεῖ ἔπεσεν ὁ εἰς εἰς τὸν τράχηλον τοῦ ἀλλοῦ καὶ ἔκλαιον ἐπὶ πολὺ. Εἶπε δὲ ὁ Ἰακώβ πρὸς τὸν Ἰωσήφ «τώρα ἄς ἀποθάνω, διότι εἶδον τὸ πρόσωπόν σου». Ὁ Ἰωσήφ μετὰ ταῦτα παρουσίασεν εἰς τὸν Φαριώ τὸν πατέρα του καὶ τοὺς ἀδελφούς, ὁ δὲ Φαριώ ἐχάρη διὰ τὴν ἔλευσίν των καὶ παρεχώρησεν εἰς αὐτοὺς τὴν εὐφρογνῶν χώραν τῆς Αἰγύπτου Γεσέμ πρὸς κατοικίαν. Ὁ Ἰακώβ ἦτο τότε 130 ἔτων, ἐζῆσε δὲ ἐκεῖ καὶ ἄλλα 17 ἔτη.

Ὅταν δὲ ἐπλησίασε τὸ τέλος του, τότε ὁ Ἰωσήφ ἔφερεν ἑνώπιον τοῦ πατρὸς του τοὺς δύο υἱοὺς αὐτοῦ Μαιασην καὶ Ἐφραΐμ, τοὺς ὁποίους ὁ Ἰακώβ κατεφίλητε καὶ κατόπιν ἠλόγησεν. Ἐπίσης δὲ ὁ Ἰακώβ προσεκάλεσε καὶ ὅλους τοὺς υἱοὺς του, τοὺς ὁποίους εὐλογῶν ἕνα, ἕνα, προέλεγε καὶ τὸ μέλλον των· ὅταν δὲ ἠλόγει τὸν Ἰούδαν, προσεφῆτευσεν, ὅτι ἐκ τῆς γενεᾶς του θὰ γεννηθῆ ὁ Σωτὴρ τοῦ κόσμου. Ἐπειτα εἶπεν «Ἰδοὺ ἐγὼ ἀποθνήσκω· ἐπιθυμῶ νὰ μὲ θάψετε εἰς τὸν τάφον τῶν πατέρων μου παρά τὴν Δρῦν Μικμυρῆ». Καὶ ταῦτα

ἀφ' οὗ εἶπεν ἐξηπλώθη εἰς τὴν κλίνην καὶ ἀπέθανεν. Ὁ Ἰωσήφ μετὰ τῶν ἀδελφῶν του καὶ ὅλης τῆς συγγενείας ἔθαψαν κατόπιν τὸ σῶμα τοῦ Ἰακώβ εἰς τὸν τάφον τῶν πατέρων του καὶ ἐπένησαν αὐτὸν ἐπὶ ἡμέρας ἑβδομήκοντα.

Οἱ ἀδελφοὶ τοῦ Ἰωσήφ μετὰ ταῦτα ἐφοβοῦντο μήπως ὁ Ἰωσήφ τοὺς κακοποιήσῃ, ἀλλ' οὗτος εἶπε πρὸς αὐτούς· «Μὴ φοβῆσθε, ἀδελφοί μου, σεῖς ἐσκέφθητε ἐναντίον μου πονηρά, ἀλλ' ὁ Θεὸς μετέβαλεν αὐτὰ εἰς ἀγαθὰ, διὰ τὸ νὰ σωθῇ πολὺς λαός». Καὶ κατώκησεν ὁ Ἰωσήφ μετὰ τῶν ἀδελφῶν του μέχρι τέλους τῆς ζωῆς. Ἄμα δὲ ἐνόησε τὸν θάνατον εἶπε πρὸς αὐτούς· «Ἐγὼ ἀποθνήσκω· ὁ Θεὸς θὰ σᾶς ἐπικυφῆρῃ εἰς τὴν γῆν τῶν πατέρων μας. Σᾶς ἐξορκίζω δὲ νὰ λάβητε μαζί σας καὶ τὰ ὀστᾶ μου διὰ τὸ νὰ θάψητε ἐκεῖ». Ἀπέθανε δὲ ὁ Ἰωσήφ ἐν ἡλικίᾳ 110 ἐτῶν.

ΠΟΡΙΣΜΑΤΑ. — 1. Πολλάκις οἱ ἄνθρωποι θέλουσι νὰ βλάβωσι τὸν ἀδελφόν των, ἀλλ' ὁ Θεὸς μεταβάλλει τὴν βλάβην εἰς σωτηρίαν. 2. Ὅσον καὶ ἂν ἀδικώμεθα ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων, πρέπει νὰ ἀποδίδωμεν καλὸν ἀντὶ κακοῦ, διὰ τὸ νὰ ἔχωμεν τὴν εὐλογίαν τοῦ Θεοῦ.

ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΤΡΙΤΗ

ΑΠΟ ΤΗΣ ΕΞΟΔΟΥ ΤΩΝ ΙΣΡΑΗΛΙΤΩΝ ΕΚ ΤΗΣ ΑΙΓΥΠΤΟΥ ΜΕΧΡΙ ΤΗΣ ΚΑΤΑΚΤΗΣΕΩΣ ΥΠ' ΑΥΤΩΝ ΤΗΣ ΓΗΣ ΧΑΝΑΑΝ

(1450—1320 π. Χ.)

§ 23. Ὁ Μωϋσῆς.

Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Ἰωσήφ ἀργότερον ἀπέθανον καὶ οἱ ἀδελφοὶ του ἐν τῇ Αἰγύπτῳ, οἱ δὲ ἀπόγονοι αὐτῶν ἐπληθύνθησαν τῇ βοήθειᾳ τοῦ Θεοῦ. Δυστυχῶς ὅμως βασιλεὺς τῆς Αἰγύπτου ἔγινεν ἄλλος Φαραώ, ὁ ὅποιος δὲν ἐγνώριζε τοὺς ἀπογόνους τοῦ Ἰωσήφ. Καὶ ἐπειδὴ ἐφοβεῖτο μήπως ἡμέραν τινὰ ἐνωθῶσιν οἱ Ἰσραηλίται μετὰ τοὺς ἐχθροὺς του καὶ θὰ καταλάβωσι τὴν βασιλικὴν ἐξουσίαν, ἀπεφάσισε νὰ τοὺς καταστρέψῃ. Διῶρισε λοιπὸν ἐπιστάτας νὰ τοὺς μεταχειρίζονται εἰς βρεῖας ἐργασίας πρὸς κατασκευὴν τειχῶν καὶ οἰκοδομὴν πόλεων. Ἄλλ' ὅσω τοὺς ἐβασάνιζον οἱ ἐπιστάται, τόσο ὁ Θεὸς τοὺς ἐφύλαττε καὶ καθ' ἑκάστην ἐπληθύνοντο. Τότε διέταξεν ὁ Φαραώ εἰς τὰς μαῖας τῶν Ἑβραίων, ὅταν γεννῶνται τὰ βρέφη νὰ τὰ πνίγωσιν ἂν εἶναι ἀρσενικά, νὰ περιποιῶνται δὲ μόνον τὰ θηλυκά. Ἄλλ' αἱ μαῖαι, ἐπειδὴ ἐφοβοῦντο τὸν Θεὸν περισσότερον ἀπὸ τὸν Φαραώ, εἶπον ὅτι, αὐταὶ προσκαλοῦνται ἀφ' οὗ γεννηθῶσι τὰ βρέφη. Καὶ διὰ τοῦτο ὁ Φαραώ διέταξε νὰ ρίπτονται ὅλα τὰ ἀρσενικά βρέφη τῶν Ἑβραίων εἰς τὸν ποταμὸν Νεῖλον.

Κατὰ τὰς ἡμέρας ἐκείνας ἐγένησε μία Ἑβραία ἀρσενικὸν παιδίον, τὸ ὅποιον ἐλυπήθη νὰ τὸ ρίψῃ εἰς τὸν ποταμὸν, διότι ἦτο ζωηρὸν καὶ ὠραῖον, καὶ τὸ ἐκράτησεν ἐπὶ τρεῖς μῆνας. Ἐπειδὴ ὁμως δὲν ἠδύνατο περισσύτερον νὰ τὸ κρύψῃ ἐν τῇ οἰκίᾳ, διότι ἐφειβέτο μήπως φανερωθῇ, ἔλαβεν ἐν κάμιστρον, τὸ ὅποιον καλῶς ἐπίσσωσεν, ἐντὸς δὲ αὐτοῦ ἔβαλε τὸ βρέφος, καὶ κατόπιν ἔθηκε τὸ κάμιστρον πλησίον τοῦ ποταμοῦ. Ἡ δὲ ἀδελφὴ τοῦ παιδίου Μαριάμ παρεμόνευε νὰ ἴδῃ τί θὰ ἀπογίνη.

Ὁ Μωϋσῆς.

Τῆν ἰδίαν ἡμέραν κατέβη ἡ θυγάτηρ τοῦ Φραῶ διὰ νὰ λουσθῇ εἰς τὸν Νεῖλον, καὶ ἰδοῦσα τὸ κάμιστρον ἔστειλε μίαν ἀπὸ τὰς δούλῃς της διὰ νὰ τὸ λάβῃ καὶ ἀφ' οὗ παρετήρησεν ἐντὸς τοῦ κάμιστρον παιδίον κλαίον, εἶπε· «Τοῦτο εἶναι ἀπὸ τῶν παιδίων τῶν Ἑβραίων». Τότε παρουσιάσθη ἡ ἀδελφὴ τοῦ παιδίου καὶ εἶπεν εἰς τὴν θυγατέρα τοῦ Φραῶ· «θέλεις

νά προσκαλέσω γυναίκα τροφόν διὰ τὸ παιδίον τοῦτο»; ἡ δὲ θυγάτηρ τοῦ Φραῶ εἶπε πρὸς αὐτήν, «ὑπαγε», καὶ ἐκείνη ἐκάλεσε τὴν ἰδίαν μητέρα τοῦ παιδίου, ἡ ὁποία καὶ ἀνέλαβε μὲ μεγαλὴν εὐχαρίστησιν νὰ θηλάσῃ τὸ ἴδιόν της τέκνον μὲ ἰδιαιτέραν ἀμοιβήν. Ἀφ' οὗ δὲ ηὔξηθη ἄρκετὰ τὸ παιδίον ἔφερον αὐτὸ ἢ ὡς τροφὸς μήτηρ του εἰς τὴν κόρην τοῦ Φραῶ, ἡ ὁποία υἰοθέτησε καὶ ὠνόμασεν αὐτὸ Μωϋσῆν, δηλαδὴ ὑδατόσωστον.

Ὅταν ὁ Μωϋσῆς ἐμεγάλωσεν ἐδιδάχθη τὴν σοφίαν καὶ τὰς τέχνας τῶν Αἰγυπτίων. Ἄλλ' ἔμαθεν, ὅτι δὲν ἦτο υἱὸς τῆς θυγατρὸς τοῦ Φραῶ, καὶ ὅτι ἦτο Ἑβραῖος, καὶ διὰ τοῦτο βλέπων τοὺς ὁμορφίλους του νὰ τυραννῶνται ὑπὸ τῶν Αἰγυπτίων ἐλυπεῖτο. Μίαν ἡμέραν εἶδεν Αἰγύπτιον δέροντα ἓνα Ἑβραῖον, τὸσον δὲ ἐλυπήθη ὁ Μωϋσῆς, ὥστε ἐφόνευσε τὸν Αἰγύπτιον, τὸν ὁποῖον καὶ ἔκρυψεν ἐντὸς τῆς ἄμμου. Τὴν ἄλλην δὲ ἡμέραν εἶδε δύο Ἑβραίους νὰ φιλονεικῶσι καὶ λέγει πρὸς τὸν ἀδικουῦντα· «διατί κτυπᾷς τὸν ἀδελφόν σου»; ἐκεῖνος δὲ ἀπεκρίθη· «Ποῖος σέ ἔκαμεν ἄρχοντα καὶ δικαστὴν εἰς ἡμᾶς; μήπως θέλῃς νὰ μὲ φονεύσῃς, ὅπως ἐφόνευτας χθὲς καὶ τὸν Αἰγύπτιον»; Ὁ φόνος τοῦ Αἰγυπτίου ἔγινε γνωστὸς καὶ εἰς τὸν Φραῶ, ὅστις ἐζήτηε νὰ φονεύσῃ τὸν Μωϋσῆν, ἀλλ' οὗτος κατέφυγεν εἰς τὴν γῆν Μιδιάμ, ὅπου ἐποίμαине τὰ πρόβατα τοῦ Ἰθόρ, τοῦ ὁποίου τὴν θυγατέρα Σεπφώραν ἔλαβε σύζυγον.

ΠΟΡΙΣΜΑ.— Πολλάκις οἱ ἄνθρωποι προσπαθοῦσι νὰ βλάψωσι καὶ νὰ καταστρέψωσι τοὺς ἄλλους, ἀλλ' ὅταν ὁ Θεὸς δὲν θέλῃ οὐδεμίαν βλάβην γίνεσθαι.

§ 24. Κλησις τοῦ Μωϋσέως.

Ὁ Μωϋσῆς ἐποίμαине τὰ πρόβατα τοῦ πενθεροῦ του ἐπὶ τεσσαράκοντα ἔτη, ὅτε ἡμέραν τιὰ εἶδεν ἐπάνω εἰς τὸ ὄρος Χωρῆβ μίαν βάτον, ἣ ὅποια ἐφλέγετο, ἀλλὰ δὲν κατεκαίετο. Ὅταν δὲ ἐπλησίασε νὰ παρατηρήσῃ τὸ περίεργον τοῦτο πρᾶγμα, ἤκουσε φωνήν, ἣ ὅποια ἔλεγεν εἰς αὐτόν· «Μωϋσῆ, Μαϋσῆ, μὴ πλησιάσῃς ἐδῶ· λύσαι τὸ ὑπόδημα τῶν ποδῶν σου, διότι ὁ τόπος, εἰς τὸν ὁποῖον ἴστασαι, εἶναι ἅγιος. Ἐγὼ εἶμαι ὁ Θεὸς τῶν πατέρων σου Ἀβραάμ καὶ Ἰσαάκ καὶ Ἰακώβ. Εἶδον τὰ δυστυχήματα τοῦ λαοῦ μου ἐν Αἰγύπτῳ, καὶ ἦλθον νὰ σώσω τὸν λαόν καὶ ὀδηγήσω αὐτόν εἰς τὴν γῆν Χαναάν, ἣ ὅποια ρεῖ γάλα καὶ μέλι. Καὶ ἰδοὺ θὰ σε ἀποστείλω εἰς τὸν βασιλέα τῆς Αἰγύπτου Φαραὼ διὰ νὰ ζητήσῃς τοὺς Ἰσραηλίτας καὶ ὀδηγήσῃς εἰς τὸ ὄρος τοῦτο».

Ὁ Μωϋσῆς ἐδίσταζε κατ' ἀρχὰς νὰ κάμῃ τόσῳ μέγα ἔργον, διότι ἔβλεπεν, ὅτι αἱ δυνάμεις του ἦσαν ἀσθενεῖς· καὶ διὰ τοῦτο λέγει πρὸς τὸν Θεόν· «Πῶς θὰ καταπέσω τοὺς Ἰσραηλίτας, ὅτι σύ με ἀπέστειλας, καθὼς καὶ τὸν Φαραὼ νὰ τοὺς ἀφήσῃ διὰ νὰ τοὺς ὀδηγήσω εἰς τὸ ὄρος τοῦτο»; Τότε ὁ Θεὸς εἶπεν εἰς τὸν Μωϋσῆν νὰ ρίψῃ τὴν ράβδον του κατὰ γῆς· καὶ ἐκεῖνος τὴν ἔρριψεν, ἣ δὲ ράβδος μετεβλήθη εἰς ὄφιν, ὅστις ἐτρόμαξε τὸν Μωϋσῆν· Ἐπειτα ὁ Θεὸς διέταξε τὸν Μωϋσῆν νὰ κρατήσῃ τὸν ὄφιν ἐκ τῆς οὐράς, καὶ ὁ ὄφις τότε μετεβλήθη πάλιν εἰς τὴν ράβδον. Κατόπιν εἶπεν ὁ Θεὸς νὰ βάλῃ τὴν χεῖρά του εἰς τὸν κόλπον καὶ νὰ τὴν ἐκβάλῃ· καὶ ἀφ' οὗ ἔκαμε τοῦτο ὁ Μωϋσῆς, ἣ χεὶρ αὐτοῦ ἔγινε λεπρά· ἔπειτα πάλιν διέταξεν ὁ Θεὸς τὸν Μωϋσῆν νὰ βάλῃ τὴν χεῖρά του εἰς τὸν κόλπον

καὶ νὰ τὴν ἐκβάλῃ, ὅποτε ἔγινεν αὕτη ὑγιῆς ὅπως πρότερον. Τελευταῖον εἶπεν ὁ Θεὸς εἰς τὸν Μωϋσῆν, ἐὰν εἰς τὰ δύο θαύματα δὲν πιστεύσωσι, τότε νὰ λάβῃ ὕδωρ ἐκ τοῦ ποταμοῦ καὶ νὰ τὸ χύσῃ εἰς τὴν ξηρὰν, τοῦτο δὲ θὰ γίνῃ αἷμα.

Ὁ Μωϋσῆς ἀκόμη ἐδίσταζε καὶ εἶπεν εἰς τὸν Θεὸν τὸ ἔργον τοῦτο νὰ πράξῃ ἄλλος, διότι οὗτος ἦτο ἰσχνόφωνος καὶ βραδύγλωσσος· ἀλλ' ὁ Θεὸς εἶπεν εἰς αὐτὸν νὰ παρκαλάβῃ καὶ τὸν ἀδελφὸν του Ἀαρὼν καὶ μαζὶ νὰ ἐκτελέσωσι τὴν διαταγὴν. Ὁ Μωϋσῆς ἐπὶ τέλους ἐπέισθη καὶ μετέβη εἰς τὴν Αἴγυπτον καὶ μετὰ τοῦ Ἀαρὼν συνωμίλησε περὶ τῆς διαταγῆς τοῦ Θεοῦ.

Τροπάριον.— «*Παρήλθεν ἡ σκιά τοῦ νόμου, τῆς χάριτος ἐλθούσης· ὡς γὰρ ἡ βίατος οὐκ ἐκαίετο καταφλεγομένη, οὕτω παρθένος ἔτεκε καὶ παρθένος ἔμεινας· ἀντὶ στόλου πυρὸς δικαιοσύνης ἀρέτειλεν ἡλῖος, ἀντὶ Μωϋσέως Χριστός, ἡ σωτηρία τῶν ψυχῶν ἡμῶν*». (Δοξ. β'. ἤχου).

§ 25. Αἱ δέκα πληγαὶ τῆς Αἰγύπτου.

Ὁ Μωϋσῆς καὶ ὁ Ἀαρὼν ἦλθον εἰς τὴν Γεσέμ, ὅπου κατόικουν οἱ Ἰσραηλῖται, καὶ ἐκεῖ συνήθροισαν τοὺς πρεσβυτέρους τοῦ λαοῦ καὶ εἶπον τὴν ἀπόφασιν τοῦ Θεοῦ, ὁ δὲ Μωϋσῆς ἔκαμε τὰ τρία θαύματα. Τότε οἱ Ἰσραηλῖται ἐπίστευσαν καὶ ἐχάρησαν, διότι ὁ Θεὸς θὰ τοὺς σώσῃ. Κατόπιν οἱ δύο ἀδελφοὶ παρουσιάσθησαν ἐνώπιον τοῦ Φαραῶ καὶ εἶπον εἰς αὐτόν· «Κύριος ὁ Θεὸς τοῦ Ἰσραὴλ διατάσσει νὰ ἀφήσῃς τὸν λαόν σου νὰ ὑπάγῃ εἰς τὴν ἔρημον νὰ λατρεύσῃ αὐτόν». Ὁ Φαραῶ

ἄμα ἤκουσε τοὺς λόγους τούτους ὠργίσθη καὶ εἶπε· «Ποῖος εἶναι ὁ Θεὸς τοῦ Ἰσραὴλ ἐγὼ δὲν ἤξεύρω, καὶ τοὺς Ἰσραηλίτας δὲν ἀφίνω». Ὁ Μωϋσῆς διὰ τὴν καταπίεσιν τὸν Φαραῶ ἔκαμε τὰ τρία θαύματα, ὁ Φαραῶ ὅμως προσεκάλεσε τοὺς μάγους του, οἱ ὅποιοι ἔκαμον τὰ ἴδια θαύματα, ἀλλ' ὁ ὄφρι τοῦ Μωϋτέως κατέφαγε τοὺς ἄλλους ὄφεις. Ὁ Φαραῶ ὄχι μόνον δὲν ἀφῆκε τοὺς Ἰσραηλίτας, ἀλλὰ διέταξε τοὺς ἐπιστάτας νὰ βρυσάνωσιν αὐτοὺς μὲ βρυστέρας ἐργασίας. Ἄλλ' ὁ Θεὸς ὀργισθεὶς διὰ τὴν σκληρότητα τοῦ Φαραῶ ἔστειλε τὰς ἐξῆς 10 πληγὰς: 1. Ὁ Μωϋσῆς κατὰ διαταγὴν τοῦ Θεοῦ ἐκτύπησε μὲ τὴν ράβδον του τὸν Νεῖλον καὶ τὰ ὕδατα τοῦ ποταμοῦ μετεβλήθησαν εἰς αἷμα. 2. Ἐστειλεν ὁ Θεὸς βράχους εἰς ὅλην τὴν Αἴγυπτον. 3. Σκνίπες ἐξῆλθον ἀπὸ τὸ χῶμα τῆς γῆς καὶ ἐβασάνιζον τοὺς Αἰγυπτίους καὶ τὰ ζῶα των. 4. Κυνόμυαι εἰσῆλθον εἰς τὰς οἰκίας των. 5. Θάνατος ἐγένετο εἰς ὅλα τὰ ζῶα τῶν Αἰγυπτίων. 6. Πληγαὶ ἐφάνησαν εἰς τὸ σῶμα τῶν Αἰγυπτίων. 7. Χάλαζα κατέπεσε καὶ κατέστρεψε τὰ φυτὰ τῆς Αἰγύπτου. 8. Ἀκρίδες ἐπλάκωσαν τὴν γῆν καὶ κατέφαγον ὅ,τι ἀφῆκεν ἡ χάλαζα. 9. Σκότος πυκνότερον ἐσκέπατε τὴν Αἴγυπτον ἐπὶ τρεῖς ἡμέρας.

Ὁ Φαραῶ εἰς ἐκάστην πληγὴν ἀπεφάσιζε ν' ἀφήσῃ τοὺς Ἰσραηλίτας, ἀλλ' ὅτε παρήρχετο αὕτη διὰ τῶν προσηυχῶν τοῦ Μωϋσῆως, μετενόει πάλιν καὶ ἐσκληρύνετο ἡ καρδία αὐτοῦ περισσότερο. Ὁ Θεὸς τότε ἠθέλησε νὰ δώσῃ καὶ τὴν τελευταίαν πληγὴν, ἡ ὅποια ἦτο ἡ χειροτέρα ὅλων τῶν ἄλλων. Διὰ τοῦτο εἶπεν εἰς τὸν Μωϋσῆν νὰ ἀγοράσῃ ἕν ἀρνίον ἐκαστῇ οἰκογένειᾳ τῶν Ἰσραηλιτῶν, αἱ δὲ πτωχαὶ οἰκογένειαι δύο ἢ τρεῖς ὁμοῦ, καὶ τὸ ἀρνίον τοῦτο νὰ σφάξωσι τὸ ἑσπέρας τῆς

14 τοῦ μηνὸς Νισάν (=Μαρτίου), ἀφ' οὗ δὲ τὸ ψήσωσιν ὀλόκληρον. νὰ τὸ ράγωσι μὲ ἄζυμα καὶ ῥαδίκια. Ὅλοι δὲ οἱ Ἰσραηλιταὶ νὰ ἦναι ἕτοιμοι διὰ τὴν ἀναχώρησιν, διότι ἐκείνην τὴν νύκτα θὰ ἐστέλλετο ἄγγελος ὑπὸ τοῦ Θεοῦ διὰ νὰ σφάξῃ ὅλα τὰ πρωτότοκα τῶν Αἰγυπτίων ἀπ' ἀνθρώπου ἕως κτήνους, ὁ δὲ Φαραὼ θὰ ἀφήσῃ πλέον αὐτοὺς νὰ ἀναχωρήσωσιν. Ἐπρεπε δὲ οἱ Ἰσραηλιταὶ μὲ τὸ αἷμα τοῦ ἀρνίου νὰ χρίσωσι τὰς θύρας των, διὰ νὰ μὴ εἰσέλθῃ ὁ ἄγγελος καὶ εἰς τὰς ἰδικὰς των οἰκίας.

Καὶ πράγματι τὴν ὠρισμένην νύκτα ὁ ἄγγελος ἐπάταξε τὰ πρωτότοκα Αἰγύπτου, οἱ δὲ Ἰσραηλιταὶ ἔτρωγον τὸν ἐψημένον ἄμνόν, ἑορτάζοντες τὸ Πάσχα των εἰς ἀνάμνησιν τῆς ἐξόδου αὐτῶν ἐξ Αἰγύπτου. Ὁ Φαραὼ τρομάξας ἐκ τῆς πληγῆς ταύτης προσεκάλεσε τὸν Μωϋσῆν καὶ τὸν Ἀαρών καὶ εἶπεν εἰς αὐτοὺς νὰ παραλάβωσι τοὺς Ἰσραηλίτας καὶ ταχέως νὰ ἀναχωρήσωσιν ἐκ τῆς Αἰγύπτου.

ΠΟΡΙΣΜΑ.—Καὶ σήμερον ὑπάρχουσι πολλοὶ ἄνθρωποι, οἱ ὅποιοι λαμβάνουσι διαφόρους πληγὰς ὑπὸ τοῦ Θεοῦ, ὅπως ὁ Φαραὼ καὶ ἐνόσω μὲν εἶναι αἱ πληγαὶ μετανουοῦσι, κατόπιν δὲ μὲν οὐσὶ πάλιν ἐμετανόητοι.

§ 26. Ἐξοδος τῶν Ἰσραηλιτῶν ἐξ Αἰγύπτου.

Ἰπὸ τὴν ὀδηγίαν τοῦ Μωϋσέως καὶ τοῦ Ἀαρών συνηθροήθησαν οἱ Ἰσραηλιταὶ, οἵτινες ἀνήρχοντο εἰς 600,000 μόνον ἀνδρας καὶ οὕτω τὴν ἰδίαν ἐκείνην νύκτα ἐξῆλθον τῆς Αἰγύπτου μετὰ τῶν γυναικῶν καὶ τῶν τέκνων καὶ ὄλων τῶν κτηνῶν αὐτῶν. Ὁ Μωϋσῆς ἔλαβε προσέτι καὶ τὰ ὄστα τοῦ Ἰω-

σῆφ. Καὶ διηυθύνθησαν πρὸς τὴν Ἐρυθρὰν θάλασσαν, ὡς ὀδηγὸν ἔχοντες τὴν μὲν ἡμέραν νεφέλην, τὴν δὲ νύκτα στύλον πυρός. Ἄλλ' ὁ Φαραὼ καὶ πάλιν μετενόησε διατί ἀφῆκε τοὺς Ἰσραηλίτας νὰ ἀναχωρήσωσι καὶ ἀπεφάσισε νὰ καταδιώξῃ αὐτούς. Ἔλαβε λοιπὸν 600 ἐκλεκτὰ ἄρματα, ὄλους τοὺς ἵππους του καὶ στρατὸν πολὺν καὶ ἔτρεξε κατόπιν τῶν Ἰσραηλιτῶν, οἱ ὅποιοι ἔφθισαν εἰς τὴν Ἐρυθρὰν θάλασσαν. Οἱ Ἰσραηλιταὶ ἰδόντες τὸν κίνδυνον ἤρχισαν νὰ γογγύζωσι κατὰ τοῦ Μωϋσέως, ὅστις ὅμως κατὰ διαταγὴν τοῦ Θεοῦ ἐκτύπησε μετὴν ῥάβδον του τὰ ὕδατα τῆς θαλάσσης, τὰ ὅποια ἐχώρισαν εἰς τὸ μέσον, καὶ ἀφ' οὗ ἤνοιξαν δρόμον ἐστάθησαν ὡς δύο τείχη. Τότε ὁ Μωϋσῆς ὠδήγησέ τοὺς Ἰσραηλίτας διὰ τοῦ ἀνοιχθέντος δρόμου καὶ διέβησαν ὅλοι τὴν Ἐρυθρὰν θάλασσαν χωρὶς νὰ βραχῶσιν οἱ πόδες των. Οἱ δὲ Αἰγύπτιοι καταδιώκοντες τοὺς Ἰσραηλίτας εἰσῆλθον καὶ οὗτοι εἰς τὴν Ἐρυθρὰν θάλασσαν, ἀλλ' ὁ Μωϋσῆς ἐκτύπησε καὶ πάλιν κατὰ διαταγὴν τοῦ Θεοῦ τὰ ὕδατα μετὴν ῥάβδον του σταυροειδῶς, καὶ ταῦτα ἠνώθησαν καὶ κατέπνιξαν πάντας τοὺς Αἰγυπτίους. Τιοιουτοτρόπως οἱ Ἰσραηλιταὶ ἐσώθησαν ἐκ τῆς καταδιώξεως τῶν Αἰγυπτίων καὶ ἐδοξολόγησαν τὸν Θεόν, αἰνοῦντες καὶ εὐλογοῦντες αὐτόν.

ΠΟΡΙΣΜΑ.—Ὅταν ὁ ἄνθρωπος βαδίζῃ κατὰ τὸ θεῖον θέλημα, πάντοτε ἔχει ὀδηγὸν τὴν θείαν βοήθειαν καὶ δὲν πρέπει νὰ φοβῆται τοὺς καταδιώκοντας αὐτόν, διότι ὁ Θεὸς προφθάνει καὶ τιμωρεῖ αὐτούς.

Τροπᾶριον.—*Ἐν τῇ Ἐρυθρᾷ θαλάσῃ τῆς ἀπειρογάμου γῆμφης εἰκὼν διεγράφη ποτέ. Ἐκεῖ Μωϋσῆς διαιρέτης τοῦ ὕδατος ἐνθάδε Γαβριήλ, ὑπηρέτης τοῦ θαύματος. Τότε τὸν*

βυθὸν ἐπέλευσε ἀβρόχως Ἰσραήλ, τὸν δὲ τὸν ^{Σινᾶ,}
ἐγέννησεν ἀσπόρως ἡ Παρθένος. Ἡ θάλασσα με^{εις} τὸ
πάροdon τοῦ Ἰσραήλ ἔμεινε ἀβατος· ἡ ἄμπετος με^{εις}
κῆσαι τοῦ Ἐμμαουήλ ἔμεινε ἀφθορος. Ὁ ὢν καὶ ^{ονται}
καὶ γαεὶς ὡς ἄνθρωπος Θεός, ἐλέησον ^{καὶ} ἡμᾶς. (Δοξασ^{αν}
α' ἤχου)

§ 27 Πορεία τῶν Ἰσραηλιτῶν
εἰς τὸ ὄρος Σινᾶ.

Οἱ Ἰσραηλιταὶ ὀδηγούμενοι ὑπὸ τοῦ Θεοῦ κατὰ τὸν αὐτὸν
τρόπον, μετὰ τὴν διάβασιν τῆς Ἐρυθρᾶς θαλάσσης, διηυθύν-
θησαν πρὸς τὸ ὄρος Σινᾶ. Ἄλλ' ἐν τῷ μεταξύ συνήντησαν
διαφόρους ἐρήμους, εἰς τὰς ὁποίας δὲν εὑρισκον τροφήν καὶ
ἕδωρ· καὶ ἐπειδὴ ἐνεθυμοῦντο τὰ κρέατα καὶ τοὺς ἄρτους
τῆς Αἰγύπτου, ἐγόγγυζον κατὰ τοῦ Μωϋσέως καὶ τοῦ Ἁαρών.
Πρὸς κατάπαυσιν τῶν γογγυσμῶν τούτων ἔβρεξεν ὁ Θεὸς
ἄρτον ἐξ οὐρανοῦ, τὸ μάννα, τὸ ὁποῖον ἐν εἶδη πάχνης ἐπι-
πτεν ἐκάστην πρωτὴν ἐκτὸς τοῦ Σαββάτου, καὶ ἦτο λευκὸν
καὶ γλυκύ. Τὸ μάννα τοῦτο ἦτο ἡ καθημερινή τροφή τῶν Ἰσραη-
λιτῶν καθ' ὅλην τὴν διαμονὴν των ἐν τῇ ἐρήμῳ ἐπὶ 40 ἔτη.
Ἐπίσης δὲ τὸ ἑσπέρας ἔστελλεν ὁ Θεὸς εἰς αὐτοὺς ὄρτυγας
πρὸς τροφήν των.

Μεθ' ὅλα ταῦτα ὁμως οἱ Ἰσραηλιταὶ ἐγόγγυζον κατὰ τοῦ
Μωϋσέως πάντοτε καὶ μάλιστα ὅτε μίαν φορὰν εἶχον καὶ πάλιν
ἐλλειψιν ὕδατος. Ὁ Μωϋσῆς τότε κατὰ διαταγὴν τοῦ Θεοῦ,
ἐκτύπησε διὰ τῆς ράβδου του ἐπὶ τῆς πέτρας καὶ ἐξῆλθεν
ἄφθονον ὕδωρ, ἐκ τοῦ ὁποῖου ἔπιον ὅλοι. Ἄλλὰ καὶ οἱ Ἁμα-

σθή. Καὶ ἐπετέθησαν ἐναντίον τῶν Ἰσραηλιτῶν. Ὁ δὲ Μωϋσῆς γὼν ἔχε τὸν Ἰησοῦν τοῦ Ναυῆ νὰ ἐκλέξῃ ἄνδρας, μὲ τοὺς πυροῦς, νὰ πολεμήσῃ τοὺς Ἀμαληκίτας. Αὐτὸς δὲ μετὰ τοῦ Ἰσραὴλ ἦν ἀνέβη εἰς τὸ ὄρος καὶ ἐκεῖ προσηυχῆθη εἰς τὸν Θεόν, αὐτοὺς τὰς χεῖράς του ὑψωμένας εἰς τὸν οὐρανὸν ἀπὸ πρωῒας ἰππεῖς τῆς δύσεως τοῦ ἡλίου, ὅποτε καὶ ἐνίκηθησαν οἱ Ἀμαληκίται. Κατὰ δὲ τὸν τρίτον μῆνα ἀπὸ τῆς ἐξόδου των οἱ Ἰσραηλιταὶ ἐφθασαν εἰς τὴν ἐρημον Σινᾶ, καὶ ἐστρατοπέδευσαν πλησίον τοῦ ὄρους Σινᾶ.

ΠΟΡΙΣΜΑ.—Ὅπως οἱ Ἰσραηλιταὶ ἐγόγγυζον κατὰ τοῦ Μωϋσέως, τοιουτοτρόπως ὑπάρχουσι καὶ σήμερον ἄνθρωποι, οἱ ὅποιοι δὲν εὐχαριστοῦνται ἀπὸ τὰ ἀγαθὰ τοῦ Θεοῦ, ἀλλὰ πάντοτε γογγύζουσι κατ' αὐτοῦ.

§ 28. Αἱ δέκα ἐντολαί.

Ὁ Θεὸς ἠθέλησε νὰ δώσῃ εἰς τοὺς Ἰσραηλίτας καὶ νόμον διὰ νὰ ἠξεύρωσι ποῖα εἶναι τὰ καθήκοντα αὐτῶν πρὸς τὸν Θεὸν καὶ ποῖα εἶναι πρὸς τὸν πλησίον. Διὰ νὰ γείνη δὲ δεκτὸς ὁ νόμος οὗτος εἶπεν ὁ Θεὸς πρὸς τὸν Μωϋσῆν· «Γαῦτα εἰπέ εἰς τοὺς Ἰσραηλίτας. Σεῖς εἶδετε πόσα ἔπραξα εἰς τοὺς Αἰγυπτίους διὰ νὰ σᾶς σώσω. Καὶ τῶρα ἐὰν ὑπακούσητε εἰς τὴν φωνὴν μου καὶ φυλάξητε τὰς ἐντολάς μου, θὰ εἰσθῆ δι' ἐμὲ ὁ ἐκλεκτὸς λαὸς ἀπὸ ὅλα τὰ ἔθνη». Ὅτε δὲ ὁ Ἰσραηλιτικὸς λαὸς ἤκουσε ταῦτα παρὰ τοῦ Μωϋσέως ἀπεκρίθη· «Πάντα ὅσα εἶπεν ὁ Θεὸς θὰ ἀκούσωμεν καὶ θὰ κάμωμεν». Κατόπιν εἶπεν ὁ Θεὸς πρὸς τὸν Μωϋσῆν· «Ἄς ἀγισθῆ καὶ ἄς καθυρισθῆ ὁ λαὸς σήμερον καὶ αὔριον, διὰ νὰ ᾔηται ἔτοιμος τὴν τρίτην

ἡμέραν· διότι τὴν τρίτην ἡμέραν θὰ καταβῶ εἰς τὸ ὄρος Σινᾶ, ἐνώπιον ὄλου τοῦ λαοῦ· κνεις δὲ ἄς μὴ πλησιάσῃ εἰς τὸ ὄρος, διότι θὰ ἀποθάνῃ.

Πράγματι τὴν τρίτην ἡμέραν ἀπὸ πρωίας ἠκούσθησαν βρονταὶ καὶ ἀστραπαὶ καὶ φωνὴ σάλπιγγος ἐπὶ τοῦ ὄρους Σινᾶ, καὶ σκοτεινὴ νερέλη ἐσκέπασεν αὐτή. Ταῦτα πάντα κατετρέμαζαν τοὺς Ἰσραηλίτας, τοὺς ὁποίους ὁ Μωϋσῆς ὠδήγησε πλησίον τοῦ ὄρους, ἐπὶ τοῦ ὁποίου κατέβη ὁ Θεὸς ἐν πυρὶ καὶ διὰ τοῦτο ἐκάπνιζεν ὄλον ὡς κάμινος. Τότε μεγυλοφώνως ἐλάλησεν ὁ Θεὸς καὶ εἶπε τὰ ἑξῆς:

1.—«*Ἐγὼ εἰμι Κύριος ὁ Θεὸς σου, ὅστις ἐξήγαγόν σε ἐκ γῆς Αἰγύπτου, ἐξ οἴκου δουλείας. Οὐκ ἔσονται σοὶ Θεοὶ ἕτεροὶ πλην ἐμοῦ*».

2.—«*Οὐ ποιήσεις σεζυτῶ εἰδωλον, οὐδὲ παντὸς ὁμοιωμα, ὅσα ἐν τῷ οὐρανοῦ ἄνω, καὶ ὅσα ἐν τῇ γῇ κάτω, καὶ ὅσα ἐν τοῖς ὕδασι ὑποκάτω τῆς γῆς· οὐ προσκυνήσεις αὐτοῖς, οὐδὲ μὴ λατρεύσεις αὐτοῖς*».

3.—«*Οὐ λήψῃ τὸ ὄνομα Κυρίου τοῦ Θεοῦ σου ἐπὶ ματαίῳ*».

4.—«*Μνήσθητι τὴν ἡμέραν τοῦ Σαββάτου ἀγιάζειν αὐτήν· ἡμέρας ἑργᾶ καὶ ποιήσεις πάντα τὰ ἔργα σου· τῇ δὲ ἡμέρᾳ τῇ ἐβδόμῃ σάββατα Κυρίῳ τῷ Θεῷ σου*».

5.—«*Τίμα τὸν πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα σου, ἵνα εὖ σοὶ ἐκνηται καὶ ἵνα μακροχρόνιος γένη ἐπὶ τῆς γῆς τῆς ἀγαθῆς, Κύριος ὁ Θεὸς δίδωσί σοι*».

6.—«*Οὐ φορέσεις*».

7.—«*Οὐ μοιχεύσεις*».

8.—«*Οὐ κλέψεις*».

9.—«Οὐ ψευδομαρτυρήσεις κατὰ τοῦ πλησίον σου μαρτυρίαν ψευδῆ».

10.—«Οὐκ ἐπιθυμήσεις τὴν γυναῖκα τοῦ πλησίον σου· οὐκ ἐπιθυμήσεις τὴν οἰκίαν τοῦ πλησίον σου, οὔτε τὸν ἀγρόν αὐτοῦ, οὔτε τὸν παῖδα αὐτοῦ, οὔτε τὴν παιδίσκην αὐτοῦ, οὔτε τοὺς βόας αὐτοῦ, οὔτε τοῦ ὑποζυγίου αὐτοῦ, οὔτε παρτὸς κτήνους αὐτοῦ, οὔτε ὅσα τῷ πλησίον σου ἐστίν». *λ*

Αἱ δέκα ἐντολαί.

Αὗται εἶναι αἱ δέκα ἐντολαί, αἱ ὁποῖαι περιέχουσι τὰ καθήκοντα τοῦ ἀνθρώπου πρὸς τὸν Θεόν, αἱ τέσσαρες πρῶται, καὶ τὰ καθήκοντα αὐτοῦ πρὸς τὸν πλησίον, αἱ ἑξῆς λοιπαὶ ἐντολαί. Διότι ἡ μὲν πρώτη ἐντολὴ μᾶς διδάσκει, ὅτι ὑπάρχει εἷς καὶ μόνος ἀληθινὸς Θεός, ἡ δὲ δευτέρη ἐντολὴ ἐμποδίζει τὴν εἰδωλολατρείαν, ἡ τρίτη ἐμποδίζει νὰ μεταχειριζώμεθα τὸ

ὄνομα τοῦ Θεοῦ μὲ καταφρόνησιν καὶ χωρὶς καμμίαν αἰτίαν καὶ ἡ τετάρτη μᾶς προστάζει νὰ ἀγιάζωμεν τὴν ἡμέραν τῆς ἀναπαύσεως, ἡ ὁποία διὰ τοὺς Ἑβραίους εἶναι τὸ Σάββατον, δι' ἡμᾶς δὲ ἡ Κυριακὴ. Αἱ δὲ λοιπαὶ ἑξ ἔντολαί μᾶς διδάσκουσι νὰ σεβώμεθα τοὺς γονεῖς μας, νὰ μὴ κάμνωμεν φόνον, μῆτε κλοπὴν, μῆτε ἀμαρτίαν σωματικὴν, μῆτε ψευδομαρτυρίαν, μῆτε νὰ ἐπιθυμῶμεν κανέν πρᾶγμα τοῦ πλησίον μας.

Ἄφ' οὗ ἐλάλησεν ὁ Θεὸς τὰς 10 ταύτας ἔντολας προσεκέλευσε τὸν Μωϋσῆν εἰς τὸ ὄρος Σινᾶ διὰ νὰ δώσῃ εἰς αὐτὸν τὰς ἔντολας γεγραμμένας. Ὁ δὲ Μωϋσῆς ἀφήσας ἀντιπρόσωπόν του τὸν Ἄαρὼν παρὰ τῷ λαῷ ἀνέβη εἰς τὸ ὄρος κατὰ τὴν ἐντολὴν τοῦ Θεοῦ.

Ῥητόν.— «Ἀγαπήσεις Κύριον τὸν Θεόν σου ἐν ὅλῃ τῇ καρδίᾳ σου, καὶ ἐν ὅλῃ τῇ ψυχῇ σου, καὶ ἐν ὅλῃ τῇ διακρίσει σου· αὕτη ἐστὶ πρώτη καὶ μεγάλη ἐντολή· δευτέρα δὲ ὅμοια αὐτῇ· Ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτὸν· ἐν ταύταις ταῖς δυοῖν ἐντολαῖς ὁλος ὁ νόμος καὶ οἱ προφῆται κρέμονται». (Ματθ. 22, 37—40).

§ 29. Ὁ χρυσοῦς μόσχος.

Ὁ Θεὸς ἔδωκεν εἰς τὸν Μωϋσῆν ἐπὶ τοῦ ὄρους Σινᾶ τὰς δέκα ἔντολας γεγραμμένας μὲ τὸν θεῖον δάκτυλον εἰς δύο λιθίνας πλάκας, εἶπε δὲ εἰς αὐτὸν καὶ προφορικῶς πολλὰς ἄλλας διατάξεις. Ἄλλ' ἐπειδὴ ὁ Μωϋσῆς ἐβράδυνε νὰ καταβῆ, οἱ Ἰσραηλῖται ἐνόμισαν, ὅτι ἀπέθανε, καὶ διὰ τοῦτο ἠνάγκ-

κασαν τὸν Ἀαρὼν νὰ κάμῃ εἰς αὐτοὺς θεοὺς διὰ νὰ τοὺς λατρεύσωσιν. Ὁ δὲ Ἀαρὼν φοβούμενος τὴν ὄργην αὐτῶν ἐσύναξεν ὅλα τὰ χρυσαῖά ἐνώτια καὶ τὰ κοσμήματα αὐτῶν καὶ ἔκαμε μόσχον χρυσοῦν, τὸν ὁποῖον οἱ Ἰσραηλίται ἤρχισαν νὰ λατρεύωσιν ὡς θεόν. Ὁ Θεὸς ὠργίσθη ἅμυχ εἶδε ταῦτα καὶ εἶπεν εἰς τὸν Μωϋσῆν· «Ταχέως κατάβα ἐκ τοῦ ὄρους, διότι ὁ λαὸς οὗτος λατρεύει τὰ εἰδῶλα. Θὰ καταστρέψω τὸν ἀχάριστον τοῦτον λαόν». Ὁ δὲ Μωϋσῆς παρεκάλεσε τὸν Θεὸν καὶ εἶπε· «Παῦσαι, Κύριε, τὴν ὄργην σου καὶ συγχώρησον τὴν κακίαν αὐτῶν διὰ τὴν ὑπόσχεσιν, τὴν ὅποιαν ἔδωκες εἰς τὸν Ἀβραάμ καὶ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακώβ, ὅτι τὸ σπέρμα των θὰ πληθύνῃς ὡς τὰ ἄστρα τοῦ οὐρανοῦ». Ὁ Θεὸς διὰ τὴν παράκλησιν ταύτην συνεχώρησε τοὺς Ἰσραηλίτας.

Ὁ δὲ Μωϋσῆς λαθὼν τὰς δύο πλάκας κατέβη ἐκ τοῦ ὄρους καὶ ὅταν εἶδε τὸν χρυσοῦν μόσχον ὠργίσθη καὶ ἔρριψε τὰς δύο πλάκας κατὰ γῆς, αἱ ὁποῖαι συνετρίβησαν. Ἐπειτα ἔλαβε τὸν χρυσοῦν μόσχον καὶ τὸν ἔκαυτε, τὴν δὲ στάκτην του ἔρριψεν εἰς τὸ ὕδωρ καὶ ἐπότισε τοὺς Ἰσραηλίτας ἐκ τοῦ ὕδατος διὰ νὰ μισησῶσι τὰ εἰδῶλα. Καὶ ἀφ' οὗ ἐπέπληξε τὸν Ἀαρὼν, διότι ἔκαμε τὸ θέλημα τοῦ λαοῦ, διέταξε τοὺς Λευίτας καὶ ἐφόνευσαν τοὺς αἰτίους τῆς ἁμαρτίας ταύτης ἄνδρας τρισχιλίου. Τὴν δὲ ἀκόλουθον ἡμέραν ἐπέστρεψε πάλιν ὁ Μωϋσῆς εἰς τὸ ὄρος Σινᾶ καὶ παρεκάλεσεν ἐκ δευτέρου τὸν Θεὸν διὰ νὰ συγχωρήσῃ τὸν λαόν. Ὁ δὲ Θεὸς συνεχώρησε τοὺς Ἰσραηλίτας καὶ ἔδωκεν εἰς τὸν Μωϋσῆν ἄλλας δύο πλάκας, ἐπὶ τῶν ὁποίων ἦταν αἱ δέκα ἐντολαί. Ὁ Μωϋσῆς ἔμεινε πλησίον τοῦ Θεοῦ τεσσαράκοντα ἡμέρας καὶ τεσσαράκοντα νύκτας χωρὶς νὰ φάγῃ καὶ χωρὶς νὰ πῆ τίποτε. Ἡ δὲ ὄψις τοῦ προσώπου του ἔλαβε τύσιν δόξαν,

ὥστε ὅταν κατέβῃ ἐκ τοῦ ὄρους οἱ Ἰσραηλίται δὲν ἠδύναντο νὰ ἀτειλῶσιν εἰς τὸ πρόσωπόν του.

ΠΟΡΙΣΜΑ.—Οἱ κακοὶ καὶ ἀχάριστοι ἄνθρωποι, ὅσον καὶ ἂν βλέπωσι πανταχοῦ τὴν ὑπαρξιν τοῦ Θεοῦ, ἐν τούτοις μένουσι πάντοτε ἁμαρτωλοὶ καὶ ἀσεβεῖς.

30. Ἀναχώρησις τῶν Ἰσραηλιτῶν ἀπὸ τοῦ ὄρους Σινᾶ.

Οἱ Ἰσραηλίται πλησίον τοῦ ὄρους Σινᾶ διέμειναν ἐπὶ ἐν ὀλόκληρον ἔτος, κατόπιν δὲ τῆς ἀναπαύσεως ἐξεκίνησαν καὶ ἔρχοντο πρὸς τὴν γῆν Χαναάν. Ἀλλὰ μόλις ἤρχισαν τὴν ὁδοπορίαν, ἤρχισαν ἐπίσης καὶ τοὺς γογγυσμοὺς· κατὰ τοῦ Μωϋσέως καὶ τοῦ Ἀαρῶν διὰ τὰ κρέατα καὶ τὰ κρόμμυα καὶ τὰ σκόρδα τῆς Αἰγύπτου, τὰ ὅποια τῶρα ἔστερῶντο. Ὁ δὲ Θεὸς διὰ νὰ παύσῃ τοὺς γογγυσμοὺς τούτου· ἔστειλε κοπάδι ὀλόκληρον ὀρτύγων εἰς τὸ στρατόπεδον τῶν Ἰσραηλιτῶν, ἀλλ' οὗτοι ἐκ τῆς πολυπηγίας τῶν ὀρτύγων ἔπαθον φθιστικὴν νόσον. Κατόπιν δέ, ἀφ' οὗ ἔφθασαν εἰς τὴν ἔρημον Φαράν, ὁ Μωϋσῆς ἐπέλεξε 12 ἄνδρας, ἕνα ἐξ ἐκάστης φυλῆς, τοὺς ὁποίους καὶ ἀπέστειλε διὰ νὰ κατασκευάσωσι τὴν γῆν Χαναάν. Οἱ κατάσκοποι κατασκοπεύσαντες τὴν γῆν Χαναάν ἐπανῆλθον εἰς τὸ στρατόπεδον μετὰ 40 ἡμέρας καὶ ἔφερον διαφόρους καρποὺς τῆς ἐφόρου χώρας καθὼς καὶ μίαν σταφυλὴν, τὴν ὁποίαν ἐβάσταζον δύο ἄνδρες. Διηγήθησαν δὲ οὗτοι τὴν μεγάλην εὐφορίαν τῆς χώρας, ἣ ὅποια ρεεῖ ἀληθῶς γάλα καὶ μέλι, ἀλλ' εἶπον ὅτι αἱ πόλεις εἶναι μὲ τείχη ἰσχυρά, οἱ δὲ κάτοικοι ἐφκίνοντο ὡς γίγαντες, ἐν ᾧ αὐτοὶ ἦσαν ὡς ἀκρίδες ἀπέναντι ἐκείνων. Ἄμα

ἤκουσαν τοὺς λόγους τούτους οἱ Ἰσραηλίται ἔκλειον ὄλην ἐκείνην τὴν νύκτα καὶ ἐγόγγυζον κατὰ τοῦ Μωϋσέως καὶ τοῦ Ἀαρὼν καὶ λέγον· «Εἶθε νὰ ἀπεθνήσκομεν εἰς τὴν Αἴγυπτον, παρὰ εἰς τὴν ἔρημον ταύτην. Καὶ διὰ τί ὁ Θεὸς μᾶς ὠδήγησεν εἰς ταύτην τὴν χώραν, ὅπου θὰ διαρπύσωσιν οἱ ἐχθροὶ τὰ τέκνα μας; Καλλίτερον εἶναι νὰ ἐπιτρέψωμεν ὀπίσω εἰς τὴν Αἴγυπτον.» Καὶ ἀπεφάσισαν νὰ ἐκλέξωσι καὶ ἀρχηγὸν διὰ τὴν ἐπιστροφήν. Τότε δύο ἐκ τῶν κατασκόπων, ὁ Ἰησοῦς τοῦ Ναυῆ καὶ ὁ Χάλεβ, ἠθέλησαν νὰ τοὺς ἐνθαρρύνωσι καὶ εἶπον εἰς αὐτούς· «Ἡ γῆ, τὴν ὁποίαν εἶδομεν, εἶναι εὖρορος, καὶ ὁ Θεὸς θὰ τὴν δώσῃ εἰς ἡμᾶς. Μὴ φοβῆσθε τὸν λαὸν τοῦτον, διότι ὁ Θεὸς εἶνε μαζὶ μας· μὴ γίνεσθε δὲ καὶ ἀποστᾶται ἀπὸ τοῦ Θεοῦ». Ἐκεῖνοι ἄμα ἤκουσαν τοὺς λόγους τούτους ὤρμησαν νὰ τοὺς λιθοβολήσωσιν. Ὁ δὲ Θεὸς βλέπων τὴν ἀχαριστίαν τῶν Ἰσραηλιτῶν ἠθέλησε νὰ τοὺς καταστρέψῃ, ἀλλὰ ὁ Μωϋσῆς παρεκάλεσε πάλιν τὸν Θεὸν διὰ τὸν λαόν· καὶ τοὺς συγχωρήτην. Τότε ὁ Θεὸς διὰ τὴν παράκλησιν τοῦ Μωϋσέως δὲν τοὺς κατέστρεψεν, ἀλλὰ τοὺς κατεδίκασε νὰ περιπλανῶνται ἐν τῇ ἐρήμῳ ἐπὶ 40 ἔτη καὶ νὰ ἀποθάνωσι χωρὶς νὰ ἴδωσι τὴν γῆν τῆς ἐπαγγελίας, μόνον δὲ τὰ τέκνα τῶν νὰ κληρονομήσωσι τὴν γῆν ταύτην μετὰ τοῦ Ἰησοῦ τοῦ Ναυῆ καὶ τοῦ Χάλεβ.

ΠΟΡΙΣΜΑ. — Ἡ ἀγνωμοσύνη καὶ ἡ ἀχαριστία πάντοτε τιμωροῦνται ὑπὸ τοῦ Θεοῦ καὶ καταστrophήν.

31. Τὰ τεσσαράκοντα ἔτη ἐν τῇ ἐρήμῳ.

Τὴν ἀπόφασιν ταύτην τοῦ Θεοῦ ὅταν ἔμαθεν ὁ λαὸς Ἰσραὴλ

ἔλυπηθη καὶ ἐπένθησε· τινὲς δὲ διὰ νὰ δεῖξωσι γενναϊότητα
 ἠθέλησαν νὰ προχωρήσωσι πρὸς τὴν γῆν Χανχάν, πρὸς τὴν
 θέλησιν τοῦ Μωϋσέως, ἀλλὰ κατεστράφησαν ὑπὸ τῶν Αμα-
 ληκλιτῶν καὶ τῶν Χαναναίων. Ἀφίθη δὲ ὁ λαὸς οὗτος ὑπὸ τοῦ
 Θεοῦ ἐπὶ 38 ὀλόκληρα ἔτη καὶ περιεπλανᾶτο εἰς τὰς ἐρήμους
 Φαρχὴν καὶ Σίν, ὅπου ἀπέθνηεν ὅλη ἐκείνη ἡ γενεά, ἡ ὅποια
 ἔδειξεν ἀποστασίαν εἰς τὸν Θεόν. Κατὰ τὰ ἔτη ταῦτα τῆς περι-
 πλανήσεως, πολλὰ ὑπέφερον οἱ Ἰσραηλιταί, οἵτινες πάντοτε
 ἀχάριστοι ἐδείχθησαν πρὸς τὸν Θεόν. Τινὲς μάλιστα ἠθέλησαν
 νὰ κάμωσι καὶ τὴν ἐξῆς παρανομίαν: Ὁ Κορέ καταγόμενος
 ἐκ τῆς φυλῆς Λευὶ καὶ δύο ἄλλοι, ὁ Δαθάν καὶ ὁ Ἀβειρών,
 καταγόμενοι ἐκ τῆς φυλῆς Ρουβὴν, οἱ τρεῖς οὗτοι μαζῆ μετὰ
 250 πρεσβυτέρους τοῦ λαοῦ ἐζήτησαν νὰ ἐκλέγωνται οἱ ἱερεῖς
 καὶ ὁ ἀρχιερεὺς ἀπὸ ὅλης τῆς φυλᾶς τῶν Ἰσραηλιτῶν καὶ ὄχι
 μόνον ὅσοι κατήγοντο ἀπὸ τοῦ Λευὶ καὶ τοῦ Ἀαρών. Ἄλλ’
 ἡ θεία ὀργὴ ἐτιμώρηται αὐτούς, διότι τὸν μὲν Κορέ, Δαθάν
 καὶ Ἀβειρών ἡ γῆ σχισθεῖσα κατέπειε, τοὺς δὲ 250 πρεσβυ-
 τέρους πῦρ ἐξ οὐρανοῦ πεσὼν κατέφραγε. Καὶ ἄλλους δὲ περὶ
 τοὺς 15 χιλιάδας ὅσοι ἦσαν σύμφωνοι μετὰ αὐτούς ὁ Θεὸς ἐφόνευ-
 σεν ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ. Τότε ὁ Μωϋσῆς διὰ νὰ μὴ γεννηθῶσι καὶ
 εἰς τὸ ἐξῆς τοιαῦτα σκάνδαλα ἔλαβε 12 ράβδους, μίαν δι’
 ἑκάστην φυλὴν καὶ ἔγραψε τὸ ὄνομα τοῦ Ἀαρών εἰς τὴν ράβδον
 τῆς φυλῆς Λευὶ. Τὰς 12 ράβδους ἔθηκεν εἰς τὴν σκηνὴν τοῦ
 μαρτυρίου καὶ τὴν ἀκόλουθον ἡμέραν εἶδον, ὅτι ἡ ράβδος τοῦ
 Ἀαρών ἐξήνθησεν ἄνθη καὶ ἐβλάστησε κάρυα, καὶ εἰς τὸ ἐξῆς
 ἐφυλάττετο αὕτη εἰς τὴν σκηνὴν τοῦ μαρτυρίου, Ἀποῦ ἐτελείω-
 σαν τὰ 38 ἔτη τῆς περιπλανήσεως οἱ Ἰσραηλιταὶ ἔφθισαν
 τὸν πρῶτον μῆνα τοῦ 40 ἔτους πλησίον τῆς Κανάης, ὅπου καὶ

πάλιν ἤρχισαν γογγυσμοὶ διὰ τὴν ἔλλειψιν ὕδατος. Ὁ Μωϋσῆς καὶ ὁ Ἀαρὼν παρεκάλεσαν τὸν Θεὸν διὰ τοῦτο, καὶ ὁ Θεὸς εἶπεν εἰς τὸν Μωϋσῆν γὰ κτυπήσῃ με τὴν ράβδον του τὴν πέτραν διὰ νὰ ἐξέλθῃ ὕδωρ. Ἐπειδὴ ὁμοῦ οἱ δύο ἀδελφοὶ ἦσαν λυπημένοι ἐκ τοῦ θανάτου τῆς ἀδελφῆς των Μαριάμ, καὶ διότι ἐβαρύνθησαν τοὺς γογγυσμοὺς τοῦ λαοῦ, ἔδειξαν δυσπιστίαν εἰς τὴν διαταγὴν τοῦ Θεοῦ. Διότι ὅταν ὁ Μωϋσῆς ἐπρόκειτο νὰ κτυπήσῃ τὴν πέτραν εἶπε· ἀμήπως ἐκ τῆς πέτρας ταύτης θὰ ἐξαγάγωμεν ὕδωρ; Καὶ πραγματικῶς ἐκ τῆς πέτρας ἐξῆλθεν ἄφθονον ὕδωρ καὶ ἔπιον ὅλοι. Ἄλλ' ὁ Κύριος εἶπε πρὸς τὸν Μωϋσῆν καὶ Ἀαρὼν· ἀπειδὴ δὲν ἐπιστεύσατε εἰς τοὺς λόγους μου, διὰ τοῦτο δὲν θὰ ὀδηγήσητε σεῖς τὸν λαὸν εἰς τὴν γῆν Χαναάν.» Τὸ ὕδωρ δὲ ἐκεῖνο ὠνομάσθη «ὕδωρ ἀντιλογίας».

Κατόπιν οἱ Ἰσραηλιταὶ ἐφθασαν πλησίον τοῦ ὄρους Ὠρ ὅπου καὶ ἀπέθανεν ὁ Ἀαρὼν, τὸν ὅποιον ἐκλαυσεν ὁ λαὸς 30 ἡμέρας, ἀντὶ δὲ αὐτοῦ ἀρχιερεὺς ἐξελέγη ὁ υἱὸς του Ἐλεάζαρ. Ἐντεῦθεν ἐξεκίνησαν πάλιν καὶ ἐπορεύοντο πρὸς τὴν Ἐρυθρὰν θάλασσαν, ἀλλὰ πάλιν ὀλιγοψύχησαν καὶ ἐγόγγυζον κατὰ τοῦ Μωϋσέως λέγοντες· «Διατί μᾶς ὠδήγησας ἐκ τῆς Αἰγύπτου εἰς ταύτην τὴν ἔρημον νὰ φονευθῶμεν· διότι δὲν ὑπάρχει ἄρτος, οὔτε ὕδωρ ἢ δὲ ψυχὴ ἡμῶν ἀηδίασε τὸ μάννα». Ὁ δὲ Θεὸς ὀργισθεὶς κατὰ τοῦ ἀγνώμονος τούτου λαοῦ ἀπέστειλε φοβεροὺς ὄφεις, οἱ ὅποιοι μετὸ δάγκαμά των ἐπέφερον ἀμέσως θάνατον. Ὁ λαὸς βλέπων τὴν τρομερὰν καταστροφὴν μετενόησε καὶ ἐζήτησε συγχώρησιν ἀπὸ τὸν Μωϋσῆν, ὅστις παρεκάλεσε τὸν Θεὸν διὰ νὰ τοὺς ἐλεήσῃ. Ὁ δὲ Θεὸς εἶπε πρὸς αὐτόν· «Κατασκεύασον ὄφιν χαλκοῦν καὶ στῆσον αὐτὸν ἐπὶ

στύλου, καὶ ὅστις δάκνεται ὑπὸ ὄφρων, ἄς βλέπη εἰς αὐτὸν καὶ καὶ θὰ θεραπεύηται». Καὶ τοιουτοτρόπως ἔγεινεν ἡ θεραπεία καὶ εἰς τὴν φοβερὰν ταύτην πληγῆν.

Ῥητόν.—«Καθὼς Μωσῆς ὑψώσε τὸν ὄφιν ἐν τῇ ἐρήμῳ, οὕτως ὑψωθῆναι δεῖ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου· ἵνα πᾶς ὁ πιστεύων εἰς αὐτὸν μὴ ἀπόλῃται, ἀλλ' ἔχει ζωὴν αἰώνιον». (Ἰωάν. 3. 14—15).

† 32. Τελευταῖαι ἡμέραι τοῦ Μωϋσέως.

Κατόπιν πολλῶν δοκιμασιῶν, τὰς ὁποίας ὑπέφερον οἱ Ἰσραηλίται καὶ κατόπιν πολέμων, τοὺς ὁποίους ἔκαμον πρὸς τοὺς περιχώρους λαούς, ἔφθασαν ἐπὶ τέλους πλησίον τοῦ Ἰορδάνου ποταμοῦ. Ἐκεῖ κατὰ διαταγὴν τοῦ Θεοῦ ὁ Μωϋσῆς ἠρίθμησεν ὅλον τὸν λαὸν καὶ εὐρέθησεν 600 χιλιάδες ἄνδρες δυναμένοι νὰ φέρωσιν ὄπλα. Οὐδεὶς δὲ πλέον ἔμεινεν ἐξ ὧν ἐξῆλθον ἐκ τῆς Αἰγύπτου, ἐκτὸς τοῦ Ἰησοῦ τοῦ Ναυῆ καὶ τοῦ Χάλεβ. Ὁ Μωϋσῆς κατὰ παράκλησιν τῶν φυλῶν Ρουβὴν καὶ Γὰδ καὶ τῆς ἡμισείας φυλῆς τοῦ Μανασσῆ, ἔδωκεν εἰς αὐτάς τὴν ἀποκτηθεῖσαν εὐφορον χώραν εἰς τὸ ἀνατολικὸν μέρος τοῦ Ἰορδάνου.

Τότε εἶπεν ὁ Θεὸς πρὸς τὸν Μωϋσῆν· «Ἀνάβηθι εἰς τὸ ἀπέναντι ὄρος Ναβαῦ, καὶ ἴδε τὴν γῆν Χαναὰν καὶ τελευτά ἐκεῖ ὅπως καὶ ὁ ἀδελφός σου Ἀαρὼν ἀπέθανεν εἰς τὸ ὄρος Ἵωρ, διότι παρέβητε τὸν λόγον μου καὶ δὲν με ἠγάσατε εἰς τὸ ὕδωρ τῆς ἀντιλογίης». Κατ' ἐντολὴν δὲ τοῦ Θεοῦ ὁ Μωϋσῆς ἐξέλεξεν ὡς διάδοχόν του Ἰησοῦν τὸν Ναυῆ, εἰς τὸν ὅποιον

εἶπεν· «Ἀνδρίζου καὶ Ἰσχυε, διότι σὺ θὰ εἰσαγάγῃς τοὺς Ἰσραηλίτας εἰς τὴν γῆν τῆς ἐπαγγελίας, ὁ δὲ Θεὸς θὰ εἶνε μαζί του». Ἐπειτα δὲ ἀφ' οὗ ἀπρηριθμησεν ὅλας τὰς εὐεργεσίας τοῦ Θεοῦ πρὸς τὸν Ἰσραηλιτικὸν λαὸν καὶ συνεβούλευτε τὸν λαὸν νὰ μένη πάντοτε πιστὸς καὶ ἀφωσιωμένος εἰς τὸν Θεὸν τῶν πατέρων του, ἀνέβη εἰς τὸ ὄρος Ναβαῦ καὶ ἀπέθανεν εἰς ἡλικίαν 120 ἐτῶν καὶ ἐξέλιπεν ὁ μέγας οὗτος ἄνθρωπος τοῦ Θεοῦ, ὁ ἀρχηγὸς καὶ νομοθέτης τοῦ Ἰσραήλ. Οἱ δὲ Ἰσραηλίται ἐκλαυσαν αὐτὸν καὶ ἐπένησαν ἐπὶ 30 ἡμέρας.

Ῥητόν.—*«Προφήτην ἡμῖν ἀναστήσει Κύριος ὁ Θεὸς ὑμῶν ἐκ τῶν ἀδελφῶν ὑμῶν ὡς ἐμέ, αὐτοῦ ἀκουσεθε».* (Πραξ. Ἀπ. 7.37.)

33. Κατάκτησις τῆς γῆς Χαναάν.

Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Μωϋσέως εἶπεν ὁ Θεὸς πρὸς Ἰησοῦν τοῦ Ναυῆ· «Διάβα τὸν Ἰορδάνην ποταμὸν σὺ καὶ ὅλος ὁ λαὸς καὶ ἔλθετε εἰς τὴν γῆν, τὴν ὅποίαν θὰ σᾶς δώσω. Ἰσχυε καὶ ἀνδρίζου καὶ μὴ φοβηθῆς, διότι θὰ εἶμαι μαζί σου, ὅπου καὶ ἂν ὑπάγῃς». Τότε ὁ Ἰησοῦς τοῦ Ναυῆ ἠτοίμασε τὸν λαὸν διὰ τὴν διάβασιν τοῦ Ἰορδάνου, ὁ ὅποιος κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην τῆς ἀνοιξέως εἶχε πλημμυρήσει. Κατ' ἐντολὴν τοῦ Θεοῦ ἔπρεπεν οἱ ἱερεῖς οἱ φέροντες τὴν κιβωτὸν τῆς διαθήκης νὰ προηγηθῶσιν, ὁ δὲ λαὸς κατόπιν νὰ ἀκολουθῇ. Μόλις δὲ οἱ ἱερεῖς οὗτοι ἐπάτησαν τὰ ὕδατα τοῦ Ἰορδάνου, ἀμέσως ἐχώρισαν τὰ ὕδατα τοῦ ποταμοῦ καὶ ὅσα μὲν ἦσαν πρὸς τὸ

κάτω μέρος ἔτρεξαν πρὸς τὴν θάλασσαν, ὅσα δὲ ὕδατα ἦσαν πρὸς τὸ ἄνω μέρος ἐστάθισαν. Οἱ ἱερεῖς κρατοῦντες τὴν κιβωτὸν ἐστάθησαν, ὁ δὲ λαὸς ὅλος διῆλθε τὸν Ἰορδάνην χωρὶς νὰ βρέξῃ τοὺς πόδας του. Ἐν ᾧ δὲ διέβαινον τὸν ποταμὸν ὁ Ἰησοῦς τοῦ Ναυῆ, κατ'ἐντολὴν πάλιν τοῦ Θεοῦ, ἐξέλεξε 12 ἄνδρας, ἓνα ἐξ ἑκάστης φυλῆς, οἱ ὅποιοι ἔλαβον ἐκ τοῦ Ἰορδάνου 12 λίθους, τοὺς ὁποίους ἔστησαν εἰς τὸ μέρος ὅπου ἐξήρχοντο, καὶ ἄλλους 12 λίθους ἔστησαν εἰς τὸ μέρος, ὅπου ἐπάτησαν οἱ ἱερεῖς, πρὸς ἀνάμνησιν τῆς διαβάσεως. Τελευταῖοι δὲ διέβησαν καὶ οἱ ἱερεῖς, καὶ τὰ ὕδατα τοῦ ποταμοῦ πάλιν ἤρχισαν νὰ τρέχωσι.

Ἡ πρώτη πόλις ἔμπροσθέν των ἦτο ἡ Ἰεριχώ, ἣτις εἶχεν ἰσχυρὰ τεῖχη διὰ νὰ κυριευθῇ δὲ αὕτη, ὁ Θεὸς ἔδωκε τὴν ἐξῆς διαταγὴν. Ἐπτὰ ἱερεῖς νὰ προπορεύωνται μὲ τὰς σάλπιγγας καὶ νὰ σαλπίζωσι, κατόπιν νὰ ἀκολουθῶσιν οἱ ἱερεῖς οἱ φέροντες τὴν κιβωτὸν τῆς διαθήκης καὶ ἀκολουθῶς νὰ ἀκολουθῇ ὁλος ὁ λαὸς ἐν σιωπῇ, καὶ νὰ τριγυρίσωσι τὰ τεῖχη τῆς Ἰεριχώ ἅπαξ μόνον τὴν ἡμέραν ἐπὶ ἐξ ἡμέρας, τὴν δὲ ἐβδόμην ἡμέραν νὰ περιέλθωσι τὰ τεῖχη ἐπτάκις καὶ νὰ κρᾶξωσιν ὅλοι μὲ φωνὴν μεγάλην. Καὶ ἄλλθως τὴν ἐβδόμην ἡμέραν ἔπεσον τὰ τεῖχη τῆς πόλεως μόνα, οἱ δὲ Ἰσραηλιταὶ ἐκυρίευσαν τὴν Ἰεριχώ καὶ κατέσφαξαν τοὺς κατοίκους αὐτῆς.

Οἱ βασιλεῖς τῶν περιχώρων ὅταν ἤκουσαν τὰ κατορθώματα τῶν Ἰσραηλιτῶν, ἐφοβήθησαν καὶ συνηιώθησαν διὰ νὰ πολεμήσωσιν αὐτούς, ἐκτὸς τῶν Γαβαωνιτῶν, οἱ ὅποιοι συνεμάχησαν μετὰ τῶν Ἰσραηλιτῶν. Ὅταν δὲ ἔμαθον τοῦτο οἱ ἄλλοι βασιλεῖς, ἠθέλησαν νὰ τιμωρήσωσι τοὺς Γαβαωνίτας καὶ ἐπολιόρκησαν τὴν Γαβαὼν. Ἄλλ' ἦλθεν εἰς βοήθειαν ὁ Ἰησοῦ

τοῦ Ναυῆ μετὰ στρατοῦ καὶ ἐνίκησε τοὺς ἐχθρούς, οἱ ὅποιοι ἐν ᾧ ἔφευγον ἔπαθον καὶ ἄλλην καταστροφὴν, διότι ἐξ οὐρανοῦ ἔπεσε βροχὴ λίθων καὶ τοὺς ἐφόνευσεν. Ἐπειδὴ δὲ ἐπλησίαζε νὰ δύσῃ ὁ ἥλιος, ὁ Ἰησοῦς τοῦ Ναυῆ διὰ νὰ ἐξολοθρεύσῃ ὅλους τοὺς ἐχθρούς ἔκραξε· «Στήτω ὁ ἥλιος κατὰ Γαβαὼν καὶ ἡ σελήνη κατὰ φάλαγγα Αἰλών· καὶ ἔστησαν ὁ ἥλιος καὶ ἡ σελήνη ἕως οὗ ἐντελῶς κατέστρεψε τοὺς ἐχθρούς.

Ὁ Ἰησοῦς τοῦ Ναυῆ διατάσσει τὸν Ἥλιον νὰ μὴ δύσῃ.

Μετὰ ταῦτα οἱ Ἰσραηλίται ἐκυρίευσαν ὅλην τὴν γῆν τῆς ἐπαγγελίης, τὴν ὅποιαν ἐμοιράσθησαν αἱ 12 φυλαὶ τοῦ Ἰσραὴλ. Ἐξεπληρώθη δὲ τριουτοτρόπως καὶ ἡ ὑπόσχεσις τοῦ Θεοῦ, τὴν ὅποιαν ἔδωκεν εἰς αὐτούς. Ὅταν δὲ ἤσθάνθη τὸ τέλος τῆς ζωῆς του καὶ ὁ Ἰησοῦς τοῦ Ναυῆ προσεχάλεσε τοὺς Ἰσραηλίτας καὶ ὑπενθύμισεν εἰς αὐτούς ὅλας τὰς εὐεργε-

σίας τοῦ Θεοῦ πρὸς αὐτοὺς καὶ τὴν κατάκτησιν ὅλης τῆς
χώρας, συνεβούλευσε δὲ αὐτοὺς νὰ μένωσι πιστοὶ εἰς τὸν
ἀληθινὸν Θεὸν καὶ νὰ μὴ λατρεύωσι τὰ εἰδῶλα, ὁ δὲ Θεὸς
πάντοτε θὰ βοηθῆ αὐτούς. Οὗτοι δὲ ὑπεσχέθησαν ὅτι θὰ
λατρεύσωσι Κύριον τὸν Θεόν, διότι αὐτὸς εἶναι ἀληθινὸς
Θεός, οὐδέποτε δὲ θὰ λατρεύσωσι τοὺς ψευδεῖς θεούς. Τότε
ὁ Ἰησοῦς τοῦ Ναυῆ ἔλαβε μέγαν λίθον καὶ ἔστησεν αὐτὸν
ἀπέναντι τῆς σκηνῆς καὶ εἶπεν «Ἴδου ὁ λίθος οὗτος θὰ εἶνε
εἰς μαρτυρίαν τῆς ὁμολογίας σας». Κατόπιν δὲ ἀπέθανε καὶ
ὁ πιστὸς οὗτος δούλος τοῦ Κυρίου εἰς ἡλικίαν 110 ἐτῶν καὶ
ἔθαψαν αὐτὸν ἐν τῷ ὄρει Ἐφραΐμ.

ΠΟΡΙΣΜΑ. — Ὁ Θεὸς πολλάκις βραδύνει νὰ ἐκτελέσῃ τὴν δοθεῖ-
σαν ὑπόσχεσιν αὐτοῦ, ἕνεκα τῶν ἀμαρτιῶν ἡμῶν, οὐδέποτε ὁμως
λητμονεῖ αὐτήν.

ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΠΕΨΑΡΤΗ

ΟΙ ΚΡΙΤΑΙ

(1320 — 1060 π. Χ.)

34. Ὁ Γεδεών.

Μετὰ τὸν θάνατον Ἰησοῦ τοῦ Ναυῆ οἱ Ἰσραηλίται ὀλίγον κατ' ὀλίγον ἤρχισαν νὰ λησμονῶσι τὸν ἀληθινὸν Θεὸν καὶ ἐλάτρευον τοὺς ψευδεῖς θεοὺς τῶν ἄλλων ἐθνῶν, ἐν τῷ μέσῳ τῶν ὁποίων κατώκουν. Ὁ δὲ Θεὸς πρὸς τιμωρίαν ἔστειλε διάφορα ἔθνη, τὰ ὅποια ὑπεδούλωσαν αὐτούς. Ἐπειδὴ ὁμως, ὅταν εὐρίσκοντο ἐν κινδύνῳ, μετενόουν διὰ τὰ ἁμαρτήματά των καὶ παρεκάλουν τὸν Θεὸν νὰ τοὺς ἐλευθερώσῃ ἀπὸ τοῦ ἐχθροῦ των, ὁ Θεὸς τοὺς ἐλυπεῖτο καὶ ἤγειρεν ὡς σωτῆρας αὐτῶν ἄνδρας φρονίμους καὶ πιστοὺς κατὰ διαφόρους καιροὺς. Οἱ τοιοῦτοι ἄνδρες εἶναι οἱ Κριταί, οἱ ὅποιοι ἐν καιρῷ πολέμου ἦσαν οἱ ἀρχηγοὶ αὐτῶν, ἐν καιρῷ δὲ εἰρήνης ἔκρινον τὸν λαόν. Εἰς τὸν Ἰσραηλιτικὸν λαὸν ἀνεφάνησαν 16 Κριταί, οἱ ὀνομαστότεροι δὲ εἶνε ὁ Γεδεών, ὁ Ἰεφθάε, ὁ Σαμψών, ὁ Ἡλεὶ καὶ ὁ Σαμουὴλ.

¶ Ἐκτὸς τῶν ἄλλων ἐχθρῶν, εἶχον οἱ Ἰσραηλίται φοβεροὺς ἐχθροὺς καὶ τοὺς Μαδιανίτας καὶ Ἀμαληκίτας, οἱ ὅποιοι ἐπὶ ἑπτὰ ἔτη κατὰ σειράν εἰσέβαλλον εἰς τὴν Χαναάν καὶ τὴν μὲν

χώραν ἐρήμωνον, τοὺς δὲ κατοίκους ἠνάγκαζον νὰ φεύγωσιν εἰς τὰ σπήλαια. Οἱ Ἰσραηλιταὶ μετενόησαν διὰ τῆς ἀμαρτίας των καὶ ἐζήτησαν τὴν βοήθειαν τοῦ Θεοῦ, ὅστις λυπηθεὶς αὐτοὺς ἔστειλεν ἄγγελον πρὸς τὸν Γεδεών, υἱὸν Ἰωᾶς, καὶ εἶπεν εἰς αὐτόν· «Ὁ Κύριος εἶναι μετὰ σοῦ· ὕπαγε νὰ σώσης τὸν λαὸν Ἰσραὴλ ἐκ τῶν ἐχθρῶν». Ὁ Γεδεών κατ' ἀρχὰς ἐδίσταζεν, ἔπειτα ὁμως ἐπέισθη ὑπὸ τοῦ ἀγγέλου καὶ ἀπεφάσισε νὰ ἔλθῃ ἐναντίον τῶν ἐχθρῶν. Ἐλαβε δὲ ὁ Γεδεών 10 ἄνδρας ἐκ τῶν δούλων του καὶ μετέβη τὴν νύκτα μετ' αὐτῶν καὶ κατέστρεψε τὸ θυσιαστήριον τοῦ θεοῦ Βάαλ, τὸν ὁποῖον ἐλάτρευον οἱ Μαδιανῖται καὶ ἀντὶ αὐτοῦ ἔστησε τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ θυσιαστήριον, ὅπου προσέφερε θυσίαν ἕνα μῶσχος. Οἱ Μαδιανῖται ὅταν ἔμαθον τοῦτο ὠργίσθησαν καὶ ἐζήτησαν τὸν Γεδεών παρὰ τοῦ πατρὸς του. Ἄλλ' οὗτος ἀπήντησεν· «Ἐάν ὁ Βάαλ εἶναι Θεός, ἅς τὸν δικάσῃ» καὶ διὰ τοῦτο ὠνομάσθη ὁ Γεδεών Ἱεροβάαλ. Κατόπιν ἐσύναξεν ὁ Γεδεών ἐξ ὅλων τῶν φυλῶν 32 χιλιάδας ἄνδρας, ὁ δὲ Θεὸς ὅταν εἶδε τὸ πλῆθος τοῦτο, εἶπεν εἰς τὸν Γεδεών νὰ ἀπολύσῃ ὅλους τοὺς δειλοὺς, καὶ οὕτως ἔμειναν μόνον 10 χιλιάδες. Ἄλλ' ἐπειδὴ πάλιν ἦταν πολλοὶ κατὰ διαταγὴν τοῦ Θεοῦ ὁ Γεδεών ἐξέλεξε μόνον 300 ἄνδρας ἰσχυροὺς, εἰς τοὺς ὁποίους ἔδωκεν ἀνὰ μίαν σάλπιγγα κερατίνην εἰς ἕκαστον, μίαν ὕδριαν καὶ μίαν λαμπάδα. Τοὺς ἄνδρας τούτους ἐχώρισεν εἰς τρεῖς τάξεις καὶ τὴν νύκτα περιεκύκλωσε μὲ αὐτοὺς τὸ στρατόπεδον τῶν Μαδιανιτῶν. Εἶπε δὲ εἰς αὐτοὺς ὅταν σαλπίσῃ αὐτός, τότε καὶ αὐτοὶ νὰ σαλπίσωσι συγχρόνως καὶ ἀφ' οὗ σπάσωσι τὰς ὕδρις νὰ κρατήσωσι τὰς λαμπάδας ἀνημμένας. Τὸ σύνθημα ἐδόθη, οἱ δὲ 300 ὤρμησαν σαλπίζοντες καὶ κράζοντες

«Ρομφαία τῷ Κυρίῳ καὶ τῷ Γεδεών». Οἱ Μαδιανῖται τόσον ἐτρόμαξαν, ὥστε ἐτράπησαν εἰς φυγὴν καὶ ἀπὸ τὴν ταρχχὴν των ἐρόνευταν ἀλλήλους. Μετὰ τὴν νίκην οἱ Ἰσραηλῖται ἠθέλησαν νὰ κάμωσι τὸν Γεδεών βραχίλια, ἀλλ' οὗτος εἶπεν· «ὁ Κύριος θὰ εἶναι ἄρχων ἡμῶν». Ἐκρίνε δὲ τὸν λαὸν ἐπὶ 40 ἔτη καὶ ἀπέθανεν. †

Ῥητόν. «Οὗτοι ἐν ἄρμασι καὶ οὗτοι ἐν ἵπποις, ἡμεῖς δὲ ἐν ὀνόματι Κυρίου τοῦ Θεοῦ ἡμῖν μεγαληνθυσόμεθα». (Ψαλμ. 19· 8.).

35. Ὁ Ἰεφθάε.

Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Γεδεών οἱ Ἰσραηλῖται ἐλησμόνησαν πάλιν τὸν Θεὸν καὶ ἐλάτρευσαν τὰ εἰδωλα· ὁ Θεὸς ὁμως ὀργισθεὶς ἔστειλεν ἐναντίον των τοὺς Ἀμμωνίτας, οἱ ὅποιοι ἐβασάνιζον αὐτούς. Ἐπειδὴ δὲ πάλιν μετενόησαν καὶ παρεκάλεισαν τὸν Θεὸν νὰ στείλῃ εἰς αὐτούς τὴν βοήθειάν του, ὁ Θεὸς ἀπέστειλεν ὡς σωτῆρά των τὸν Ἰεφθάε. Οὗτος γενόμενος ἀρχηγὸς αὐτῶν ἦλθεν ἐναντίον τῶν ἐχθρῶν, τοὺς ὁποίους καὶ κατώρθωσε νὰ νικήσῃ. Δυστυχῶς ὁμως πρὸ τοῦ πολέμου ἔκαμε μίαν ἀνόητον εὐχὴν εἰς τὸν Θεόν, ὅτι ἐὰν νικήσῃ τοὺς Ἀμμωνίτας, θὰ προσφέρῃ θυσίαν εἰς τὸν Θεόν, ἐκεῖνος, ὁ ὅποιος θὰ ἐξέλθῃ πρῶτος ἐκ τῆς οἰκίας του εἰς συνάντησιν αὐτοῦ. Ὅταν δὲ ἐπέστρεφε νικητὴς εἰς τὴν οἰκίαν, ἐξῆλθε πρῶτη ἡ μονογενὴς θυγάτηρ τοῦ μετὰ τυμπάνων διὰ νὰ ὑποδεχθῇ τὸν πατέρα αὐτῆς. Ὁ Ἰεφθάε ἰδὼν τὴν θυγατέρα του ἔσχισε τὰ ἱμάτιά του ἐκ τῆς λύπης καὶ εἶπεν εἰς αὐτὴν τὴν εὐχὴν, τὴν ὅποιαν ἔκμεν εἰς τὸν Θεόν. Ἡ δὲ εὐτεβὴς κόρη ἅμα ἤκουσε τούτους τοὺς λόγους, εἶπεν· ἀφ' οὗ, πάτερ μου, ἕκαμες τοιαύ.

την εὐχὴν εἰς τὸν Θεὸν καὶ ἐνίκησας τοὺς Ἀμμανίτας, ἐγὼ εἶμαι πρόθυμος εἰς τὴν θυσίαν». Ἐζήτησε μόνον ἄδειαν παρὰ τοῦ πατρὸς της δύο μηνῶν διὰ νὰ υπάγῃ καὶ κλαύσῃ μὲ τὰς φίλας της εἰς τὰ ὄρη τὸν πρόωρον θάνατόν της. Μετὰ τὴν ἐπιστροφὴν ὁ Ἰεφθᾶς ἐθυσίασεν εἰς τὸν Θεὸν τὴν θυγατέρα αὐτοῦ μὲ πολλὴν θλιψίν· αἱ δὲ θυγατέρις τῶν Ἰσραηλιτῶν μετέβαινον εἰς τὰ ὄρη κατ' ἔτος καὶ ἐπὶ 4 ἡμέρας ἐθρήνου τὸν θάνατον αὐτῆς. Ὁ Ἰεφθᾶς ἔκρινε τὸν λαὸν ἐπὶ 6 ἔτη.

ΠΟΡΙΣΜΑ. Τὴν εὐχὴν καὶ τὸ τάξιμον νὰ κάμωμεν εἰς τὸν Θεὸν κατόπιν πολλῆς σκέψεως, διὰ νὰ μὴ μετανοῶμεν ἔπειτα πικρῶς.

36. Ὁ Σαμψών.

Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Ἰεφθᾶς ὁ Θεὸς παρέδωκε τοὺς Ἰσραηλίτας εἰς χεῖρας τῶν Φιλισταίων ἐπὶ 40 ἔτη, διότι καὶ πάλιν τὸν ἐλησμόνησαν. Αἱ καταδρομαὶ ὁμοῦς, τὰς ὁποίας ἀπέφερον ὑπὸ τῶν Φιλισταίων, τοὺς ἠνάγκασαν νὰ ἐνθυμηθῶσι τὸν Θεόν, τὴν ὁποῖον παρεκάλουν νὰ τοὺς σώσῃ ἐκ τῶν χειρῶν τῶν ἐχθρῶν. Ὁ εὐτπλαγχνός Θεὸς πάλιν τοὺς ἐλυπήθη καὶ ἔστειλεν ὡς ἐλευθερωτὴν τὸν Σαμψών, υἱὸν Μανωῆ. Ὁ Σαμψών ἐκ κοιλάς μητρὸς ὠρίσθη ὑπὸ τοῦ Θεοῦ διὰ τὴν σωτηρίαν τῶν Ἰσραηλιτῶν, διότι ἄγγελος Κυρίου ἐφανερῶθη εἰς τὴν μητέρα αὐτοῦ, ἣ ὁποία ἦτο στείρα καὶ εἶπεν εἰς αὐτήν, ὅτι θὰ γεννήσῃ υἱόν, ὅστις θὰ εἶναι ἀφιερωμένος εἰς τὸν Θεόν. Καὶ διὰ τοῦτο δὲν πρέπει νὰ πῆ ποτόν τῆς ἀμπέλου, μήτε νὰ φάγῃ ἀκάθαρτον, κατὰ τὸν νόμον, ποτέ δὲ νὰ μὴ κόψῃ καὶ τὴν κόμην τῆς κεφαλῆς του.

Ὅταν ὁ Σχμψὼν ἔφθασεν εἰς ἡλικίαν μετέβη μετὰ τῶν γονέων του εἰς Θχμναθὰ διὰ νὰ λάβῃ ὡς γυναῖκα θυγατέρα τῶν Φιλισταίων. Εἰς τὸν δρόμον δὲ συνήτησε λέοντα, τὸν ὅποιον μὲ τὴν δύναμιν τοῦ Θεοῦ ἐσπάραζεν ὡς ἐρίφιον. Καὶ μετὰ τινὰς ἡμέρας, ὅταν πάλιν ἐπήγαγε νὰ κάμῃ τὸν γάμον του, ἐπέρασεν ἀπὸ τὸ μέρος τοῦ φονευμένου λέοντος καὶ εἶδεν, ὅτι αἱ μέλισσαι ἔκαμον μέλι ἐντὸς τοῦ στόματος τοῦ λέοντος· ἔλαβε τὸ μέλι καὶ ἔφαγεν, ἔδωκε δὲ καὶ εἰς τοὺς γονεῖς του. Κατόπιν εἰς τὸν γάμον, ὅπου ἦσαν καὶ 30 προσκεκλημένοι εἶπεν εἰς αὐτούς· «Θὰ σᾶς εἶπω ἐν αἰνιγμα, καὶ ἂν τὸ εὔρητε, θὰ σᾶς δώσω 30 σινδόνας καὶ 30 στολὰς, ἂν δὲ δὲν τὸ εὔρητε, σεῖς θὰ δώσητε εἰς ἐμέ ταῦτα». Ἐκεῖνοι ἐδέχθησαν, καὶ εἶπεν εἰς αὐτούς τὸ ἐξῆς αἰνιγμα· «τροφή ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ τρώγοντος καὶ γλυκὺ ἀπὸ ἰσχυροῦ». Ἐπειδὴ δὲ ἐκεῖνοι δὲν ἠδυνήθησαν νὰ εὔρωσι τὸ αἰνιγμα, κατέφυγον εἰς τὴν γυναικα τοῦ Σχμψὼν, ἡ ὅποια ἐξηπάτησεν αὐτὸν καὶ τὸ ἔμαθεν, ἔπειτα δὲ τὸ εἶπε καὶ εἰς ἐκείνους. Καὶ οὗτοι εἶπον εἰς τὸν Σχμψὼν· «τί γλυκύτερον μέλιτος καὶ τί ἰσχυρότερον λέοντος»; Ὁ Σχμψὼν ἐνόησε τὴν ἀπάτην, μετέβη ὁμως εἰς τὴν Ἀσκάλωνα, καὶ φονεύσας 30 Φιλισταίους, ἔλαβε τὰς στολὰς των, τὰς ὁποίας ἔδωκεν εἰς αὐτούς.

Ἄργότερον ἐπειδὴ ὁ πενθερός του ἐνύμφευσεν τὴν γυναῖκα τοῦ Σχμψὼν μὲ ἄλλον σύζυγον, ὠργίσθη ὁ Σχμψὼν καὶ συνέλαβε 300 ἀλώπεκας, τὰς ὁποίας ἔδωσε ἀνὰ 2 ἐκ τῆς οὐρᾶς, εἰς τὸ μέσον δὲ ἔβαλε καὶ μίαν ἀννημένην λαμπάδα καὶ τὰς ἀπέλυσε. Τοιοιουτρόπως δὲ κατέκαυσεν ἄλλα τὰ σπικρὰ τῶν Φιλισταίων. Τὴν καταστροφὴν ταύτην ἰδόντες οἱ Φιλισταῖοι πρὸς ἐκδίκησιν κατέκαυαν τὸν πενθερόν του καὶ τὴν θυγατέρα του, καὶ τὴν οἰκίαν αὐτῶν, ἐξήτουν δὲ

ἀπὸ τοῦς Ἰσραηλῆταις καὶ τὸν Σαμψών. Οἱ Ἰσραηλῆταις τότε φοβηθέντες ἔστειλαν τρεῖς χιλιάδας ἄνδρας καὶ εὔρον τὸν Σαμψών ἐντὸς ἐνὸς σπηλαίου καὶ τὸν παρεκάλεσαν νὰ παραδοθῆ, καὶ ἂφ οὗ τὸν ἔδεσαν μὲ δύο δυνατὰ σχοινία τὸν παρέδωσαν εἰς τοῦς Φιλισταίους. Ἄλλ' ὁ Σαμψών ἔλαβε δύναμιν ἐκ τοῦ Θεοῦ καὶ ἔκοψε τὰ σχοινία, εὐρών δὲ μίαν σιαγόνα ὄνου ἐφόνευσε μὲ αὐτὴν χιλίους Φιλισταίους.

Ὁ Σαμψών φονεύει μὲ μίαν σιαγόνα ὄνου χιλίους Φιλισταίους.

Ἄλλοτε πάλιν ὁ Σαμψών μετέβη εἰς Γάζαν, πόλιν τῶν Φιλισταίων, καὶ ὅταν ἔμαθον τοῦτο οἱ Φιλισταῖοι ἔκλεισαν τὰς πύλας τῆς πόλεως διὰ νὰ τὸν φονεύσωσιν. Ἄλλ' οὕτως τὸ μεσονύκτιον ἀνεχώρησε καὶ ἰδὼν τὰς πύλας κλεισμένας, ἔσπασεν αὐτάς καὶ τὰς μετέφερεν ἐπὶ τοῦ ὄμου εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ ἀπέναντί ὄρους. Τότε οἱ Φιλισταῖοι κατέφυγον εἰς τὴν φίλην τοῦ Σαμψών, τὴν Δαλιδά, ἣ ὀποῖα ἦτο Φιλισταία καὶ κακὴ γυνή. Εἰς αὐτὴν ὑπεσχέθησαν πολλὰ χρήματα διὰ

νά κατορθώσῃ νά μάθῃ ποῦ εὑρίσκεται ἡ μεγάλη δύναμις τοῦ Σαμψών. Ἡ ἀλλόφυλος αὕτη γυνή πράγματι κατόπιν πολλῶν παρακλήσεων καὶ πολλῶν δακρῶν ἔμαθεν ὅτι ἡ δύναμις τοῦ Σαμψών εὑρίσκεται εἰς τὰς τρίχας τῆς κεφαλῆς του. Ἡ φανέρωσις αὕτη τοῦ μυστικοῦ ἔφερε τὴν καταστροφὴν τοῦ Σαμψών. Διότι ἡ Δαλιδὰ ἀφ' οὗ ἀπεκοίμησε τὸν Σαμψών ἐξύρισε τὴν κόμην του καὶ προσεκάλεσε τοὺς Φιλισταίους, οἱ ὅποιοι συνέλαβον αὐτὸν καὶ τὸν ἐτύφλωσαν, ἔπειτα δὲ τὸν ἔφερον εἰς τὴν φυλακὴν καὶ τὸν ἠνάγκασαν νά ἀλέθῃ.

Μετ' ὀλίγον καιρὸν οἱ Φιλισταῖοι ἐώρταζον μεγάλην ἐορτὴν πρὸς τιμὴν τοῦ θεοῦ των Δαγών, ὅπου συνηθροίσθησαν τρεῖς χιλιάδες ἄνδρες, ἐκτὸς τῶν γυναικῶν καὶ τῶν παιδίων. Ὡδήγησαν ἐκεῖ πρὸς ἐμπαιγμὸν καὶ τὸν Σαμψών, τοῦ ὁποίου αἱ τρίχες τῆς κεφαλῆς εἶχον αὐξηθῆ. Ἡ οἰκία ἐκείνη ἐστηρίζετο εἰς δύο στύλους, πλησίον τῶν ὁποίων ἴστατο ὁ Σαμψών, ὅστις ἀφ' οὗ ἔκλαυσε καὶ παρεκάλεσε τὸν Θεὸν νά τὸν ἐνισχύσῃ, ἐνηγκαλίσθη τοὺς δύο στύλους καὶ εἶπεν· «Ἄς ἀποθάνῃ ἡ ψυχὴ μου μετὰ τῶν ἀλλοφύλων». Εὐθύς δὲ κατέπεσεν ἡ οἰκία καὶ κατεπλάκωσε πάντας τοὺς ἀλλοφύλους μετὰ τοῦ Σαμψών. Οὗτος ἔκρινε τὸν λαὸν 20 ἔτη.

ΠΟΡΙΣΜΑΤΑ. — 1. Ἐνόσω ὁ ἄνθρωπος μένει πιστὸς εἰς τὰς ἐντολάς τοῦ Θεοῦ ἔχει ὡς σκέπη τὴν θεῖαν βοήθειαν, ὅταν ὁμως λησμονῇ αὐτάς, χάνει τὴν βοήθειαν τοῦ Θεοῦ. 2. Πρέπει νά ἀποφεύγωμεν τὸν γάμον μετὰ ἀλλοφύλων.

37. Ὁ Ἡλεί.

Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Σαμφών ὡς Κριτῆς τοῦ Ἰσραηλιτικοῦ λαοῦ καὶ ἀρχιερεὺς συγχρόνως ὑπῆρχεν ὁ Ἡλεί, ὅστις μετὰ τῶν δύο τέκνων του Ὁφνει καὶ Φ.νεές κατώκει εἰς τὴν Σηλώ, ὅπου ἦτο καὶ ἡ σκηνὴ τοῦ μαρτυρίου μετὰ τῆς κιβωτοῦ τῆς διαθήκης. Κατὰ τὰς ἡμέρας ταύτας τοῦ Ἡλεί, ἐζῆ ἄνθρωπός τις ὀνομαζόμενος Ἐλκανά, ὅστις ἦτο ἐκ τῆς φυλῆς Ἐφραΐμ καὶ εἶχε σύζυγον ὀνόματι Ἄνναν. Ἡ Ἄννα, εἰσεὶδὴ δὲν εἶχε τέκνα, μετέβη ἡμέραν τινὰ μετὰ τοῦ Ἐλκανᾶ εἰς τὴν Σηλώ, διὰ νὰ προσφέρῃ θυσίαν καὶ νὰ παρηκαλέσῃ τὸν Θεὸν διὰ τέκνον· ἐν τῇ προσευχῇ της παρεκάλει τὸν Θεὸν καὶ ἔλεγεν, ὅτι ἐὰν γεννήσῃ τέκνον ἀρσενικὸν θὰ τὸ ἀφιέρωσῃ εἰς τὸν Θεόν. Ἄλλ' ἐπειδὴ ἡ Ἄννα ἐπὶ πολλὴν ὥραν προσηύχετο μὲ πικραμένην καρδίαν καὶ μὲ χεῖλη μόλις κινούμενη, ὁ Ἡλεί τὴν ἐνόμισεν ὡς μεθυμένην καὶ ἤθελε νὰ τὴν διώξῃ. Ἄλλ' ὅτε ἔμαθε τὴν θλίψιν τῆς Ἄννης, εἶπεν εἰς αὐτήν· ὦπαγε ἐν εἰρήνῃ, εἴθε δὲ ὁ Θεὸς τοῦ Ἰσραὴλ νὰ σοὶ δώσῃ κατὰ τὴν παράκλησίν σου.

Ἀληθῶς ἡ παράκλησις αὕτη εἰσηκούσθη, διότι ὁ Θεὸς ἐξάρτιεν εἰς τὴν Ἄνναν υἱόν, τὸν ὅποιον ὀνόμασε Σαμουὴλ καὶ κατὰ τὴν ὑπόσχεσίν της, ἀφ' οὗ τὸν ἀπεγαλάκτισε προσέφερον εἰς τὸν Θεὸν ὡς ἀφιέρωσιν. Βαθμηδὸν καὶ κατ' ὀλίγον ὁ Σαμουὴλ ἠλικιώθη καὶ μὲ πολλὴν φρόνησιν ὑπηρέτει εἰς τὸν ναὸν τοῦ Θεοῦ, ἐν ᾧ τὰ δύο τέκνα τοῦ Ἡλεί ἦσαν ἄνθρωποι ἀσεβεῖς καὶ ἄρπαγες, ἀρπάζοντες καὶ αὐτὰς τὰς θυσίας τὰς προσφερομένας εἰς τὸν Θεόν. Δυστυχῶς δὲ ὁ Ἡλεί ἐφέρετο

πολύ ἐπιεικῶς πρὸς τὰ τέκνα του, τὰ ὅποια ἐγένοντο καθ' ἐκάστην χειρότερα. Διὰ τοῦτο ὁ Θεὸς ἠθέλησε νὰ δείξῃ ὡς ἐξῆς εἰς τὸν Ἥλει, ὅτι ἂν δὲν διορθώσῃ τὰ τέκνα του, ταῦτα θὰ τιμωρηθῶσιν.

Ἐν ᾧ μίαν νύκτα ὁ Σχμουήλ ἐκοιμᾶτο ἐν τῷ ναῷ, ἤκουσε φωνὴν νὰ τὸν καλῇ «Σχμουήλ, Σχμουήλ» καὶ οὗτος ἐνόμι- γεν, ὅτι ὁ Ἥλει τὸν ζητεῖ καὶ ἀμέσως ἔτρεξεν εἰς αὐτόν. Ὁ δὲ Ἥλει τῷ εἶπεν «δὲν σὲ ἐφώνηξα, ὕπαγε νὰ κοιμηθῆς». Ὁ Σχμουήλ ἐπανῆλθε καὶ ἀπεκοιμήθη, ἀλλὰ καὶ δευτέραν φορὰν ἤκουσε τὴν αὐτὴν φωνήν· «Σχμουήλ, Σχμουήλ» ὁπότε καὶ πάλιν μετέβη εἰς τὸν Ἥλει, ὅστις καὶ πάλιν εἶπεν ὅτι δὲν τὸν ἐκάλεσεν. Ἀλλ' ἡ φωνὴ ἐκείνη ἠκούσθη καὶ τρίτην φορὰν καὶ ὁ Σχμουήλ προσῆλθε καὶ τρίτην φορὰν πρὸς τὸν Ἥλει, ὅστις πλέον ἐνόησεν, ὅτι ὁ Θεὸς φωνάζει τὸ παιδίον. Καὶ εἶπε πρὸς τὸν Σχμουήλ· «ὕπαγε, τέκνον μου, διὰ νὰ κοιμηθῆς, καὶ ἂν ἀκούτῃς πάλιν τὴν φωνὴν ἐκείνην, εἰπέ, λάλει, Κύριε, καὶ ἀκούει ὁ δούλος σου». Ὁ Σχμουήλ ἔπραξε κατὰ τὴν ὁδηγίαν τοῦ Ἥλει, ὁ δὲ Θεὸς ἐπανέρωσεν εἰς τὸν Σχμουήλ τὴν κατα- στροφὴν τοῦ οἴκου Ἥλει διὰ τὰς ἀδικίας τῶν υἱῶν του, τοὺς ὁποίους ὁ πατὴρ δὲν ἐνουθέτει. Τὴν ἐπαύριον ὁ Σχμουήλ ἐφο- βήθη νὰ φανερώσῃ τὸ ὄραμα εἰς τὸν Ἥλει, ἀλλ' οὗτος ἐζήτη- σε τὴν φανέρωσιν αὐτοῦ, καὶ τοιοῦτοτρόπως ἔμαθε τὴν ἀπό- φασιν τοῦ Θεοῦ.

Καὶ κατόπιν τούτου ὁ Ἥλει ἀρῆκε τὰ τέκνα του εἰς τὴν ἰδίαν κατὰστασιν, ἡ δὲ τιμωρία τοῦ Θεοῦ δὲν ἐβράδυνε νὰ ἔλθῃ. Οἱ Φ.λισταῖνι ἐκίνησαν πόλεμον κατὰ τῶν Ἰσραηλιτῶν οἱ ὅποιοι φοβηθέντες ἦλθον πρὸς τὸν Ἥλει καὶ ἐζήτησαν τὴν κισωτὴν τῆς διαθήκης. Ἀλλ' οὗτος διὰ νὰ τοῦ ἐνθαρρύν-

ἔστειλεν εἰς τὸν πόλεμον καὶ τοὺς δύο υἱοὺς τοῦ Ὀρνεί καὶ Φινεές. Ἡ μάχη ἦτο πολὺ φοβερά, οἱ δὲ Φιλιισταῖοι ἐνίκησαν τοὺς Ἰσραηλίτας, ἐκ τῶν ὁποίων ἐφονεύθησαν τριάκοντα χιλιάδες μετὰ τῶν δύο τέκνων τοῦ Ἡλεί, ἤρπασαν δὲ καὶ τὴν κιβωτὸν τῆς διαθήκης. Ὁ Ἡλεί ἐκάθητο ἐπὶ τῆς ἑδρας καὶ περιέμενεν εἰδήσεις τοῦ πολέμου. Ἄμα δὲ ἤκουσε τὸν θάνατον τῶν τέκνων του καὶ τὴν ἀρπαγὴν τῆς κιβωτοῦ τῆς διαθήκης, ἔπεσεν ἀπὸ τῆς ἑδρας του, συνέτριψε τὸν νῶτόν του καὶ ἀπέθανεν εἰς ἡλικίαν 90 ἔτων. Ἐκρινε δὲ τὸν λαὸν ἐπὶ 20 ἔτη.

ΠΟΡΙΣΜΑ. Ἐκ τοῦ μαθήματος τούτου ὡς διδχθῶσιν ὅσοι γονεῖς παραμελοῦσι τὴν πρόπουσαν ἀντροφήν τῶν τέκνων των, ποῖον τέλος περιμένει καὶ αὐτοῦ; καὶ τὰ τέκνα των.

38. Ὁ Σαμουήλ.

Μετὰ τὸν Ἡλεί, Κριτῆς τῶν Ἰσραηλιτῶν ἔγινεν ὁ Σαμουήλ, τὸν ὁποῖον ὅλοι ἐσέβοντο καὶ ἠγάπων ὡς προφήτην τοῦ Θεοῦ. Οὗτο; διὰ τὴν ἐνθουράνην τοῦ; Ἰσραηλίτας προσεπάθησε νὰ ἐνθυναμώτῃ τὸ θρησκευτικὸν αὐτῶν φρόνημα, τὸ ὁποῖον ἐντελῶς εἶχε καταπέσει. Καὶ πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον ἐδίδασκε τὸν λαὸν τὴν μετάνοικν καὶ τὴν πίστιν εἰς τὸν Θεὸν τῶν πατέρων των, τὴν ἀπορρυγὴν τῆς εἰδωλολατρείας καὶ τὸν ἐξαγνισμὸν αὐτῶν. Ὅλα ταῦτα ἐνίσχυταν τοῦ; Ἰσραηλίτας. Τοῦναντίον δὲ τοῦ; Φιλισταίου; εὔρον διάφορα δυστυχήματα ἀπὸ τὴν σιγμάν, κατὰ τὴν ἐποίαν ἤρπασαν τὴν κιβωτὸν τῆς διαθήκης. Καὶ διὰ τοῦτο ἀρ' οὗ τὴν ἐκράτησαν ἐπὶ 7 μῆνης τὴν ἀπέστειλαν ὀπίσω διὰ τὴν ἐλευθιωθῶσιν ἀπὸ τὰ ἀνυπόρορα δεινά.

Οἱ Φιλιισταῖοι ἠθέλησαν καὶ πάλιν νὰ κινήσωσι πόλεμον κατὰ τῶν Ἰσραηλιτῶν, οἵτινες ἐφοβήθησαν καὶ κατέφυγον εἰς τὴν βοήθειαν τοῦ Θεοῦ· ὁ δὲ Σαμουὴλ προσέφερε θυσίαν εἰς τὸν Θεὸν ἕνα ἀμνόν· ἐν ᾧ δὲ κατὰ τὴν θυσίαν παρεκάλει τὸν Θεὸν διὰ τὴν σωτηρίαν των, ἔπεσε βροντὴ μεγάλη εἰς τὸ στρατόπεδον τῶν ἀλλοφύλων, οἱ ὅποιοι ἐσκορπίσθησαν ἐκ τοῦ φόβου. Οἱ δὲ Ἰσραηλίται καταδιώξαντες αὐτοὺς κατενίκησαν καὶ τοὺς ἐταπείνωσαν τόσον, ὥστε νὰ ἐπιστρέψωσιν ὀπίσω καὶ ὄσας πόλεις τῶν Ἰσραηλιτῶν ἤρπασαν πρότερον. Ἐν ἑσῶ δὲ ἦτο Κριτὴς τοῦ λαοῦ ὁ Σαμουὴλ δὲν ἐτόλμων νὰ εἰσβάλωσιν εἰς τὴν χώραν τῶν Ἰσραηλιτῶν. Ὁ δὲ Σαμουὴλ ἐξηκολούθει καὶ μετὰ ταῦτα νὰ κρίνῃ τὸν λαὸν μὲ πολὺν ζῆλον καὶ πίστιν πρὸς τὸν Θεόν.

Ῥητόν. «Δώῃ σοι Κύριος κατὰ τὴν καρδίαν σου, καὶ πᾶσαν τὴν βουλήν σου πληρώσει» (Ψαλμ. 19, 5).

39. Ἱστορία τῆς Ρούθ.

Κατὰ τὴν ἐποχὴν τῶν Κριτῶν εἰς τὴν γῆν Χαναάν ἔγεινε φοβερὰ πείνα, ἐκ τῆς ὁποίας ἠναγκάσθη νὰ μετοικήσῃ εἰς τὴν χώραν τῶν Μωαβιτῶν ἐκ τῆς Βηθλεέμ κάποιος Ἑλιμέλεχ μετὰ τῆς γυναικὸς τοῦ Νωεμὶν καὶ τῶν δύο υἱῶν τοῦ Μκαλὼν καὶ Χελαιῶν. Μετ' ὀλίγον καιρὸν ἀπέθανεν ὁ Ἑλιμέλεχ, οἱ δὲ υἱοὶ αὐτοῦ ἐνυμφεύθησαν θυγατέρας Μωαβίτιδας, τὴν Ὀρφα καὶ τὴν Ρούθ. Μετὰ δέκα ἔτη ὁμοῦς ἀπέθανον καὶ οἱ δύο υἱοὶ καὶ ἔμεινε μόνη ἡ Νωεμὶν μὲ τὰς δύο νύμφας τῆς. Διὰ τοῦτο ἠθέλησε καὶ αὕτη νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν πατρίδα τῆς καὶ

συνεβούλευσε τὰς δύο νύμφας τῆς νὰ ἐπανεέλθωσι καὶ αὐταὶ εἰς τὴν πατρικὴν οἰκίαν των. Καὶ ἡ μὲν Ὀρφαῖ ἐπίσθη εἰς τοὺς λόγους τῆς πενθερᾶς τῆς καὶ ἀφ' οὗ ἐφίλησεν αὐτὴν ἀπεχωρίσθη· ἡ δὲ Ροῦθ δὲν ἠθέλησε νὰ πεισθῇ εἰς τὰς παρακλήσεις τῆς πενθερᾶς τῆς, ἀλλ' εἶπεν· «Ὅπου καὶ ἂν πορευθῆς θὰ πορευθῶ καὶ ὅπου ἂν κατοικήσῃς θὰ κατοικήσω· ὁ λαὸς σου θὰ εἶναι λαὸς μου καὶ ὁ Θεὸς σου Θεὸς μου· καὶ ὅπου ἂν ἀποθάνῃς θὰ ἀποθάνω καὶ ἐκεῖ θὰ τρφῶ· μόνος ὁ θάνατος θὰ μᾶς διαχωρίσῃ». Ἡ Νωεμὶν συγκινηθεῖσα ἐκ τῆς τοιαύτης ἀγάπης παρέλαβεν αὐτὴν καὶ ἐπέστρεψεν εἰς τὴν Βηθλεὲμ κατὰ τὴν ἐποχὴν τοῦ θερισμοῦ.

Τὴν ἐπιστροφὴν τῆς Νωεμὶν ἔμαθον οἱ κάτοικοι τῆς Βηθλεὲμ, καθὼς καὶ τὴν ἀγάπην καὶ ἀφροσύνην τῆς Ροῦθ πρὸς τὴν πενθερὰν τῆς, καὶ διὰ τοῦτο ὅλοι συνεπάθησαν τὴν ξένην κύττην γυναῖκα. Ἡ δὲ Ροῦθ διὰ νὰ θρέψῃ ἑαυτὴν καὶ τὴν πενθερὰν τῆς μετέβαινε καθ' ἑκάστην εἰς τοὺς ἀγροὺς καὶ συνέλεγε κατόπιν τῶν θεριστῶν τὰ ἀπομένοντα. Μίαν ἡμέραν κατὰ τύχην ἐπῆγε καὶ εἰς τὸν ἀγρὸν ἐνὸς πλουσίου ὀνομαζομένου Βοόζ, ὁ ὅποτος ἦτο συγγενὴς τοῦ Ἑλιμέλεχ. Ὅταν ὁ Βοόζ ἐπιληροφορήθη ποία εἶναι, τότε τὴν ἐνεθάρρυνε καὶ εἶπεν εἰς αὐτὴν νὰ μὴ ὑπάγῃ εἰς ἄλλον ἀγρὸν, ἀλλὰ νὰ ἔρχεται μόνον εἰς τὸν ἰδικόν του ἀγρὸν διὰ νὰ σταχυολογῇ. Συνέστησε δὲ καὶ εἰς τοὺς θεριστὰς νὰ ἀφίνωσιν ὀπισθεν αὐτῶν περισσότερα σπτάχυα διὰ νὰ συλλέγῃ ἡ Ροῦθ, καὶ κανεὶς ἐξ αὐτῶν νὰ μὴ τὴν βλάβῃ, ἀλλὰ νὰ τὴν περιποιῶνται. Καὶ τὸ μὲν γεῦμα ἔφαγε μετὰ τῶν θεριστῶν καὶ τοῦ Βοόζ, τὸ δὲ ἐσπέρας ἐπέστρεψε μὲ πολλὴν σταχυολόγημα καὶ διηγῆθη τὰ πάντα εἰς τὴν πενθερὰν τῆς, ἡ ὁποία ὑπερβολικὰ ἐχάρη. Μετὰ τινα χρό-

ιον ὁ Βορζ, ἰδὼν, ὅτι ἡ Ρεὺθ ἦτο ἐνάρετος καὶ εὐσεβῆς γυνή, τὴν ἐνυμφεύθη μὲ τὴν γνώμην τῶν πρεσβυτέρων τῆς πόλεως καὶ τὴν συγκατάθεσιν τῆς Νωεμίν. Καὶ τριουτοτρόπως ἡ Μωαβίτις αὕτη, ἀλλὰ πιστὴ καὶ εὐσεβῆς γυνὴ εἰς τὸν Θεόν, ἤξιώθη νὰ γίνῃ ἡ ρίζα, ἐκ τῆς ὁποίας ἐβλάστησεν ἡ σωτηρία τοῦ κόσμου. Διότι αὕτη ἐγέννησε τὸν Ὠβιὴδ, ἐκ τοῦ ὁποίου ἐγεννήθη ὁ Ἰεσσαί, ὁ πατὴρ τοῦ Δαυίδ, ἐκ τῆς γενεᾶς δὲ τούτου ἐγεννήθη ὁ Ἰησοῦς Χριστός.

Ῥητόν. « Ἡ εὐσεβεία πρὸς πάντα ὠφέλιμος ἐστίν, ἐπαγγελίαν ἔχουσα ζωῆς τῆς νῦν καὶ τῆς μελλούσης » (Α'. Τιμ. 4, 8).

ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΠΕΜΠΤΗ

ΑΠΟ ΤΗΣ ΕΙΣΑΓΩΓΗΣ ΤΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΣ
ΜΕΧΡΙ ΤΟΥ ΔΙΧΑΣΜΟΥ ΤΟΥ ΕΝΟΣ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ΕΙΣ ΔΥΟ
(1060—960 π. Χ.).

40. Ἐκλογὴ τοῦ Σαοῦλ εἰς βασιλέα.

Ὁ Σαμουὴλ ἔκρινε τὸν Ἰσραηλιτικὸν λαὸν μέχρι βαθέος γήρατος· ὅτε δὲ πλέον δὲν ἠδύνατο νὰ κρίνῃ αὐτόν, ἔκαμε δικαστὰς τοῦ λαοῦ τοὺς δύο υἱοὺς του, τὸν Ἰωὴλ καὶ τὸν Ἀβιά. Ἀλλ' οὗτοι διέφερον τοῦ πατρὸς των, διότι ἦσαν ἀσεβεῖς καὶ ἔκαμνον πολλὰς ἀδικίας, καὶ διὰ τοῦτο οἱ Ἰσραηλιταὶ ἐζήτησαν πρὸς τοῦ Σαμουὴλ βασιλέα διὰ νὰ τοὺς διὰζῆ, καθὼς εἶχον βασιλέα καὶ τὰ ἄλλα ἔθνη. Ὁ Σαμουὴλ κατ' ἐντολὴν τοῦ Θεοῦ ὑπεσχέθη, ὅτι θὰ χρῆσῃ δι' αὐτοὺς βασιλέα, ἀλλ' εἶπε καὶ πόσα βάρη θὰ ἔχωσιν ἀπέναντι τοῦ βασιλέως.

Πρῶτος βασιλεὺς τῶν Ἰσραηλιτῶν ἐξελέγη ὁ Σαοῦλ, υἱὸς τοῦ Κίς ἐκ τῆς φυλῆς Βενιαμίν, ὅστις ἦτο ἀνὴρ ὠρτός καὶ ὑψηλός. Ὁ Σαοῦλ ἐζήτηε τὰς ὄνους τοῦ πατρὸς του ἐπὶ τρεῖς ἡμέρας καὶ ἐπειδὴ δὲν τὰς εὗρισκεν ἦλθε καὶ εἰς τὸν Σαμουὴλ διὰ νὰ ἐξετάσῃ δι' αὐτάς. Ὅταν παρουσιάσθῃ ὁ

Σκούλ εἰς τὸν Σαμουήλ, οὗτος ἀμέσως ἐνόησεν ἐκ θείας ἐμπνεύσεως, ὅτι αὐτός εἶναι ὁ ἐκλεκτός τοῦ Θεοῦ, βασιλεὺς τοῦ Ἰσραὴλ, διότι καὶ πρὸ μιᾶς ἡμέρας ὁ Θεὸς ἐφανέρωσεν τοῦτο. Ἄψ οὖν οὐ ἐφιλοξένησε τὸν Σκούλ, τὴν ἄλλην ἡμέραν ὁ Σαμουήλ ἔχρισεν αὐτὸν βασιλέα καὶ εἶπε· «σὺ θὰ ἄρχῃς εἰς τὸν λαὸν τοῦ Κυρίου καὶ σὺ θὰ σώσῃς αὐτὸν ἀπὸ τοῦ ἐχθροῦς του». Ἐπειτα δὲ παρουσίασεν ὁ Σαμουήλ τὸν Σκούλ εἰς τὸν λαὸν καὶ εἶπεν· «ἰδοὺ ὁ Βασιλεὺς σας», ὁ δὲ λαὸς ἔδειξεν ὑπερβολικὴν χαρὰν καὶ ἐκράυγασε· «Ζήτω ὁ βασιλεὺς».

Ἐν τῇ ἀρχῇ τῆς βασιλείας του, ὁ Σκούλ ἔδειξε μεγάλην ὑπακοὴν εἰς τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ, καὶ διὰ τοῦτο κατώρθωσε μὲ τὴν βοήθειαν τοῦ Θεοῦ νὰ νικήσῃ τοὺς Ἀμμανίτας, οἱ ὅποιοι ἦλθον ἐναντίον τῶν Ἰσραηλιτῶν. Ἐπειτα ὁμως ὑπερηφανεύθη καὶ δὲν ὑπήκουσεν εἰς τὸ θεῖον θέλημα. Ἡ πρώτη πρᾶξις τοῦ Σκούλ ἐφάνη, ὅτε μίαν φορὰν δὲν περιέμενε τὸν Σαμουήλ διὰ νὰ ἔλθῃ καὶ νὰ προσφέρῃ θυσίαν εἰς τὸν Θεόν, ὅπως πάντοτε ἐγένετο, ἀλλ' αὐτός μόνος προτέφερε τὴν θυσίαν. Ἡ δευτέρα ὁμως πρᾶξις εἶναι μεγαλειτέρα. Ὅτε ἐπρόκειτο νὰ κάμῃ ὁ Σκούλ πόλεμον κατὰ τῶν Ἀμαληκιτῶν, ὁ Σαμουήλ εἶπεν εἰς αὐτὸν κατὰ διαταγὴν τοῦ Θεοῦ νὰ τοὺς ἐξαρκίστῃ ὅλους μαζί μὲ ὅλα τὰ κτήνη των καὶ νὰ μὴ ἀφήτῃ κανένα ζῶντα. Ὁ Σκούλ τούναντιον δὲν ἐφόνευσεν τὸν βασιλέα τῶν Ἀμαληκιτῶν Ἀγάγ, ἐκράτησε δὲ καὶ τὰ καλλίτερα ποίμνια διὰ νὰ τὰ προσφέρῃ θυσίαν εἰς τὸν Θεόν. Διὰ τοῦτο ὠργίσθη ὁ Θεὸς ἐναντίον αὐτοῦ καὶ ἀπέστειλε τὸν Σαμουήλ, ὅστις εἶπεν εἰς αὐτόν· «διὰ τί δὲν ὑπήκουσας εἰς τὴν ἐντολὴν τοῦ Κυρίου καὶ ἡμάρτησας εἰς αὐτόν; ἢ νομίζεις, ὅτι ὁ Θεὸς θέλει ὀλοκαυτώματα καὶ θυσίας παρὰ ὑπακοὴν; Ἐπειδὴ παρήκου-

σας εἰς τὸν Θεόν, καὶ οὕτως θὰ ἀραιρέσῃ ἀπὸ σέ τὴν βασι-
λείαν καὶ θὰ τὴν δώσῃ εἰς ἄλλον καλλίτερον ἀπὸ σέ». Ὁ
Σαούλ ἀκούσας τοὺς λόγους τούτους ἐλυπήθη καὶ ἐζήτησε
παρὰ τοῦ Σαμουὴλ, νὰ παρακαλέσῃ τὸν Θεὸν διὰ νὰ τὸν συγ-
χωρήτῃ, ἀλλ' ὁ Σαμουὴλ ἀνεχώρησε λυπούμενος, διότι τοιαύ-
τη ἦτο ἡ ἀπόφασις τοῦ Θεοῦ.

ΠΟΡΙΣΜΑ. — Ὁ Θεὸς δὲν θέλει οὔτε θυσίαν οὔτε προσφορὰν παρ'
ἡμῶν, ἀλλὰ μόνον ὑπακοὴν εἰς τὸ ἅγιόν του θέλημα.

Ῥητόν. «*Θύσον τῷ Θεῷ θυσίαν αἰρέσεως καὶ ἀπόδος τῷ
Υψίστῳ τὰς εὐχὰς σου*» (Ψαλμ. 49, 14).

41. Ὁ Δαυῖδ.

Μετὰ τινὰ καιρὸν ὁ Σαμουὴλ, κατὰ διαταγὴν τοῦ Θεοῦ,
μετέβη εἰς Βηθλεέμ διὰ νὰ χοίση βασιλέα ἕνα ἐκ τῶν υἱῶν
τοῦ Ἰεσσαί. Ἐκεῖ προσέφερε θυσίαν εἰς τὸν Θεὸν μὲν δάμαλιν
καὶ παρεκάλεσε τὸν Θεὸν διὰ νὰ τῷ δείξῃ ποῖος εἶναι ὁ ἐκλε-
κτός αὐτοῦ, διὰ νὰ γίνῃ βασιλεὺς. Εἰς τὴν θυσίαν παρεκάλεσε
τὸν Ἰεσσαί καὶ τοὺς υἱούς του καὶ ὅταν εἶδεν ὁ Σαμουὴλ τὸν
μεγαλῆτερον υἱὸν ἐνόμισεν, ὅτι ἐκεῖνος εἶναι ὁ ἐκλεκτός Κυ-
ρίου. Ἀλλ' ὁ Θεός, ὅστις βλέπει εἰς τὴν καρδίαν τοῦ ἀνθρώ-
που καὶ ὄχι εἰς τὴν ὄψιν, δὲν ἐξέλεξεν τὸν μεγαλῆτερον υἱόν,
οὔτε ἄλλον κανένα ἀπὸ τοῦ ἐξ ἄλλου υἱούς. Καὶ τότε ὁ Ἰεσ-
σαί ἔφερε καὶ τὸν ὄγδοον υἱὸν του ἐκ τοῦ ποιμνίου, ὅστις ἦτο
μικρὸς τὴν ἡλικίαν, ξανθὸς μὲ ὠραίους ὀφθαλμούς καὶ ἀγαθός

κατὰ τὴν καρδίαν ὀνομαζόμενος Δαυὶδ. Τοῦτον ὁ Θεὸς ἐξέλε-
ξεν ὡς ἐκλεκτόν του, ὁ δὲ Σαμουὴλ ἔγριπεν αὐτὸν βασιλέα.

Ὁ Σαμουὴλ χρίει τὸν Δαυὶδ βασιλέα.

Ἀπ' ἐκείνης τῆς στιγμῆς, τὸ πνεῦμα τοῦ Θεοῦ ἀφῆκε τὸν Σαοὺλ καὶ ἦλθεν εἰς τὸν Δαυὶδ, εἰς δὲ τὸν Σαοὺλ ἦλθε πνεῦμα πονηρόν, τὸ ὁποῖον τὸν ἐβασάνιζε σκληρῶς. Ὁ Σαοὺλ πουθενὰ δὲν εὔρισκεν ἡτυχιαν, ἡ μουσικὴ δὲ μόνον κατεπράϋνε τὴν μελαγχολίαν του. Καὶ διὰ τοῦτο προσεκάλεσε τὸν Δαυὶδ, ὅστις ἤξευρε νὰ παίζη κιθάραν, μὲ τὴν ὁποίαν καὶ κατώρθωνε νὰ ἐκδιώκῃ τὸ πνεῦμα τὸ πονηρὸν ἀπὸ τὸν Σαοὺλ. Τόσον δὲ ἠγάπησεν ὁ Σαοὺλ τὸν Δαυὶδ, ὥστε ἔκαμεν αὐτὸν σωματοφύλακα αὐτοῦ.

Ῥητόν. «Καὶ ἤγειρε κέρασ σωτηρίας ἡμῖν ἐν τῷ οἴκῳ Δαυὶδ τοῦ παιδὸς αὐτοῦ» (Λουκ. 1, 69).

42. Ὁ Δαυῖδ φονεύει τὸν Γολιάθ.

Οἱ Φιλισταῖοι, οἱ ὅποιοι πάντοτε ἠνόχλουν τοῦ Ἰσραηλῆ-
τας, καὶ πάλιν ἐκίνησαν πόλεμον ἐναντίον αὐτῶν. Ὡς ἀρχηγὸς
δὲ αὐτῶν ἦτο ἀνὴρ γίγας ὀνομαζόμενος Γολιάθ, ὅστις εἶχε
ὑψὸς τεσσάρων πήχειων καὶ μιᾶς σπιθαμῆς, καὶ ἔφερεν εἰς τὴν
κεφαλὴν περικεφαλαίαν καὶ εἰς τὸ στήθος θώρακα ἀλυσιδωτόν,
προτέτι δὲ ἐκράτει ἀσπίδα χαλκῆν καὶ δόρυ βεβρῦ. Ἀπέναντι
τῶν Φιλισταίων παρετάχθησαν καὶ οἱ Ἰσραηλίται, τοὺς
ὀποίους ὠδήγει ὁ Σαούλ. Ὁ ὑπερήφανος Γολιάθ καθ' ἐκάστην
ἐξήρχετο ἐκ τοῦ στρατοπέδου αὐτοῦ καὶ ὕβριζε τοὺς Ἰσραηλί-
τας, τοὺς ὀποίους προσεκάλει εἰς μονομαχίαν καὶ ἔλεγεν
«Ἐκλέξατε ἄνδρα καὶ ἔλθῃ διὰ νὰ μονομαχήσημεν· καὶ
ἐὰν ἐκεῖνος μὲ φονεύσῃ, ἡμεῖς θὰ γίνωμεν δούλοι σας, ἐὰν δὲ
ἐγὼ φονεύσω αὐτόν, σεῖς θὰ γίνητε δούλοι μας». Οἱ Ἰσραηλί-
ται ἤκουον ταῦτα μὲ πολὺν φόβον, οὐδεὶς δὲ ἐτόλμα νὰ πο-
λεμήσῃ μὲ τὸν Γολιάθ. Ὅταν ἤκουσε τὰς ὕβρεις ταύτας ὁ
Δαυῖδ, ὅστις μετέβη εἰς τὸ στρατόπεδον διὰ νὰ ἴδῃ τοὺς
ἀδελφούς του, ἀπεφάσιεν αὐτὸς νὰ πολεμήσῃ μετὰ τοῦ ἄλ-
λοφύλου. Καὶ διὰ τοῦτο ἐζήτησε τὴν ἄδειαν ἀπὸ τὸν Σαούλ.
Ὁ αὐτὸς δὲ κατ' ἀρχὰς ἠθέλησε νὰ ἐμποδίσῃ τὸν Δαυῖδ, διότι
ἦτο παιδάριον, ἐν ᾧ ὁ Γολιάθ ἦτο ἀνὴρ πολεμιστῆς ἐκ νεότη-
τος αὐτοῦ. Ὁ Δαυῖδ διὰ νὰ πείσῃ τὸν Σαούλ εἶπεν εἰς αὐτόν·
«Ὅτε ἐποίμαινον τὸ ποίμνιον τοῦ πατρός μου καὶ ἦλθε μίαν
ἡμέραν ὁ λέων καὶ ἄλλοτε ἡ ἄρκτος διὰ νὰ ἀρπάσωσι πρόβατα
ἐκ τῆς ἀγέλης, ἐγὼ ἔτρεξα κατόπιν τῶν θηρίων καὶ τὸ μὲν
πρόβατον ἐξέσπασα ἀπὸ τοὺς ὀδόντας των, τὸν δὲ λέοντα καὶ

τὴν ἄρκτον ἐφόνευσα. Ὁ Θεὸς ὅστις με ἔσωσεν ἐκ τῶν θηρίων, αὐτὸς θὰ με σώσῃ καὶ ἐκ τοῦ ἀλλοφύλου τούτου». Καὶ τότε εἶπεν ὁ Σκούλ· «Ἵπαγε, τέκνον μου, καὶ ὁ Κύριος ἃς εἶναι μαζί σου».

Ὁ Δαυὶδ οὐδὲν ἄλλο ἔλαβεν, ἀλλὰ μόνον τὴν ράβδον του, τὴν σφενδόνην καὶ πέντε λίθους, τοὺς ὁποίους καὶ ἔθηκεν εἰς τὸν ποιμενικὸν του σάκκον καὶ ἦλθεν ἐναντίον τοῦ Γολιάθ. Οὗτος ἅμα εἶδε τὸν Δαυὶδ ἐξύβρισεν αὐτὸν καὶ εἶπε· «Κύων ἐγὼ εἶμαι καὶ ἔρχεσαι σὺ ἐναντίον μου με ράβδον καὶ με λίθους»; «Ὅχι κύων, ἀπήντησεν ὁ Δαυὶδ, ἀλλὰ χειρότερος τοῦ κυνός». Ὁ Γολιάθ ὀργισθεὶς εἶπεν· «Ἐλθέ καὶ θὰ δώσω τὰς σάρκας σου εἰς τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ καὶ εἰς τὰ θηρία τῆς γῆς». Ὁ δὲ Δαυὶδ εἶπε πρὸς αὐτόν· «Σὺ ἔρχεσαι ἐναντίον μου με ρομφαίαν καὶ με δόρυ καὶ με ἀσπίδα καὶ ἐγὼ ἔρχομαι ἐναντίον σου ἐν ὀνόματι Κυρίου τοῦ Θεοῦ μου Σαβχώθ, τὸν ὅποιον σὺ ἐξύβρισας σήμερον». Εὐθὺς δὲ κατόπιν ὁ Δαυὶδ ἔλαβεν ἕνα λίθον ἐκ τοῦ σάκκου του καὶ ἐσφενδόνησε κατὰ τοῦ Γολιάθ, τὸν ὅποιον ὁ λίθος ἐκτύπησεν εἰς τὸ μέτωπον, ἀφ' οὗ πρῶτον ἐτρύπησε τὴν περικεφαλαιάν, καὶ ἔπεσεν ὁ γίγας κατὰ γῆς. Ἐτρεξε δὲ ὁ Δαυὶδ καὶ λαβὼν τὴν ρομφαίαν του ἀπέκοψε τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ. Οἱ δὲ Φιλισταῖοι ἰδόντες ὅτι ἀπέθανεν ὁ δυνατὸς αὐτῶν, ἐτράπησαν εἰς φυγὴν, ἐν ᾧ οἱ Ἰσραηλιταὶ ἠλάλαξαν ἐκ τῆς χαρᾶς καὶ κατεδίωξαν αὐτοὺς ἐπὶ πολὺ.

Ῥητόν. «Οὐ σώζεται βασιλεὺς διὰ πολλῆν δόναμιν, καὶ γίγας οὐ σωθήσεται ἐν πλήθει ἰσχύος αἰτιῶ» (Ψαλμ. 32, 16).

43. Δεινοπαθήματα τοῦ Δαυῖδ.

Μετὰ τὴν λαμπρὰν ταύτην νίκην κατὰ τῶν Φιλισταίων ἐξῆλθον αἱ γυναῖκες τῶν Ἰσραηλιτῶν εἰς ἀπάντησιν τοῦ Δαυῖδ καὶ τῶν ἄλλων, καὶ ἐψαλλον· «Ὁ Σαούλ ἐπάτοξε χιλιάδας, ὁ δὲ Δαυῖδ ἐπάταξε μυριάδας». Ὁ γὰρ ὁ Σαούλ ἤκουσε ταῦτα ἐφθόνησε τὸν Δαυῖδ καὶ ἤθελε νὰ τὸν κακοποιήτῃ. Καὶ κατ' ἀρχὰς ἠθέλησε μὲ ἀπύτην νὰ καταστρεψῇ τὸν Δαυῖδ. Ἐπειδὴ ὁ Δαυῖδ ἐζήτησε τὴν θυγατέρα τοῦ Σαούλ Μελχόλ ὡς γυναῖκα, ὁ Σαούλ εἶπε τότε θὰ τὴν δώσῃ, ἐὰν ὑπάγῃ καὶ φονεύσῃ 100 Φιλισταίους. Ὁ Δαυῖδ ὁμῶς κατώρθωσε νὰ φονεύσῃ τοὺς 100 Φιλισταίους, καὶ ἔλαβε τὴν Μελχόλ ὡς γυναῖκα. Κατόπιν ὁ Σαούλ εἶπεν εἰς τὸν υἱὸν τοῦ Ἰωνάθαν, νὰ φονεύσῃ τὸν Δαυῖδ, ἀλλ' ὁ Ἰωνάθαν, ὅστις ἦ· ο πιστὸς φίλος τοῦ Δαυῖδ, συνεβούλευσε τὸν πατέρα του καὶ εἶπεν· «Ἄς μὴ θελήσῃ ὁ βασιλεὺς πατήρ μου, νὰ ἀμαρτήτῃ καὶ νὰ φονεύσῃ ἄνθρωπον ἀθῶον, ὅστις ἐνίκησε τοὺς ἐχθροὺς καὶ ἔσωσε τοὺς Ἰσραηλίτας». Ὁ Σαούλ ἐκ τῶν λόγων τούτων μετενόησε καὶ ἔπαυσε νὰ ζητῇ τὸν φόνον τοῦ Δαυῖδ.

Ἄλλὰ μίαν ἡμέραν ἐν ᾧ ὁ Δαυῖδ ἔπαιζε τὴν κιθάραν ἐνώπιον τοῦ Σαούλ, τὸ πονηρὸν πνεῦμα πάλιν κατέλαβε τὸν Σαούλ, ὅστις ἤσπασε τὸ δόρυ καὶ τὸ ἔρριψε κατὰ τοῦ Δαυῖδ. Καὶ τὸ μὲν δόρυ ἐκτύπησεν εἰς τὸν τοῖχον, ὁ δὲ Δαυῖδ σωθεὶς ἀπὸ τὸν κίνδυνον ἀνεχώρησεν ἀπὸ τὴν οἰκίαν τοῦ Σαούλ. Ἐπειδὴ δὲ ὁ Ἰωνάθαν πάλιν παρεκάλεσε τὸν πατέρα του νὰ παύσῃ ἀπὸ τὸν κακὸν σκοπὸν του, ὁ Σαούλ ἠθέλησε νὰ φονεύτῃ καὶ τὸν Ἰωνάθαν. Τότε οὗτος κατέφυγε πρὸς τὸν Δαυῖδ,

εἰς τὸν ὁποῖον εἶπε τὴν κακὴν ἀπόφασιν τοῦ πατρὸς του, ἔπειτα δὲ ἀπ' οὗ ὠρκίσθησαν φίλιαν ἀχώριστον ἀμρότεροι ἀπεχωρίσθησαν.

Ὁ Σκούλ ἔλαβε στρατὸν καὶ κατεδίωκε τὸν Δαυὶδ, ὁ ὁποῖος κατέφυγεν εἰς τὰ ὄρη καὶ εἰς τὰ σπήλαια, διότι δὲν ἤθελε νὰ πολεμήσῃ μὲ αὐτόν. Μίχην δὲ ἡμέραν, ἐν ᾧ ὁ Δαυὶδ μὲ τοὺς ὀλίγους του ἀνθρώπους κατέφυγεν εἰς ἓν σπήλαιον, εἰς τὸ αὐτὸ σπήλαιον εἰσῆλθε καὶ ὁ Σκούλ διὰ νὰ ἀναπαυθῆ. Τότε οἱ φίλοι τοῦ Δαυὶδ τὸν πικρεκίνησαν διὰ νὰ τὸν φονεύτῃ, ἀλλ' οὗτος ἀπήντησε· «μὴ γένοιτο νὰ ἐπιθέσω χεῖρα εἰς τὸν χριστὸν Κυρίου». Μόνον δὲ ἔκοψε τεμάχιον ἐκ τοῦ μανδύου τοῦ Σκούλ καὶ ὅταν οὗτος ἀπεμακρύνθη ἀπὸ τὸ σπήλαιον ἔδειξεν εἰς αὐτόν τὸ τεμάχιον καὶ εἶπε· «Βασιλεῦ, διατί ἀκούεις τοὺς λόγους τοῦ λαοῦ σου, ὅτι ἐγὼ θέλω νὰ σέ φονεύσω; Ἴδου σήμερον ὁ Θεὸς σέ πικρέδωκεν εἰς χεῖράς μου ἐν τῷ σπηλαίῳ καὶ δὲν ἠθέλησα νὰ σέ φονεύω, μόνον ἀπέκοψα τὸ τεμάχιον τοῦτο τοῦ μανδύου σου, καὶ σὺ διατί με καταδιώκεις;» Ὅταν ἤκουσεν ὁ Σκούλ τοὺς λόγους τούτους ἔκλαυσεν ἀπὸ τὴν συγκίνησίν του καὶ εἶπε· «Σὺ, τέκνον μου, εἶται δικιότερος ἐμοῦ, διότι σὺ με ἀνταπέδωκες ἀγαθὰ, ἐγὼ δὲ σέ ἀνταπέδωκα κακὰ. Ὁ Θεὸς νὰ σέ ἀνταμείψῃ διὰ τὴν πρᾶξίν σου Σὺ θὰ βασιλεύτῃς εἰς τὸν Ἰσραὴλ, ἀλλ' ὀρκίσθητι, ὅτι δὲν θὰ βλάψῃς κανένα ἀπὸ τοὺς συγγενεῖς μου». Ὁ δὲ Δαυὶδ ὠρκίσθη καὶ ὁ Σκούλ ἀνεχώρησε.

Ἡ μετάνοια ὁμῶς αὕτη τοῦ Σκούλ ὀλίγον καιρὸν διήρκεσε, διότι οὗτος πάλιν κατεδίωκε τὸν Δαυὶδ. Ἐνῶ δὲ εὔρισκετο ὁ Σκούλ μετὰ τῶν στρατιωτῶν του ἐν τινι ἐρήμῳ καὶ ἐκεῖ ἐκκιμάτο, ἔχων πλησίον του τὸν ἀρχιστράτηγόν του Ἀβεννήρ, ὁ

Δαυιδ με̄ ε̄νᾱ σύντροφόν τοῡ ἐπλησίασεν εἰς τὸ στρατόπεδον. Καὶ πάλιν δὲν ἤκουσε τὴν συμβουλήν τοῦ φίλου τοῡ καὶ δὲν ἐφόνευσε τὸν χριστὸν Κυρίου, μόνον δὲ ἔλαβε τὸ δόρυ τοῦ Σκούλ καὶ τὸ ποτήριόν τοῡ καὶ ἀνεχώρησεν. Ὅταν δὲ ἔφθασεν εἰς τὸ ἀπέναντι βουνὸν ἐφώνησεν· «Ἀβεννήρ, διατί δὲν φυλάττεις καλῶς τὸν κύριόν σου βασιλέα; Ἴδου τὸ δόρυ τοῦ βασιλέως καὶ τὸ ποτήριόν τοῡ, τὰ ὅποια εὕρισκοντο πλησίον τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ». Ὁ Σκούλ ἀνεγνώρισεν τὸν Δαυιδ καὶ εἶπεν· «Ἐπιστρέφε τέκνον Δαυιδ, καὶ δὲν θὰ σέ κακοποιήσω πλέον». Ἀλλ' ὁ Δαυιδ μὴ πιστεύων εἰς τοὺς λόγους τοῦ Σκούλ ἀνεχώρησεν εἰς ξένας χώρας μετὰ τῶν συντρόφων τοῡ, ὁ δὲ Σκούλ ἔπαυσε πλέον νὰ τὸν κηταδιώκη.

ΠΟΡΙΣΜΑ.—Τὰ δεινοπαθήματα τοῦ Δαυιδ ἄς χρασιμεύσωσιν εἰς ἕκαστον ἄνθρωπον ὡς λαμπρὸν παράδειγμα, καὶ κανεὶς ἄς μὴ θελήσῃ ποτὲ νὰ βλάβῃ τὸν ἐχθρόν τοῡ.

44. Θάνατος τοῦ Σαούλ.

Ἐν ᾧ ὁ Δαυιδ κατεδιώκετο ὑπὸ τοῦ Σαούλ, ἀπέθανεν ὁ Σαμουήλ, τὸν ὅποιον ὁ Ἰσραηλιτικὸς λαὸς ἔκλαυσεν ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας. Μετὰ τὸν θάνατον δὲ αὐτοῦ οἱ Φιλιισταῖοι καὶ πάλιν εἰσέβαλον εἰς τὴν χώραν τῶν Ἰσραηλιτῶν, ὁ δὲ Σκούλ κατ' ἐπικύλησιν ἠρώτησε τὸν Θεὸν τί πρέπει νὰ κάμῃ. Ἀλλ' ὁ Θεὸς οὐδεμίαν ἀπάντησιν ἔδωκεν εἰς αὐτόν, διότι τὸν ἐγκατέλιπε πλέον. Τότε ὁ Σκούλ με̄ ἀπελπισίαν ἦλθεν ἐναντίον τῶν ἐχθρῶν, ἀλλὰ κητὰ τὴν μάχην ἐνίκηθησαν οἱ Ἰσραηλιταί, ἐκ τῶν ὁποίων πολλοὶ ἐφρονεύθησαν, μετὰξὺ δὲ αὐτῶν καὶ ὁ Ἰωνάθαν καὶ ἄλλοι δύο υἱοὶ τοῦ Σκούλ. Ἐπίσης δὲ καὶ ὁ

Σαούλ ἐπληρώθη καὶ διὰ τὸ μὴ πέσῃ εἰς τὰς χεῖρας τῶν ἐχθρῶν εἶπεν εἰς τὸν ὄπλοφόρον του τὸν τρυπήσῃ μὲ τὸ ξιφὸς του διὰ τὸ ἀποθάνῃ. Ἄλλ' ἐκεῖνος ἐφοβείτο τὸ πράξῃ τοῦτο καὶ διὰ τοῦτο ὁ Σαούλ ἔλαβε τὸ ξιφὸς του καὶ ἔπεσεν ἐπ' αὐτοῦ καὶ ἐφρονεύθη. Τὸ παράδειγμα τοῦ Σαούλ ἠκολούθησε καὶ ὁ ὄπλοφόρος του. Ὅταν δὲ ἔμαθεν ὁ Δαυὶδ τὴν καταστροφὴν τῶν Ἰσραηλιτῶν καὶ τὸν θάνατον τοῦ Σαούλ καὶ τοῦ πιστοῦ φίλου του Ἰωνάθαν, ἔσχιτε τὰ ἱμάτιά του καὶ ἐπὶ πολὺ ἐθρήνησεν αὐτούς.

Ῥητόν. «*Εὰν πέσῃ ὁ ἐχθρὸς σου, μὴ ἐπιχαρῆς αὐτῷ, ἐν δὲ τῷ ὑποσκελισματι αὐτοῦ μὴ ἐπαίρου»* (Παρσ. 24, 37).

45. Ἡ βασιλεία τοῦ Δαυὶδ.

Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Σαούλ ὁ στρατηγὸς αὐτοῦ Ἀβεν-νὴρ ἐξέλεξεν ὡς βασιλέα τὸν Ἰεβοσθέ, υἱὸν τοῦ Σαούλ, τὸν ὁποῖον ἀνεγνώρισαν ὅλαι αἱ φυλαὶ τοῦ Ἰσραήλ, ἐκτὸς τῆς φυλῆς τοῦ Ἰούδα. Ἡ φυλὴ τοῦ Ἰούδα ἐξέλεξεν ὡς βασιλέα αὐτῆς τὸν Δαυὶδ, ὅστις κατ' ἐντολὴν τοῦ Θεοῦ κατέκτισεν ἐν Χεβρών. Μεταξὺ τῆς φυλῆς Ἰούδα καὶ τῶν ἄλλων φυλῶν ἐπὶ πολὺν καιρὸν ὑπῆρχεν ἐμφύλιος πόλεμος, ὅστις ἔπαυσε μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Ἰεβοσθέ, τὸν ὁποῖον ἔδο-λοφόνησαν δύο ἀδελφεὶ διὰ τὸ λάβωσιν ἀμοιβὴν παρὰ τοῦ Δαυὶδ, ἀλλ' ἔλαβον τὸν θάνατον. Τοιοῦτοτρόπως δὲ ὅλαι αἱ φυλαὶ ἀνεγνώρισαν τὸν Δαυὶδ ὡς βασιλέα. Ὁ Δαυὶδ γενόμενος βασιλεὺς ἔφερε τὴν ἑδρὰν τῆς βασιλείας ἐκ τῆς Χεβρών

εἰς Ἱερουσαλήμ, τὴν ὁποῖαν ἀπέσπασεν ἀπὸ τὰς χεῖρας τῶν Ἰεβουσαιῶν διὰ πολέμου. Εἰς δὲ τὴν Σιών, ἀκρόπολιν τῆς Ἱερουσαλήμ, ἔστησε λαμπρὰν σκηνήν, ὅπου μετέφερε τὴν κιβωτὸν τῆς διαθήκης, προσέτι δὲ καὶ διὰ τὸν ἑαυτὸν τοῦ ἔκτισε μεγαλοπρεπῆ οἶκον. Ὁ Δαυὶδ ἠθέλησε νὰ ἐγείρῃ καὶ ναὸν τοῦ Θεοῦ, ἀλλ' ἠμπόδισεν αὐτὸν ὁ Θεὸς διὰ τοῦ προφήτου Νάθαν, ὅστις εἶπεν εἰς τὸν Δαυὶδ, ὅτι οἶκον Κυρίου θὰ οἰκοδομηθῇ οὐχὶ αὐτός, ἀλλ' ὁ διάδοχος αὐτοῦ. Ἀρ' οὖ δὲ παρητήθη ἀπὸ τὴν οἰκοδομὴν τοῦ ναοῦ, ἤρχισε νὰ θέτῃ τάξιν πανταχοῦ, διερρύθμισε τὴν θείαν λατρείαν καὶ τὰς τάξεις τῶν ἱερέων καὶ ἐξύμνησε τὸν Θεὸν μετὰ τοὺς θαυμασίους αὐτοῦ ψαλμοὺς. Ἀλλὰ καὶ τοὺς ἐξωτερικοὺς ἐχθροὺς του κατέβαλε, καθὼς τοὺς Φιλισταίους, τοὺς Ἐδωμίτας, τοὺς Μωαβίτας, τοὺς Ἀμμωνίτας καὶ ἄλλους. Τὰς νίκας του πάσας ἀπέδιδεν ὁ Δαυὶδ εἰς τὸν Θεόν.

Ῥητόν. «Πληρωθήτω τὸ στόμα μου αἰνέσεως, ὅπως ἄμνησῶ τὴν δόξαν σου, ὅλην τὴν ἡμέραν τὴν μεγαλοπρεπείαν σου» (Ψαλμ. 70, 8).

46. Ἀμάρτημα καὶ μετάνοια τοῦ Δαυὶδ.

Ὁ Δαυὶδ ἦτο εὐσεβὴς ἀπέναντι τοῦ Θεοῦ καὶ ἐκυβέρνησεν τὸν λαὸν μετὰ δικαιοσύνην, ἀλλ' ὑπέκυψε καὶ οὗτος εἰς ἓν μέγα ἁμάρτημα. Εἰς ἓκ τῶν ἀξιωματικῶν τοῦ ὀνομαζόμενος Οὐρίας, εἶχε γυναῖκα τὴν Βηρσαβέε, τὴν ὁποῖαν ὁ Δαυὶδ ἠθέλησε νὰ λάβῃ ὡς γυναῖκα. Ἀλλ' ἐπειδὴ τοῦτο ἦτο ἀδύνατον ἐν ὄψει τοῦ Οὐρίας, διὰ τοῦτο ὁ Δαυὶδ διέταξε κρυφίως τὸν

στρατηγόν του Ἰωάβ νὰ θέσῃ τὸν Οὐρίαν εἰς τὸ ἐπικίνδυνον μέρος τοῦ στρατοῦ κατὰ τὸν πόλεμον, τὸν ὁποῖον εἶχον ἐναντίον τῶν Ἀμμανιτῶν. Ἡ διαταγὴ τοῦ βασιλέως ἐγένεον, ὁ δὲ Οὐρίας ἐφονεύθη, καὶ μετὰ τὸν θάνατον αὐτοῦ ὁ Δαυὶδ ἔλαβεν ὡς γυναῖκα τὴν Βηρσαβεί. Ὁ Θεὸς ὠργίσθη διὰ τὸ διπλοῦν τοῦτο ἀμάρτημα καὶ ἔστειλε πρὸς τὸν Δαυὶδ τὸν προφῆτην Νάθαν, ὁ ὁποῖος διὰ νὰ κάμῃ κριτὴν τὸν ἴδιον βασιλέα διὰ τὸ ἀμάρτημά του εἶπεν εἰς αὐτὸν τὰ ἐξῆς: Εἰς μίαν πόλιν ἦσαν δύο ἄνθρωποι, ὁ εἷς πλούσιος καὶ ὁ ἄλλος πτωχός· ὁ πλούσιος εἶχε πολλὰ πρόβατα καὶ βοῦς, ὁ δὲ πτωχός εἶχε μόνον μίαν ἀμνάδα, τὴν ὁποίαν ἀπὸ μικρὴν ἔτρεφε καὶ τὴν ἠγάπα ὡς θυγατέρα του. Ἐτυχε νὰ ἔλθῃ εἰς τὸν πλούσιον ξένος τις καὶ ἐλυπήθη ὁ πλούσιος νὰ σπράξῃ ἀπὸ τὰ ἰδικά του ποίμνια διὰ νὰ ἐτοιμάσῃ φαγητὸν διὰ τὸν ξένον, ἀλλ' ἔλαβε καὶ ἔφαξε τὴν ἀμνάδα τοῦ πτωχοῦ. Ὅταν ἤκουσε τὴν διήγησιν ταύτην ὁ Δαυὶδ ὠργίσθη καὶ εἶπεν: «Εἶναι ἄξιος θανάτου ὁ ἄνθρωπος ὁ πρᾶξας τοῦτο». Τότε εἶπεν ὁ Νάθαν: «Σὺ εἶσαι ὁ ἄνθρωπος ὁ πρᾶξας τοῦτο: σὺ ἐφόνευτας τὸν Οὐρίαν καὶ ἔλαβες τὴν γυναῖκά του. Καὶ ἰδοὺ ὁ Θεὸς θὰ στείλῃ κακὰ εἰς τὸν οἶκόν σου». Ὁ Δαυὶδ συνησθάνθη τὸ μέγα ἀμάρτημά του καὶ μετὰ δακρῶν ἐζήτησε παρὰ τοῦ Θεοῦ συγχώρησιν, συντάξας τότε καὶ τὸν πεντηκοστὸν ψαλμὸν: «Ἐλέησόν με ὁ Θεὸς κατὰ τὸ μέγα ἔλεός σου, καὶ κατὰ τὸ πλῆθος τῶν οἰκτιρισμῶν σου ἐξάλειψόν τὸ ἀνόμημά μου».

ΠΟΡΙΣΜΑ.— Ὅτις ἀμαρτάνομεν εἰς τὸν Θεὸν πρέπει μετὰ δακρῶν νὰ ζητῶμεν τὴν συγχώρησιν διὰ νὰ ἐπιτύχωμεν τὴν σωτηρίαν μας, διότι ἡ μετάνοια εἶναι ἡ θύρα τῆς σωτηρίας.

47. Ἀνταρσία τοῦ Ἀβεσσαλώμ καὶ θάνατος τοῦ Δαυῖδ.

Ὁ Θεὸς ἀμέσως δὲν συνεχώρησε τὸν Δαυῖδ διὰ τὸ ἀμαρτημά του. Καὶ πρῶτον μὲν ἀπέθανε τὸ τέκνον, τὸ ὁποῖον ἐγέννηθη ἐκ τῆς Βηρσαβεέ, καὶ τοῦτο πολὺ ἐλύπησε τὸν Δαυῖδ. Ἐπειτα δὲ καὶ ὁ υἱὸς τοῦ Ἀβεσσαλώμ, ὅστις ἦτο ἐξ ἄλλης γυναικὸς, ἔκαμεν ἀνταρσίαν κατὰ τοῦ πατρὸς του διὰ νὰ λάβῃ τὴν βασιλείαν. Ὁ Ἀβεσσαλώμ πρότερον εἶχεν ἐκδιωχθῆ ἀπὸ τὴν πατρικὴν οἰκίαν, διότι ἐφόνευσε τὸν ἀδελφόν του Ἀμνὼν, κατόπιν δὲ ἀπ' οὗ συνεχώρησεν αὐτὸν ὁ πατὴρ του ἐπέστρεψεν εἰς τὴν Ἱερουσαλὴμ. Ἐκεῖ μὲ πολλὰ δῶρα καὶ ὑποσχέσεις συνήθροιστε φίλους, μὲ τοὺς ὁποίους ἦλθεν εἰς Χεβρών καὶ ἐκήρυξε πόλεμον κατὰ τοῦ πατρὸς του.

Ὁ Δαυῖδ, μαθὼν τὸ λυπηρὸν τοῦτο, ἐξῆλθεν ἐκ τῆς Ἱερουσαλὴμ καὶ μετὰ τοῦ στρατοῦ καὶ τῶν λοιπῶν πιστῶν ἀνθρώπων του διέβη πέραν τοῦ Ἰορδάνου. Ἐν τῷ μεταξὺ δὲ ὁ Ἀβεσσαλώμ εἰσῆλθεν εἰς Ἱερουσαλὴμ καὶ κατεδίωκε τὸν πατέρα του. Ὁ Δαυῖδ τότε μετὰ δακρύων ἔστειλε τοὺς τρεῖς στρατηγούς του μετὰ τοῦ στρατοῦ κατὰ τοῦ Ἀβεσσαλώμ καὶ παρεκάλεσε νὰ μὴ φονεύσῃ τὸν υἱὸν του. Τὰ δύο στρατεύματα συνητήθησαν πλησίον ἐνὸς δάσους, ὅπου ἔγινε φοβερὰ μάχη, κατὰ τὴν ὁποίαν ὁ Ἀβεσσαλώμ ἐνίκηθη καὶ ἐτράπη εἰς φυγήν. Ἀλλ' ἐν ᾧ ἔφευγε διὰ μέσου τοῦ δάσους ἐπὶ ἡμίονου καθήμενος, ἡ μακρὰ του κόμη περιεπλάκη εἰς τοὺς κλάδους τῆς δρυὸς, καὶ ἐκεῖ αὐτὸς ἔμεινε κρεμάμενος, ἡ δὲ ἡμίονος ἔφευγε κίττωθεν αὐτοῦ. Ὁ Ἰωάβ ὅτῃν ἔμαθε τοῦτο ἔτρεξε καὶ

χωρίς νά δώση προσοχήν εἰς τήν διαταγήν τοῦ βασιλέως, ἐφόνευεν αὐτόν καί τὸ σῶμά του ἔρριπεν εἰς λάκκον, σκεπάσας μὲ λίθους. Ὄταν ὁ Δαυὶδ ἔμαθε τὸν θάνατον τοῦ Ἀβεσσαλώμ ἐθρήνησεν αὐτὸν ἀπαρηγόρητα καὶ ἔλεγεν : « Ἀβεσσαλώμ υἱέ μου, υἱέ μου Ἀβεσσαλώμ »,

Ἀκολούθως ἐπέστρεψεν ὁ Δαυὶδ εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ, ὅπου ἔζησεν ἐν εἰρήνῃ τὸν ὑπόλοιπον βίον του. Περὶ τὸ τέλος δὲ τῆς ζωῆς του ἀνέδειξε διάδοχον αὐτοῦ τὸν Σολομῶντα, ὅστις ἦτο δευτερότοκος υἱὸς τῆς Βηρσαβεί, εἰς τὸν ὅποιον ἔδωκε τὰς τελευταίας συμβουλὰς του. Ἀπέθανε δὲ ἐν ἡλικίᾳ 70 ἐτῶν, βασιλεύσας 40 ἔτη, 7 μὲν ἔτη ἐν Χεβρών ἐπὶ τῆς φυλῆς τοῦ Ἰούδα, 33 δὲ ἔτη ἐν Ἱερουσαλήμ ἐπὶ παντὸς τοῦ Ἰσραηλιτικοῦ λαοῦ.

Ῥητόν. « *Ὁφθαλμὸν καταγελῶντα πατρός, καὶ ἀτιμάζοντα γῆρας μητρὸς ἐκκόψαισαν αὐτὸν κόρακες ἐκ τῶν φαράγγων, καὶ καταφάγοισαν αὐτὸν γεοσοὶ ἀετῶν* » (Παροιμ. 24—30, 17).

48. Ἡ βασιλεία τοῦ Σολομῶντος.

Ὁ Σολομῶν γενόμενος βασιλεὺς ἠκολούθησε τὰς συμβουλὰς τοῦ πατρός του καὶ ἐφάνη εὐσεβής πρὸς τὸν Θεὸν καὶ δίκαιος πρὸς τὸν λαόν. Ἐν ἀρχῇ τῆς βασιλείας του μετέβη εἰς τὴν Γαβαὼν, ὅπου εὕρισκετο τότε ἡ σκηνὴ τοῦ μαρτυρίου, καὶ προσέφερε πολυτελεῖς θυσίας εἰς τὸν Θεόν, τὸν ὅποιον παρεκάλεσε διὰ νά τὸν ἐισχύσῃ εἰς τὸ ἔργον τῆς βασιλείας. Ἐνταῦθα ὁ Θεὸς ἐφάνη εἰς αὐτὸν καθ' ὕπνον καὶ τῷ εἶπε : « Ζήτησόν μοι τί θέλεις »; Ὁ δὲ Σολομῶν ἐζήτησε παρὰ τοῦ Θεοῦ σοφίαν

διὰ τὴν διακρίνην τὸ ἀγαθὸν ἀπὸ τοῦ κακοῦ καὶ τὴν κυβερνᾶ τὸν
κόσμον μετὰ δικαιοσύνης. Τοῦτο ἤρεσεν εἰς τὸν Θεὸν καὶ ἔδω-
κεν εἰς τὸν Σολομῶντα μαζὶ μὲ τὴν σοφίαν καὶ πλοῦτον πο-
λὺν καὶ δόξαν μεγάλην.

Ἡ μεγάλη σοφία καὶ κρίσις τοῦ Σολομῶντος ἐφάνη εἰς τὴν
ἀκόλουθον δίκην. Δύο γυναῖκες κατώριον εἰς τὴν αὐτὴν οἰκίαν
καὶ ἀμρότεραι ἐγέννησαν ἀπὸ ἑνός τέκνον, ἀλλ' ἡ μία ἐκ τῶν δύο τὴν
νύκτα ἐπλάκωσε τὸ τέκνον τῆς καὶ ἀπέθανεν, ἔλαβε δὲ τὸ ζῶν
τέκνον τῆς ἄλλης καὶ ἀντὶ αὐτοῦ ἔβηκε τὸ ἰδικόν τῆς νεκρὸν. Τὴν
πρωίαν ἡ ἀληθὴς μήτηρ τοῦ ζῶντος παιδίου, ἐνόησε τὴν ἀπά-
την καὶ ἐζήτησε τὸ τέκνον παρὰ τῆς ἄλλης, ἡ ὅποια ὁμως
ἔλεγεν, ὅτι εἶναι ἰδικόν τῆς. Ὅταν αἱ δύο αὐταὶ γυναῖκες
ἐκρουσιάσθησαν ἐνώπιον τοῦ Σολομῶντος καὶ ἐζήτησαν τὴν
δικαίωσιν, ὁ Σολομὼν διὰ τὴν ἀποκαλύψῃ τὴν ἀλήθειαν διέ-
ταξε τὴν χωρίσασθαι διὰ μαχαίρας τὸ ζῶν βρέφος εἰς δύο μέρη
καὶ τὴν δώσωσι τὸ ἡμισυ εἰς τὴν μίαν καὶ τὸ ἄλλο ἡμι-
συ εἰς τὴν ἄλλην. Καὶ ἡ μὲν ψευδὴς μήτηρ ἐδέχθη τοῦ-
το, ἀλλ' ὄχι καὶ ἡ ἀληθὴς μήτηρ, ἡ ὅποια εἶπε: «δότε τὸ
παιδίον εἰς αὐτὴν καὶ μὴ θανατώσητε αὐτό». Ὁ βασι-
λεὺς ἐνόησεν τὴν ἀληθῆ μητέρα παρέδωκεν εἰς ταύτην τὸ
παιδίον.

Ὁ Σολομὼν ἔδειξε μεγάλην ἱκανότητα καὶ φρόνησιν καὶ
ἐν τῇ κατασκευῇ μεγαλοπρεποῦς ναοῦ. Μέχρι τῆς ἐποχῆς
ἐκείνης ὡς οἶκος τοῦ Θεοῦ ἐχρησίμευεν ἡ σκηνὴ τοῦ μαρτυ-
ρίου κατὰ τὸ τέταρτον ὁμως ἔτος τῆς βασιλείας του ὁ Σολο-
μὼν ἤρχισε τὴν οἰκοδομὴν ναοῦ, διὰ τὸν ὅποιον ἐξωδεύθησαν
πολλὰ μὲν χρήματα, πολλαὶ δὲ χιλιάδες ἐργατῶν εἰργάστη-
σαν ἐπὶ 7 ἔτη. Ὁ χρυτὸς καὶ ὁ ἄργυρος καὶ οἱ πολύτιμοι λί-

θοι προσέδιδον τόσην μεγαλοπρέπειαν εἰς τὸν ναόν, ὥστε κα-
νεῖς ἄλλος ναὸς ἐπὶ τῆς γῆς δὲν εἶχε τόσην λαμπρότητα.
Μετὰ τὸ τέλος τῆς οἰκοδομῆς τοῦ ναοῦ ὁ Σολομῶν ἐκόμισε
τὴν κιβωτὸν τῆς διαθήκης μὲ μεγάλην παράταξιν καὶ ἐτοπο-
θέτησεν αὐτὴν ἐντὸς τοῦ ναοῦ. Ἐπὶ ἑπτὰ δὲ ἡμέρας ἐωρτά-
σθησαν τὰ ἐγκαίνια τοῦ ναοῦ ὑφ' ὄλου τοῦ Ἰσραηλιτικοῦ
λαοῦ, ὁπότε θυσίαι ἔγιναν εἰς τὸν Θεὸν 22 χιλιάδες μότχων
καὶ 120 χιλιάδες προβάτων.

Ῥητόν. «*Ρίζα σοφίας φοβεῖσθε τὸν Κύριον, καὶ οἱ κλά-
δοι αὐτῆς μακροήμερευσις*» (Σοφ. Σειρ. 1, 20).

49. Τέλος τῆς βασιλείας τοῦ Σολομῶντος.

Ἐκτὸς τοῦ ναοῦ τούτου, ὁ Σολομῶν ἐκτίσεν ἐν τῇ Ἱερου-
σαλήμ λαμπρὰ ἀνάκτορα καὶ πολλὰ ἄλλα οἰκοδομήματα
ἐπίσης δὲ καὶ πολλὰς πόλεις καὶ ὀχυρὰ φρούρια εἰς ὅλον τὸ
βασιλεῖόν του. Ἡ δὲ δόξα του ἔφθασε καὶ εἰς τὰ ἄλλα βασι-
λεια, καὶ διὰ τοῦτο πολλοὶ βασιλεῖς ἔστειλαν εἰς αὐτὸν προ-
σβείας μὲ πλούσια δῶρα, ὁ δὲ βασιλεὺς τῆς Αἰγύπτου ἔδωκε
εἰς τὸν Σολομῶντα ὡς σύζυγον τὴν θυγατέρα του. Καὶ ἡ βα-
σιλισσα Σαβὰ ἐκ τῆς Ἀραβίας ἦλθε νὰ χαιρετίσῃ τὸν Σολο-
μῶντα καὶ ἐθαύμασε τὴν σοφίαν καὶ τὴν μεγαλοπρέπειαν αὐ-
τοῦ καὶ εἶπεν εἰς αὐτόν: «Ἀληθινὸς εἶναι ὁ λόγος, τὸν ὅποι-
ῃκουσα εἰς τὸ βασιλεῖόν μου διὰ τὴν φρόνησίν σου ἐγὼ δὲ
ἐπίστευσα εἰς ὅσα ἔλεγον, ἀλλὰ τώρα βλέπω μὲ τοὺς ὀφθα-
λμούς μου περισσότερα ἀπὸ ὅσα ἤκουσα. Εὐτυχὴς εἶναι ὁ λαὸς
ἐπὶ τοῦ ὀποίου βασιλεύεις».

Δυστυχῶς ὁμως τὰ πλούτη καὶ ἡ δόξα συνετέλεσαν, ὥστε ὁ Σολομῶν ἐσυνήθισεν εἰς τὴν πολυτέλειαν· αἱ δὲ ἀλλόφυλοι καὶ ἀλλόθρησκοι γυναῖκες, τὰς ὁποίας ἔλαβεν ὡς συζύγους ἠνάγκασαν τὸν Σολομῶντα περὶ τὰ τέλη τῆς ζωῆς του νὰ λησμονήσῃ τὸν ἀληθινὸν Θεὸν καὶ νὰ λατρεύσῃ τὰ εἰδῶλα. Διὰ τοῦτο ὠργίσθη ὁ Θεὸς κατὰ τοῦ Σολομῶντος καὶ εἶπεν εἰς αὐτόν: «Ἐπειδὴ δὲν ἐφύλαξας τὰς ἐντολάς μου, θὰ διαιρέσω τὸ βασίλειόν σου καὶ θὰ δώσω αὐτὸ εἰς τὸν δούλόν σου, ἀλλὰ χάριν τοῦ πατρὸς σου Δαυὶδ θὰ κάμω τοῦτο μετὰ τὸν θάνατόν σου». Ὁ Σολομῶν ἠσθάνθη τὸ ἀμάρτημά του καὶ μετενόησε καὶ ἔψαλε τὴν ματαιότητα τοῦ κόσμου, εἰπών: «Ματαιότης ματαιότητων, τὰ πάντα ματαιότης». Ἀπέθνε δὲ βασιλεύσας 40 ἔτη.

Ῥητόν. «*Ἐν χειρὶ Κυρίου ἐξουσία τῆς γῆς, καὶ τὸν χρήσιμον ἐγερεῖ εἰς καιρὸν ἐπ' αὐτῆς*» (Σοφ. Σειρ. 10, 4).

ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΕΚΤΗ

ΑΠΟ ΤΗΣ ΔΙΑΙΡΕΣΕΩΣ ΤΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ
ΜΕΧΡΙ ΤΕΛΟΥΣ ΤΗΣ ΒΑΒΥΛΩΝΙΟΥ ΑΙΧΜΑΛΩΣΙΑΣ

(960—536 π. X.)

50. Διαίρεσις τοῦ βασιλείου.

Τὸν Σολομῶντα διεδέχθη εἰς τὴν βασιλείαν ὁ υἱὸς αὐτοῦ
Ροβοάμ, ὁ ὁποῖος μετέβη εἰς τὴν Συχέμ καὶ ἐκεῖ ἀνεγνωρίσθη
βασίλευς ὑπὸ τοῦ λαοῦ. Ὁ Ἰσραηλιτικὸς λαὸς ἐζήτησε τότε
παρὰ τοῦ νέου βασιλέως νὰ ἐλαφρύνῃ τοὺς βασιλικούς φόρους,
οἱ ὁποῖοι ἐπὶ τῆς ἐποχῆς τοῦ πατρὸς του ἔγειναν πολὺ βρ-
χεῖς. Ὁ δὲ Ροβοάμ διὰ νὰ ἀπαντήσῃ ἔλαβε προθεσμίαν τριῶν
ἡμερῶν, ἐντὸς τῶν ὁποίων συνεβουλεύθη πρῶτον τοὺς πρεσβυ-
τέρους τοῦ λαοῦ καὶ κατόπιν τοὺς συνηλικιώτας του. Ἄλλὰ
δὲν ἠκολούθησε τὴν γνώμην τῶν πρεσβυτέρων, οἱ ὁποῖοι ὡς
φρόνιμοι ἄνθρωποι συνεβούλευσαν αὐτὸν νὰ κάμῃ τὴν παρὰ-
κλησιν τοῦ λαοῦ. Τούνηντιον ἤκουσε τὰς συμβουλὰς τῶν
ἀνοήτων νεωτέρων καὶ εἶπεν εἰς τὸν λαόν: «Ὁ πατὴρ μου
ἐβάρυνε τὸν ζυγὸν σας, καὶ ἐγὼ θὰ βρῶνῶ αὐτὸν περισσότε-
ρον· ἐκεῖνος σὰς ἐπαιδεύετε μὲ μάστιγας, ἐγὼ θὰ σὰς πικιδεύσω
μὲ σκορπίους». Ἡ ἀπάντησις αὕτη τοῦ Ροβοάμ ἐξώργισε τοὺς
Ἰσραηλίτας, ἐκ τῶν ὁποίων αἱ δέκα φυλαὶ ἐξέλεξαν ὡς βσι-
λέα των τὸν Ἱεροβοάμ, ὅστις ἦτο δούλος τοῦ Σολομῶντος, δύο

ὁ μόνον φυλαί, τοῦ Ἰούδα καὶ τοῦ Βενιαμίν, ἔμειναν ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν τοῦ Ροβοάμ. Καὶ τοιοῦτοτρόπως τὸ ἔν βασιλεῖον διηρέθη εἰς δύο, εἰς τὸ βασίλειον τοῦ Ἰούδα ὑπὸ τὸν Ροβοάμ μὲ πρωτεύουσαν τὴν Ἱερουσαλήμ καὶ εἰς τὸ βασίλειον τοῦ Ἰσραὴλ ὑπὸ τὸν Ἱεροβοάμ μὲ πρωτεύουσαν κατ' ἀρχὰς τὴν Συχέμ καὶ τελευταίον τὴν Σαμάρειαν.

Ὁ δὲ Ἱεροβοάμ διὰ νὰ στερεωθῆ εἰς τὸν θρόνον του ἠμπόδισε τὸν λαὸν τῶν 10 φυλῶν νὰ μεταβαίῃ εἰς Ἱερουσαλήμ καὶ προσφέρῃ θυσίας εἰς τὸν ναόν, καὶ κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ἐχώρισεν ἐντελῶς τὰ δύο βασίλεια. Ἔστησε δὲ δύο χρυσοῦς μόσχους, ἓνα εἰς τὴν Βαιθίλ, καὶ ἓνα εἰς τὴν Δάν καὶ εἶπεν εἰς τὸν λαόν: «Ἴδου οἱ θεοὶ τοῦ Ἰσραὴλ, οἱ ὀδηγήσαντες αὐτὸν ἐκ τῆς Αἰγύπτου». Ἀλλὰ καὶ ἱερεῖς διώρισεν ὄχι μόνον Λευίτας, ἀλλὰ καὶ ἐκ τοῦ λαοῦ. Ὁ δὲ λαὸς προσέφερε θυσίας εἰς τὰ εἰδωλα ταῦτα. Δυστυχῶς ἡ διαίρεσις αὕτη ἔφερε τὴν καταστροφὴν καὶ εἰς τὰ δύο βασίλεια, πρῶτον διότι διὰ τῆς διαιρέσεως ταῦτα ἐξηθένησαν, καὶ ἔπειτα διότι μεταξὺ των πάντοτε, ὑπῆρχον ἀντιζηλῖαι καὶ ἐριδες, προσέτι δὲ καὶ διότι ἔλησμόνηταν τὸν ἀληθινὸν Θεόν. Καὶ εἰς μὲν τὸ βασίλειον τοῦ Ἰούδα ἐβασίλευσαν 12 βασίλεις, εἰς δὲ τὸ βασίλειον τοῦ Ἰσραὴλ 20 βασίλεις.

Ῥητόν. «Πᾶσα βασιλεία μερισθεῖσα καθ' ἑαυτῆς ἐρημοῦται» (Ματθ. 12, 25).

51. Οἱ προφῆται.

Εἰς τὸν βίον τοῦ Ἰσραηλιτικοῦ λαοῦ ἐφάνησαν κατὰ διαφό-

ρους ἐποχὰς ἄνδρες εὐσεβεῖς καὶ θεοφοβούμενοι, οἱ ὅποιοι εἶχον ἐν τῇ θρησκείᾳ τὴν αὐτὴν σημασίαν, ὅποισιν ἐξουσίαν εἶχον οἱ βασιλεῖς ἐν τῇ πολιτείᾳ. Τοιοῦτοι ἄνδρες ἦσαν οἱ προφῆται, οἱ ὅποιοι φωτιζόμενοι ὑπὸ τοῦ Θεοῦ Πνεύματος προεφήτευον, δηλαδὴ προέλεγον τὰ μέλλοντα νὰ γίνωσιν ἐν τῷ κόσμῳ καὶ ἐφανέρουν εἰς τοὺς ἀνθρώπους τὰς βουλάς τοῦ Ὑψίστου. Ἐκτὸς δὲ τούτου οἱ προφῆται ὡς φύλακες τοῦ Θεοῦ νόμου ἐδίδασκον πάντοτε τὸν λαὸν τὴν εὐσεβείαν καὶ τὴν δικαιοσύνην καὶ ἐκήρυττον μὲ πολλὴν παρησίαν καὶ θάρρος τὴν ἀλήθειαν καὶ πρὸς αὐτοὺς ἀκόμη τοὺς βασιλεῖς. Καὶ ἐὰν μὲν οἱ βασιλεῖς ἐκυβέρνην τὸν λαὸν δικαίως καὶ εὐσεβῶς, οἱ προφῆται τοὺς ἐβοήθουν εἰς τὸ ἔργον· ἂν δὲ τὸναντίον οὗτοι ἦσαν ἀσεβεῖς καὶ τύραννοι, τότε καὶ οἱ προφῆται ἤλεγχον τὰς παρανομίας αὐτῶν καὶ ἀνήγγελλον καὶ τὴν εἰς αὐτοὺς ἐρχομένην τιμωρίαν τοῦ Θεοῦ, ὡς ἔπραξαν ὁ Σαμουὴλ πρὸς τὸν Σκούλ, ὁ Νάθαν πρὸς τὸν Δαυὶδ καὶ ἄλλοι πρὸς ἄλλους βασιλεῖς. Ἐνεκα δὲ τοῦ θάρρους τούτου καὶ τῆς τόλμης των πολλοὶ προφῆται σκληρῶς κατεδιώχθησαν καὶ ἔπαθον πολλὰ δεινά.

Προφῆται ἀνεφάνησαν ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τοῦ Μωϋσέως, κυρίως ὅμως ἀναφαίνονται περισσότεροι ἐπὶ τῆς ἐποχῆς τοῦ Σαμουὴλ καὶ κατόπιν, οἵτινες πρὸς παρηγορίαν τοῦ λαοῦ ἐπροφήτευσαν καὶ τὴν ἔλευσιν τοῦ Θεανθρώπου Σωτῆρος ἐπὶ τῆς γῆς. Οἱ προφῆται οὗτοι συνέγραψαν καὶ συγγράμματα ἢ προφητείας· τοιαῦτα δὲ βιβλία ἔχομεν σήμερον 16 προφητῶν, οἵτινες ἀναλόγως τοῦ μεγέθους καὶ τῆς ἀξίας τῶν βιβλίων των διαιροῦνται εἰς μεγάλους προφήτας καὶ μικροὺς. Καὶ οἱ μὲν πρῶτοι εἶναι : Ἡσαίας, Ἱερεμίας, Ἰεζεκιὴλ καὶ Δανιὴλ· οἱ δὲ μικροὶ προφῆται εἶναι : Ὡσηέ, Ἀμώς, Μιχαίας, Ἰωὴλ, Ὀβδιού,

Ἰωνᾶς, Ναούμ, Ἀββακούμ, Σοφονίας, Ἀγγαῖος, Ζαχαρίας
καὶ Μαλαχίας.

Ῥητόν. «*Ἀγαλλισθε δίκαιοι ἐν Κυρίῳ, τοῖς εἰθέσι
πρέπει αἰνεῖσις*» (Ψαλμ. 32, 1).

52. Ὁ Ἡσαΐας.

Ὁ προφήτης Ἡσαΐας ἀναφίνεται εἰς τὸ βασίλειον τοῦ
Ἰούδα ἐπὶ τῆς ἐποχῆς τεσσάρων κατὰ σειρὰν βασιλέων, τοῦ
Ὀζίου, Ἰωάθαμ, Ἀχαζ καὶ Ἐζεκιού (802—698 π. Χ.), 100
καὶ πλέον ἔτη πρὸ τῆς βαβυλωνίου αἰχμαλωσίας τοῦ βασι-
λείου τούτου. Αἱ διάφοροι προφητεῖαι αὐτοῦ, τὰς ὁποίας προ-
φήτευσεν τόσῳ σαφῶς καὶ καθαρῶς διὰ τὴν μέλλοντα νὰ ἔλθῃ
Μεσσίαν, εἶναι τόσαι τὸν ἀριθμὸν, ὅσαι δὲν εἶναι ὄλων τῶν ἄλ-
λων προφητῶν αἱ προφητεῖαι, αἱ ὁποῖαι προφητεύουσι τὴν ἔλευ-
σιν τοῦ Σωτῆρος τοῦ κόσμου. Ὁ Ἡσαΐας προεφήτευσεν ὄχι
μόνον τὴν ἔλευσιν τοῦ Κυρίου, ἀλλὰ καὶ ὅτι ὁ Κύριος θὰ γεν-
νηθῇ ἐκ Παρθένου, καὶ θὰ φέρῃ ὄνομα Ἐμμανουήλ (= Θεάν-
θρωπος) ὡς μέρος δὲ τῆς γεννήσεως αὐτοῦ προεῖπεν ὅτι θὰ
εἶναι ἡ Βηθλεέμ. Ἀκολουθῶς προφητεύει περὶ τοῦ βίου καὶ
τῆς διδασκαλίας τοῦ Κυρίου, καὶ τελευταῖον τόσον ζωηρῶς
προλέγει περὶ τῶν παθῶν τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, τῶν «ραπίσμά-
των», τῶν «ἐμπυσμμάτων», τῆς «μαστιγώσεως» καὶ τῆς κα-
ταδίκης αὐτοῦ εἰς θάνατον, ὡς νὰ ἦτο παρὼν καὶ νὰ ἔβλεπε
ταῦτα πάντα μετὰ τὰ ἴδια ὄμματα αὐτοῦ.

Ἄλλ' ἐκτὸς τῶν προφητειῶν τούτων, ὁ Ἡσαΐας προεῖπε καὶ
τὰς μελλούσας δυστυχίας εἰς τὸ βασίλειον τοῦ Ἰούδα, καὶ διὰ

τοῦτο πολλάκις συνεβούλευε τοῖς βασιλεῖς αὐτοῦ, καὶ ἐφάρωνεν εἰς αὐτοῦς τὰς βουλάς τοῦ Θεοῦ. Οἱ βασιλεῖς τοῦ Ἰούδα πάντοτε εὕρισκοντο εἰς περιπλοκάς καὶ πολέμους πρὸς τοὺς ἄλλους γειτονικοὺς λαοὺς, τοὺς ὁποίους καὶ ἐνέλιων ὅταν ἠλπίζον εἰς τὸν Θεόν. Οὕτως ὁ εὐσεβὴς Ὀζίας ἀνύψωσε τὸ βασίλειον τοῦ Ἰούδα εἰς ἀκμήν, ἣ ὁποία διετηρήθη καὶ ἐπὶ τοῦ διαδόχου αὐτοῦ Ἰωάθαμ, μέχρι τοῦ ἀσεβοῦς αὐτοῦ υἱοῦ Ἀχαζ, ὅστις ἐγίνε φόρου ὑποτελὴς εἰς τοὺς Ἀσσυρίους. Ἀλλ' ὁ υἱὸς τοῦ Ἀχαζ, ὁ εὐσεβὴς Ἐζεκίας, ἔχων ὡς βοηθὸν τὸν βασιλέα τῆς Αἰγύπτου Θάρακα καὶ ἐλπίζων εἰς τὸν Θεόν, ἠθέλησε νὰ ἀποτινάξῃ τὸν ζυγὸν τῶν Ἀσσυρίων. Τότε ὁμοῦς ὁ βασιλεὺς τῶν Ἀσσυρίων Σενναχηρείμ μετὰ στρατοῦ πολλοῦ ἦλθεν ἐναντίον τῶν Ἰουδαίων καὶ κατέλαβε πάσας τὰς ὀχυράς πόλεις. Ὁ δὲ Ἐζεκίας, ἀρ' οὐ ἤκουσε ταῦτα, ἐφοβήθη, καὶ ὄχι μόνον φόρον ἀπέστειλε πρὸς τὸν Σενναχηρείμ, ἀλλὰ καὶ κατέφυγεν εἰς τὸ ἔλεος τοῦ Θεοῦ. Ἡ πρὸς τὸν Θεὸν προσευχὴ τοῦ Ἐζεκίου εἰσηκούσθη, κατ' ἐντολὴν δὲ τοῦ Θεοῦ μετέβη ὁ Ἡσαίας καὶ ἐνεθάρρυνεν αὐτόν, ἀφ' οὗ προεῖπε καὶ τὴν κατατροφὴν τοῦ Σενναχηρείμ. Καὶ πράγματι κατὰ τὴν ῥῆσιν ἄγγελος Κυρίου ἐφόνευσε 185 χιλιάδας ἐκ τοῦ στρατοπέδου τῶν Ἀσσυρίων, ὁ δὲ Σενναχηρείμ, ἐπειδὴ ἔμαθεν ὅτι καὶ οἱ Αἰγύπτιοι μετέβησαν νὰ πολιορκήσωσι τὴν πρωτεύουσαν αὐτοῦ Νινευθ, ἠναγκάσθη νὰ ἐγκαταλίπη τὴν Ἰουδαίαν καὶ νὰ ἔλθῃ εἰς προϋλάξιν τῆς Νινευθ, ὅπου ὁμοῦς ἐφονεύθη ὑπὸ τῶν υἱῶν αὐτοῦ.

Καὶ περὶ τὰ τέλη τῆς ζωῆς τοῦ Ἐζεκίου, ἀναφαίνεται πάλιν ὁ προφήτης Ἡσαίας, ὅστις, κατ' ἐντολὴν τοῦ Θεοῦ, λέγει πρὸς τὸν βασιλέα: «Ταῦτα λέγει Κύριος ὁ Θεὸς τῶν πατέρων

σου ἤκουσα τὴν προσευχὴν σου καὶ εἶδον τὰ δάκρυά σου, καὶ διὰ τοῦτο χαρίζω εἰς σέ ἀκόμη δεκαπέντε ἔτη, καὶ σέ ἐλευθερώσω ἐκ τῆς χειρὸς τῶν Ἀσσυρίων». Τὸ τέλος τοῦ προφήτου Ἡσαίου ἐγένετο εἰς τὰς ἡμέρας τοῦ ἀσεβοῦς Μανασσῆ, υἱοῦ καὶ διαδόχου τοῦ Ἐζεκιῦ. Ὁ Μανασσῆς, λατρεύων τὰ εἰδωλα ὡς θεοὺς, κατεδίωκεν ὅσους ἐπίστευον εἰς τὸν ἀληθινὸν Θεόν. Ἐπειδὴ δὲ ὁ Ἡσαΐας ἤλεγχεν αὐτὸν διὰ τὴν ἀσεβειάν του, κατεδικάσθη εἰς τὸν διὰ πριονισμοῦ θάνατον κατὰ τὸ 694 π.Χ.

Ῥητόν. «Ἴδού ἡ παρθένος ἐν γαστρὶ λήψεται, καὶ τέξεται υἱόν, καὶ καλέσεις τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἐμμανουήλ» (Ἡσ. 7, 14).

53. Κατάλυσις τοῦ βασιλείου Ἰσραὴλ ὑπὸ τῶν Ἀσσυρίων.

Ἐκ τῶν δύο βασιλείων πρῶτον τὸ βασιλεῖον τοῦ Ἰσραὴλ καταλύεται ὑπὸ ἀλλοφύλων καὶ κατόπιν τὸ βασιλεῖον τοῦ Ἰούδα. Μέχρι τοῦ τελευταίου βασιλέως τοῦ Ἰσραὴλ Ὡσηέ οἱ διάφοροι πρὸ αὐτοῦ βασιλεῖς εἶχον πολέμους καὶ πρὸς ἄλλα ἔθνη, ἀλλὰ καὶ πρὸς τοὺς Ἀσσυρίους, εἰς τοὺς ὅποιους ἐπὶ πολὺν καιρὸν ἐπλήρωνον φόρους. Ἄλλ' ἐπὶ τοῦ βασιλέως Ὡσηέ καὶ πάλιν οἱ Ἀσσύριοι ἔχοντες βασιλέα τὸν Σαλμανάσσαρ εἰσέβαλον εἰς τὸ βασιλεῖον τοῦ Ἰσραὴλ καὶ ἐκυρίευσαν πολλὰς πόλεις αὐτοῦ. Τέλος δὲ ἐπολιόρκησεν καὶ αὐτὴν τὴν πρωτεύουσαν τοῦ βασιλείου, τὴν Σαμάρειαν, τὴν ὅποιαν καὶ κατέλαβον, συλλαβόντες καὶ τὸν βασιλέα Ὡσηέ. Ὁ Σαλμανάσσαρ ἐν τῷ μεταξύ ἀπέθανεν, ὁ δὲ υἱὸς καὶ διάδοχος αὐτοῦ Σαργῶν ἐντελῶς κατέλυσε τὸ βασιλεῖον τοῦ Ἰσραὴλ (722 π.Χ.) καὶ ἔλαβεν αἰχμαλώτους εἰς Ἀσσυρίαν τὸ μέγιστον μέρος τῶν κα-

τοίκων. Εἰς τὴν ἐρημωθεῖσαν δὲ χώραν ἔστειλε κατοίκους ἐκ τῆς Ἀσσυρίας. Οἱ ξένοι οὗτοι κάτοικοι ἀναμιχθέντες μετὰ τῶν μεινάντων ὀλίγων Ἰσραηλιτῶν ἀπετέλεσαν τοὺς Σιμαρείτας, οἵτινες ἐλάτρευον μὲν τὸν ἀληθινὸν Θεόν, ἀλλ' εἶχον καὶ πολλὰς εἰδωλολατρικὰς συνηθείας, καὶ διὰ τοῦτο ἐθεωροῦντο ὑπὸ τῶν Ἑβραίων ὡς ἔθνηκοὶ καὶ εἰδωλολάτραι.

Ῥητόν. «Ἐποίησε Κύριος ἃ ἐνεθυμήθη, συνετέλεσε ρῆμα αὐτοῦ, ἃ ἐνετέλλατο ἐξ ἡμερῶν ἀρχαίων» (Θρην. Ἱερεμ. 2, 17).

54. Τωβίτ.

Κατὰ τὴν Ἀστυρικκὴν αἰχμηλωσίαν μετὰ τῶν Ἰσραηλιτῶν, οἱ ὅποιοι ὠδηγήθησαν ὡς αἰχμάλωτοι εἰς τὴν Ἀσσυρίαν, ὑπῆρχε καὶ τις εὐσεβὴς καὶ ἐνάρετος ὀνομαζόμενος Τωβίτ. Οὗτος εὗρίσκετο εἰς τὴν Νινευῆ καὶ ἐκεῖ ἔζη μετὰ τῆς συζύγου του Ἄννης καὶ τοῦ υἱοῦ του Τωβία. Ἔνεκα δὲ τῆς τιμιότητός του ἀποκτήσας τὴν εὐνοίαν τοῦ βασιλέως τῶν Ἀσσυρίων, ἔγινεν ἀγοραστής αὐτοῦ καὶ φροντιστής. Ἐκ τῆς ἐργασίας ταύτης ἀπέκτησε καλὴν περιουσίαν, ἐκ τῆς ὁποίας 10 τάλαντα κατέθηκε πρὸς τῷ συγγενεῖ αὐτοῦ Γαββὴλ, ὅστις κατώκει ἐν Βάγοις τῆς Μηδείας. Ὁ Τωβίτ εἰς τοὺς ὁμοθετεῖς του ἔκαμνε πολλὰς εὐεργεσίας, καὶ μάλιστα ἐὰν ἔβλεπε νεκροὺς Ἰσραηλίτας ἐρριμένους εἰς τοὺς δρόμους, κρυφίως τοὺς ἔθαπτε, διότι ὁ βασιλεὺς Σενναχηρείμ ἠμυρόδιζεν αὐστηρῶς τὴν ταφὴν των. Ἐπειτα ὁμως, ὅταν ἐρχενώθη ἡ πρῶξις αὐτῆ, ὁ βασιλεὺς κατεδίωξε τὸν Τωβίτ, ὅστις φεύγων τὴν ὀργὴν τοῦ Σενναχηρείμ ἔχασεν ὅλην τὴν περιουσίαν του.

Ἐκτός τοῦ δυστυχήματος τούτου ἔπαθεν ὁ Γωβίτ καὶ ἄλλο χειρότερον. Ἐν ᾧ ποτε ἀνεπαύετο παρὰ τὸν τοῖχον τῆς αἰλῆς του, στρουθία ἄνωθεν ἐκ τοῦ τοίχου ἐκόπρισαν ἐντός τῶν ὀφθαλμῶν του καὶ ἐτύφλωσαν αὐτόν. Ὁ δυστυχῆς κωμαίαν θεραπείαν δὲν εὔρεν ἀπὸ τούτων ἰατρούς, καὶ ἐπειδὴ πολὺν κριρὸν ὑπέφερεν ἀπὸ τὰ δεινά, πικρεχάλεσε τὸν Θεὸν μετὰ δακρύων διὰ νὰ τὸν ἀπαλλάξῃ μὲ θάνατον ἐκ τῶν δεινῶν του. Προσεκάλεσε δὲ καὶ τὸν υἱὸν τοῦ Γωβίαν, εἰς τὸν ὅποιον, ἀφ' οὗ ἔδωκε τὰς τελευταίας συμβουλὰς του, εἶπε νὰ μεταβῆ εἰς Ράγους διὰ νὰ λάβῃ τὰ 10 τάλαντα παρὰ τοῦ Γαβαήλ. Ἐπειδὴ δὲ ὁ Γωβίας μόνος δὲν ἠδύνατο νὰ μεταβῆ πρὸς παραλαβὴν τῶν χρημάτων, ἐζήτησαν καὶ εὔρον σύντροπον διὰ τὸν δρόμον, ἄλλ' οὗτος ἦτο ὁ ἀρχάγγελος Ραφκήλ, ὅστις πικρουσιάζθη μὲ μορφήν ἀνθρώπου ὀνομαζόμενος Ἀζαρίας.

Οἱ δύο συνοδοιπόροι ἀναχωρήσαντες, ἔφθασαν τὸ ἑσπέρας εἰς τὸν Τίγριν ποταμὸν, ὅτε δὲ ὁ Γωβίας ἠθέλησε νὰ πλύνῃ τοὺς πόδας του εἰς τὸν ποταμὸν, ὤρμησε μέγας ἰχθύς διὰ νὰ τὸν καταπίῃ. Ἀλλ' ὁ Γωβίας κατὰ συμβουλήν τοῦ ἀγγέλου, ἐκράτησε τὸν ἰχθύν, τὸν ὅποιον ἔσχισε καὶ ἔλαβε τὴν καρδίαν, τὸ ἥπαρ καὶ τὴν χολήν, ἔψησαν δὲ τὸν ἰχθύν καὶ ἔρχον ἐξ αὐτοῦ. Ὅταν δὲ ἔφθασεν εἰς τὰ Ἐλβάτανα κατέλυται εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ Ραγουήλ, συγγενοῦς τοῦ Γωβίτ, διὰ νὰ φιλοξενηθῶσιν. Ὁ Ραγουήλ εἶχε μονογενῆ θυγατέρα Σάρραν ὀνομαζομένην, ἣ ὅποια ἠνοχλεῖτο ὑπὸ πονηροῦ πνεύματος, τὸ ὅποιον ὁμως ἀφ' οὗ ἐκάπνισεν ὁ Γωβίας, κατὰ συμβουλήν τοῦ ἀγγέλου, μὲ τὴν καρδίαν καὶ τὸ ἥπαρ τοῦ ἰχθύος ἀπέμικρύνθη ἀπὸ τὴν Σάρραν, καὶ τότε ἔλαβεν αὐτὴν ὁ Γωβίας ὡς γυναῖκα. Ὁ Γωβίας διέμεινεν, εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ πενθεροῦ του

ἐπὶ 14 ἡμέρας, ἐν τῷ μεταξύ δὲ τούτῳ μετέβη ὁ ἄγγελος εἰς
ΤΡάγους καὶ ἔλαβε παρὰ τοῦ Γαβαήλ τὰ 10 τάλαντα.

Μετὰ ταῦτα ὁ Τωβίας ἀφ' οὗ ἔλαβε τὴν σύζυγόν του Σάρ-
ραν καὶ τὰ ἡμίση τῶν ὑπαρχόντων, τὰ ὅποια ἔδωκεν εἰς αὐ-
τὸν ὁ Ραγουήλ, ἀνεχώρησε μετὰ τοῦ συνοδοιπόρου του καὶ
ἐπέστρεψεν εἰς τοὺς γονεῖς του, οἵτινες ἀνησύχουν πολὺ διὰ
τὴν βραδύτητα. Ἄλλ' ἡ τοιαύτη στενοχωρία τῶν γονέων
μετετράπη εἰς χαρὰν ὅταν οὗτοι εἶδον ἐπιστρέφοντα σῶον τὸν
Ἡ Τωβίαν, ὅστις μὲ τὴν χολὴν τοῦ ἰχθύος ἰθεράπευσε τοὺς
ὀφθαλμοὺς τοῦ πατρὸς του, καὶ εἶπεν ὅλα τὰ γενόμενα. Τότε
ἠθέλησαν νὰ δώσωσι τὰ ἡμίση ὅλων τῶν ὑπαρχόντων εἰς τὸν
συνοδοιπόρον, ἀλλ' οὗτος δὲν ἐδέχθη τίποτε καὶ ἐφάνέρωσεν
εἰς αὐτούς, ὅτι ἦτο ὁ ἀρχάγγελος Ραφαήλ, καὶ ἐστάλη παρὰ
τοῦ Θεοῦ διὰ νὰ τοὺς βοηθήσῃ εἰς τὴν δυστυχίαν των διὰ
τὰς πολλὰς εὐεργεσίας, τὰς ὅποιας ἔκαμνον εἰς τοὺς πάσχον-
τας ἀδελφοὺς. Καὶ ὁ μὲν ἄγγελος ἀνεχώρησεν, οὗτοι δὲ ἐδό-
ξασαν τὸν Θεόν.

ΠΟΡΙΣΜΑ. — Οἱ εὐσεβεῖς καὶ ἐνάρετοι ἄνθρωποι ὑποφέρουσι μὲ
ὑπομονὴν ὅλας τὰς θλίψεις καὶ τὰ δεινὰ, ἐλπίζοντες πάντοτε εἰς τὸν
Θεόν, ὅστις δὲν βραδύνει νὰ τοὺς ἀνταμείψῃ πλουσίως διὰ τὴν
ὑπομονήν.

55. Κατάλυσις τοῦ βασιλείου Ἰούδα ὑπὸ τῶν Βαβυλωνίων.

Καὶ τὸ βασίλειον τοῦ Ἰούδα εἶχε τὴν αὐτὴν τύχην, ὅποιαν
τὸ βασίλειον τοῦ Ἰσραήλ. Οἱ βασιλεῖς αὐτοῦ εἶχον πάντοτε
πολέμους πρὸς ἄλλους λαοὺς καὶ κυρίως πρὸς τοὺς Αἰγυπτίους,

ὕπὸ τῶν ὁποίων νικηθέντες ἐπλήρωννον εἰς αὐτοὺς φόρους. Ἄλλ' ἐν ᾧ ἐβασίλευεν ὁ Ἐλιακείμ ἢ Ἰωακείμ (606 π. Χ.), ἔρχεται ἐναντίον τῶν Ἰουδαίων ὁ βασιλεὺς τῶν Βαβυλωνίων Ναβουχοδονόσορ μετὰ στρατοῦ καὶ κυριεύει τὴν Ἱερουσαλήμ. Καὶ τὸν μὲν Ἰωακείμ ἀφῆκεν ἐλεύθερον, ἐπειδὴ οὗτος ἀνεγνώρισε τὴν κυριαρχίαν τῶν Βαβυλωνίων, ἀφῆρσεν ὁμῶς τὰ ἱερὰ σκεύη τοῦ λαοῦ, ἔλκε δὲ καὶ πολλοὺς νέους ἐκ τῶν ἐπιστήμων οἰκογενειῶν, τοὺς ὁποίους ἔφερεν εἰς τὴν Βαβυλῶνα. Ἐπὶ δὲ τῆς βασιλείας τοῦ Ἰεχονίου, υἱοῦ καὶ διαδόχου τοῦ Ἰωακείμ, ὁ Ναβουχοδονόσορ μετὰ τρία ἔτη ἀπὸ τῆς πρώτης εἰσβολῆς ἐξεστράτευσεν πάλιν κατὰ τῶν Ἰουδαίων, διότι οὗτοι ἤθελον νὰ ἀποτινάξωσι τὸν ζυγὸν τῶν Βαβυλωνίων. Καὶ τότε ἀφ' οὗ διήρπασεν ὅλους τοὺς θησαυροὺς τοῦ βασιλέως, καθὼς καὶ τοῦ ναοῦ, ἔλαβε τὸν Ἰεχονίαν καὶ πολλὰς χιλιάδας Ἰουδαίων ὡς αἰχμαλώτους καὶ ἀνεχώρησεν εἰς Βαβυλῶνα, ἀφήσας ὡς βασιλέα τὸν Σεδεκίαν, θεῖον τοῦ Ἰεχονίου.

Ἄλλὰ καὶ ὁ Σεδεκίας, ὅστις ἐβασίλευσεν 11 ἔτη, μὴ ὑποφέρων τὸν ζυγὸν ἠθέλησε νὰ ἀποτινάξῃ αὐτόν, ὅποτε καὶ τρίτην φορὰν ἦλθεν ὁ Ναβουχοδονόσορ καὶ μετὰ διετῆ πολιορκίαν τῆς Ἱερουσαλήμ ἐκυρίευσεν αὐτήν. Συνέλαβε τὸν Σεδεκίαν καὶ ἀφ' οὗ τὸν ἐτύφλωσε τὸν ἔστειλεν αἰχμάλωτον εἰς Βαβυλῶνα μεθ' ὅλων σχεδὸν τῶν κατοίκων τῆς Ἰουδαίας. Τὴν δὲ Ἱερουσαλήμ κατέσκαψε, τὸν ναὸν τοῦ Σολομῶντος κατέκαυσε μετὰ τῶν βασιλικῶν ἀνακτόρων καὶ ὅλων τῶν οἰκιῶν τῆς πόλεως καὶ διήρπασεν ὅλους τοὺς θησαυροὺς καὶ τὰ σκεύη τῶν κατοίκων. Τοιαύτη εἶναι ἡ παντελής καταστροφή τοῦ βασιλείου Ἰούδα. Ὀλίγοι τινὲς ἐκ τῶν Ἰουδαίων ἔμειναν εἰς τὴν ἐρημωθεῖσαν χώραν, μεταξὺ τῶν ὁποίων ἦτο καὶ ὁ προ-

φήτη: Ἰερεμίας, ὅτις καθήμενος ἐπὶ τῶν καταστραφέντων τειχῶν ἐθρήνει μὲ τὰς Ἰερεμιάδας του (= θρηνώδη ἄσματα) τὴν ἐρήμωσιν τῆς Ἰερουσαλήμ. Ἡ αἰχμαλωσία αὕτη διήρκεσεν ἐπὶ 70 ἔτη.

Ῥητόν. «*Συρετέλεσε Κύριος θυμὸν αὐτοῦ, ἐξέχευ θυμὸν ὀργῆς αὐτοῦ, καὶ ἀρῆψε πῦρ ἐν Σιών, καὶ κατέφραγε τὰ θεμέλια αὐτῆς.*» (Θρῆν. Ἰερεμ. 4, 11).

56. Ὁ Δαυιδ καὶ οἱ τρεῖς παῖδες.

Μεταξὺ τῶν πολλῶν νέων ἐκ τῶν ἐπιστήμων οἰκογενειῶν, τοῦς ὁποίους ὁ Ναβουχοδονόσορ ἔφερεν ὡς αἰχμαλώτους εἰς τὴν Βαβυλωνίαν κατὰ τὴν πρώτην εἰσβολὴν εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Ἰούδα (606 π.Χ.), ἦταν καὶ ὁ Δαυιδ καὶ οἱ τρεῖς σύντροφοι αὐτοῦ, Ἀναίας, Ἀζαρίας καὶ Μισαήλ. Οἱ τέσσαρες οὗτοι, καθὼς καὶ ἄλλοι νέοι, κατὰ διαταγὴν τοῦ βασιλέως, ἐλήφθησαν εἰς τὰ ἀνάκτορα διὰ νὰ διδαχθῶσι τὴν γλῶσσαν καὶ τὰς ἐπιστήμας τῶν Χαλδαίων καὶ νὰ χρησιμεύωσι κατόπιν εἰς τὰς βασιλικὰς ὑπηρετίας. Ὁ Δαυιδ καὶ οἱ τρεῖς ἄλλοι φίλοι του ἔλαβον ὀνόματα χιλιδικά, καὶ ὁ μὲν Δαυιδ ὠνομάσθη Βαλτάσαρ, ὁ δὲ Ἀναίας Σεδράχ, ὁ Ἀζαρίας Ἀβδεναγῶ καὶ ὁ Μισαήλ Μιτάχ. Ἐν ᾧ δὲ διετρέφοντο εἰς τὴν βασιλικὴν τράπεζαν, ἀπέφευγον νὰ τρώγωσι τὰ φηγητὰ ἐκεῖνα, τὰ ὁποῖα ἠμποδίζεν ὁ νόμος, καὶ προετίμων νὰ τρέφοντο διὰ τῶν σπερμάτων τῆς γῆς, μένοντες πρὸς τοὺς πιστοὺς καὶ εἰς τὴν θρησκείαν τῶν πατέρων των. Καὶ διὰ τοῦτο ὁ Θεὸς ἐνίσχυεν αὐτοὺς νὰ φανῶσιν ἀνώτεροι τῶν ἄλλων νέων κατὰ

την σοφίαν καὶ γνῶσιν καὶ τὴν σωματικὴν ὠριότητα. Εἰς δὲ τὸν Δαυιὴλ ὁ Θεὸς ἔδωκε καὶ προφητικὸν χάρισμα.

Οἱ τέσσαρες οὗτοι παῖδες διὰ τὰς μεγάλας γνώσεις των ἐκίνησαν τὸν θυμωσμὸν τοῦ Νυχοδονόσορος, τὸν ὁποῖον μάλιστα ἐξέπληξεν ἡ σοφία καὶ τὸ προφητικὸν χάρισμα τοῦ Δαυιὴλ κατὰ τὴν ἐξήγησιν τοῦ ὄνειρου αὐτοῦ. Ὁ Νυχοδονόσορος εἶδεν ὄνειρον, τὸ ὁποῖον ἀμέσως ἐλησημόνησε· προσεκάλεσε δὲ ἅλους τοὺς σοφοὺς καὶ ἐξηγητὰς τῶν ὀνείρων διὰ νὰ εὕρωσι τοῖον ὄνειρον ὠνευρεύθη καὶ τὴν ἐξήγησιν τοῦ ὄνειρου. Κανεὶς ἐξ ἔλων τῶν σοφῶν δὲν ἠδυνήθη νὰ εὕρῃ τὸ ὄνειρον, διότι τοῦτο δὲν ἦτο ἔργον ἀνθρώπινον, ἀλλ' ὁ βασιλεὺς ὀργισθεὶς κατεδίκασεν αὐτοὺς εἰς θάνατον. Ἐκ τοῦ θανάτου τοὺς ἀπῆλλαξεν ὁ Δαυιὴλ, ὅστις, ζητήσας προθεσμίαν ὀλίγου χρόνου παρὰ τοῦ βασιλέως, μετὰ τῶν τριῶν παιδῶν παρεκάλει τὸν Θεὸν ἐν νηστείᾳ καὶ προσευχῇ διὰ νὰ φανερώσῃ εἰς αὐτὸν τὸ ὄνειρον.

Ὁ Θεὸς εἰσήκουσε τὴν δέησιν αὐτῶν καὶ ἐφ' ἑρώσῃ τὸ ὄνειρον εἰς τὸν Δαυιὴλ, ὅστις ἀφ' οὗ νύχαισιν τὸν Θεὸν διὰ τοῦτο, παρεκάλει ἐνώπιον τοῦ Νυχοδονόσορος, εἰς τὸν ὁποῖον εἰδείξε τὴν φανέρωσιν τοῦ Θεοῦ τοῦ οὐρανοῦ καὶ εἶπε : «Βασιλεῦ, εἶδες μίαν εἰκόνα μεγάλην, τῆς ὁποίας ἡ κεφαλὴ ἦτο χρυσοῦ, τὸ στήθος, οἱ βραχίονες καὶ αἱ χεῖρες ἀργυροῦ, ἡ κοιλία καὶ οἱ μηροὶ χαλκοῦ, αἱ κνήμαι σιδηροῦ, οἱ πόδες μέρος μὲν σιδηροῦν, μέρος δὲ ὀστράκινον. Ἡ εἰκὼν ἦτο ὀρθία, αἴφνης δὲ ἐκ τοῦ ὄρους ἐσχίσθη ἄνευ χειρὸς ἀνθρώπου λίθος, ὅστις συνέτριψε τὴν εἰκόνα ἐκείνην καὶ τὴν μετέβλεν εἰς κομμοτόν, κατέλαβε δὲ τὴν θέσιν τῆς εἰκόνης καὶ ἔγινε μέγα ὄρος, τὸ ὁποῖον ἐκάλυπεν ὅλην τὴν οἰκουμένην. Τοῦτο εἶναι τὸ ὄνειρον, ἡ δὲ σημασία αὐτοῦ ἡ ἐξῆς : «Ἡ χρυσοῦ κεφα-

λή τῆς εἰκόνας εἶσαι σύ, βασιλεῦ, τὰ δὲ ἄλλα μέλη τῆς εἰκό-
 νος ἐκ τῶν λοιπῶν μετάλλων φανερώουσι τὰς κατόπιν βασι-
 λείας, δηλαδή τὴν Περσικὴν, τὴν Ἑλληνικὴν, τὴν Ρωμυ-
 κήν. Ταύτας δὲ τὰς βασιλείας θὰ καταρρίψῃ ἡ βασιλεία τοῦ
 Θεοῦ, ἥτις θὰ ἐξαπλωθῇ εἰς ὅλον τὸν κόσμον, καὶ αὕτη εἶναι
 ἡ βασιλεία τοῦ Χριστοῦ» Ὁ Ναβουχοδονόσορ θαυμάσας δι'
 ὅλα ταῦτα εἶπεν· «Ἀληθῶς ὁ Θεός σας εἶναι Θεὸς θεῶν καὶ
 Κύριος τῶν βασιλείων». Ἀνύψωσε δὲ τὸν Δαυὶδ εἰς τὰ ἀνώ-
 τατα ἀξιώματα, καθὼς καὶ τοὺς τρεῖς ἄλλους παῖδας.

ΠΟΡΙΣΜΑ.— Ἡ εἰς τὸν Θεὸν πίστις καὶ ἀφοσίωσις πάντοτε
 ἀνυψοῦ τὸν ἄνθρωπον εἰς μεγάλα ἀξιώματα.

57. Οἱ τρεῖς παῖδες ἐν τῇ καμίνῳ.

Ἡ ἀνύψωσις ὅχι τόσο τοῦ Δαυὶδ, ὅσον τῶν ἄλλων τριῶν
 συντρόφων του εἰς βασιλικὰ ἀξιώματα, ἐκίνησε τὸν φθόνον τῶν
 Χαλδαίων, οἱ ὅποιοι προσεπάθουν πάντοτε νὰ τοὺς βλάψωσιν.
 Ἡ κατάλληλος εὐκαιρία ἐδόθη, ὅτε ὁ Ναβουχοδονόσορ ἔστη-
 σε τὴν χρυσὴν εἰκόνα του διὰ νὰ τὴν προσκυνήσωσιν ὅλοι.
 Τότε κατηγορήθησαν εἰς τὸν βασιλέα οἱ τρεῖς παῖδες, ὅτι δὲν
 προσφέρουσι προσκύνησιν εἰς τὴν εἰκόνα, ὁ δὲ βασιλεὺς ὀργι-
 σθεὶς προσεκάλεσε τοὺς τρεῖς παῖδας καὶ εἶπεν· «Εἶναι ἀληθές,
 ὅτι σεῖς δὲν λατρεύετε τοὺς θεοὺς μου καὶ δὲν προσκυνεῖτε
 τὴν εἰκόνα τὴν χρυσὴν» ; Καὶ διέταξεν αὐτοὺς νὰ προσκυνή-
 σωσι τὴν εἰκόνα, διότι ἄλλως θὰ τιμωρηθῶσιν. Ἄλλ' ἐκεῖνοι
 ἀπήντησαν· « Ἡμεῖς λατρεύομεν μόνον τὸν Θεὸν ἡμῶν, ὅστις
 δύναται νὰ μᾶς ἐλευθερώσῃ ἀπὸ τῆς τιμωρίας, τοὺς δὲ ἰδι-
 κούς σου θεοὺς δὲν λατρεύομεν οὔτε προσκυνοῦμεν τὴν εἰκόνα
 σου». Ἐκ τῆς ἀπαντήσεως ταύτης ὁ βασιλεὺς τόσο ἐθύμωσεν,

ὥστε ἡ ὄψις τοῦ προσώπου του μετεβλήθη, καὶ εὐθύς διέταξε νὰ καύσωσι τὴν κάμινον ἐπτάκις, ἐντὸς τῆς ὁποίας νὰ ρίψωσι τοὺς τρεῖς παῖδας. Μόλις ὁμοῦ οὗτοι ἐρρίφθησαν εἰς τὴν κάμινον ἄγγελος Κυρίου ἀβλαβεὶς ἐφύλαξεν αὐτοὺς καὶ οὕτω περιπατοῦντες ἐν τῷ μέσῳ τῆς φλογὸς μετὰ τοῦ ἀγγέλου ὑμνοῦν καὶ ἐδοξολογοῦν τὸν Θεόν. Ὁ Ναβουχοδονόσορ μὲ θαυμασμὸν πολὺν βλέπων ταῦτα εἶπεν· «Ἴδού ἐγὼ βλέπω τέσσαρς ἄνδρας περιπατοῦντας ἐν τῷ μέσῳ τοῦ πυρὸς καὶ τὸ πρόσωπον τοῦ τετάρτου εἶναι ὅμοιον μὲ πρόσωπον ἀγγέλου τοῦ Θεοῦ». Κατόπιν δὲ πλησιάσας εἰς τὸ στόμιον τῆς κάμινου ἐκάλεσε τοὺς τρεῖς παῖδας, οἱ ὅποιοι ἐξῆλθον ἐκ τοῦ πυρὸς χωρὶς νὰ βλαβῆ μηδὲ θρῖξ τῆς κεφαλῆς των. Τὸ γεγονός τοῦτο ἐκίνησεν εἰς θαυμασμὸν ὅλους, ὁ δὲ βασιλεὺς ἀνεγνώρισε τὸν Θεὸν τῶν τριῶν παιδῶν ὡς τὸν ἀληθινὸν Θεόν, καὶ διέταξε νὰ θανατωθῆ ἕκείνος, ὅστις θὰ εἶπη βλασφημίαν κατὰ τοῦ Θεοῦ τοῦ Σεδράχ, Μισάχ καὶ Ἀβδεναγῶ. Τοὺς δὲ τρεῖς παῖδας ἀνύψωσεν εἰς νέα ἀξιώματα.

Ῥητόν. «Φυλάσσει Κύριος τὰς ψυχὰς τῶν ὁσίων αὐτοῦ (Ψαλμ. 96, 10).

58. Ὁ Δανιὴλ ἐν τῷ λάκκῳ τῶν λεόντων.

Ὁ Δανιὴλ ἐλησμονήθη ἐντελῶς ὑπὸ τῶν διαδόχων τοῦ Ναβουχοδονόσορος μέχρις οὗ ἐπὶ τῆς βασιλείας τοῦ Βαλτάσαρ ἔγιγεν ἀνάγκη νὰ προυνσιασθῆ εἰς τὸ μέσον. Ἐν ᾧ ἐσπέρανεν ὅτι ὁ Βαλτάσαρ ἔδιδε μέγα δεῖπνον εἰς τοὺς ἄρχοντας τοῦ βασιλείου του, καὶ κατὰ τὸ συμπόσιον μετεχειρίσθη καὶ αὐτὰ τὰ χρυσᾶ καὶ ἀργυρᾶ σκεύη τοῦ ναοῦ τῆς Ἱερουσαλήμ, αἴφνης εἶδε χεῖρα ἀνθρώπου, γράφουσαν ἐπὶ τοῦ τοίχου τὰς μυστη-

ριώδεις λέξεις, *μανή, θεκέλ, φαρές*. Ταραχθεὶς ἐκ τούτου ὁ Βαλτάσαρ, προσεκάλεσεν ἀμέσως τοὺς μάγους καὶ σοφοὺς, ἀλλὰ κανεὶς δὲν ἠδυνήθη νὰ ἀναγνώσῃ τὰς λέξεις. Τότε ἐνεθυμήθησαν τὸν Δανιήλ, ὅστις, ἀρ' οὗ ἤλθεν, ἀνέγνωσε τὰς λέξεις ἐκείνας καὶ εἶπε τὴν καταστροφὴν τοῦ βασιλείου, διότι εἶπε μανὴ σημαίνει ὅτι ὁ Θεὸς ἐμέτρησε τὴν βασιλείαν σου θεκέλ ἐζυγίσθη αὕτη καὶ εὐρέθη ἑλλιπής, φαρές διηρέθη ἡ βασιλεία σου καὶ ἐδόθη εἰς τοὺς Μήδους καὶ Πέρσας. Κατὰ πρᾶγματι τὴν νύκτα ἐκείνην οἱ Μῆδοι ἐλθόντες ἐκυρλεύσαν τὴν Βαβυλῶνα καὶ ἐφόνευσαν τὸν Βαλτάσαρ. ἀντ' αὐτοῦ δὲ ἔγενετο βασιλεὺς ὁ Μῆδος Δαρείος.

Ὁ βασιλεὺς Δαρείος ἠγάπησε τὸν Δανιήλ καὶ ἀνύψωσε αὐτὸν εἰς μεγάλα ἀξιώματα ἐν τῷ βασιλείῳ του. Τοῦτο ὅμως ἐξηρέθισε τοὺς ἄλλους ἄρχοντας καὶ μεγιστάνας, οἱ ὅποιοι ἤθελον νὰ βλάψωσιν αὐτόν, ἀλλὰ δὲν ἠδύναντο. Ἐπὶ τέλους κατέπεισαν οὗτοι τὸν Δαρείον νὰ ἐκδώσῃ διάταγμα, κατὰ ὁποῖον ἐπὶ 30 ἡμέρας κανεὶς δὲν ἔπρεπε νὰ ζητήσῃ τι μὴ παρὰ τοῦ Θεοῦ μήτε παρ' ἀνθρώπου, ἀλλὰ μόνον παρὰ τοῦ βασιλέως. Ὅστις δὲ ἤθελε παρακούσῃ εἰς τὸ διάταγμα ῥίπτεται εἰς τὸν λάκκον τῶν λέοντων. Τοῦτο δὲ ἔπραξε διότι ἐγνώριζον, ὅτι ὁ Δανιήλ δὲν δύναται νὰ μείνῃ χωρὶς πεισευχήν. Τὸ βασιλικὸν διάταγμα ἐφύλαξαν οἱ ἄλλοι, ὁ Δανιήλ ὅμως ἐξηκολούθει νὰ προσεύχηται τρεῖς τῆς ἡμέρας εἰς τὸν Θεὸν ὅπως καὶ πρότερον. Ὅποτε οἱ ἐχθροὶ αὐτοῦ κατηγόρησαν αὐτόν εἰς τὸν βασιλέα, ὅτι δὲν ἐφύλαξε τὴν διαταγὴν καὶ ἐζήτησαν νὰ ριφθῇ εἰς τὸν λάκκον τῶν λέοντων. Ὁ Δαρεῖος ἀκούσας ταῦτα ἐλυπήθη καὶ προσεπάθησε μέχρι τῆς ἑσπέρας νὰ τὸν γλυτώσῃ, ἀλλ' ἐστάθη ἀδύνατον, διότι οἱ αὐτοὶ εἶπον, ὅτι τὸ βασιλικὸν διάταγμα ποτὲ δὲν καταπίπτει. Τότε ὁ βασιλεὺς ἐπέτρεψε νὰ ρίψωσιν εἰς τὸν λάκκον τὸν Δανιήλ πρὸς τὸν ὁποῖον εἶπεν : « Ὁ Θεὸς σου, τὸν ὁποῖον σὺ λατρεύεις πάντοτε, θά σε σώσῃ. Ἀφ' οὗ δὲ ἔρριψαν αὐτόν εἰς τὸν λάκκον καὶ ἐσφράγισαν καλῶς τὸ στόμιον τοῦ λάκκου, ὁ βασιλεὺς

χώρησε καὶ ἐκ τῆς λύπης τοῦ δὲν ἔφαγε καὶ ἔμεινεν ἄπνους
ὅλην τὴν νύκτα.

Ὁ Δανιὴλ ἐν τῷ λάκκῳ τῶν λεόντων.

Τὸ πρῶτὸ τῆς ἄλλης ἡμέρας ἦλθεν ὁ βασιλεὺς εἰς τὸν λάκκον τῶν λεόντων καὶ ἐφώνησε : « Δανιὴλ ὁ Θεὸς σου ἠδυνήθη νὰ σε σώσῃ ἐκ τοῦ στόματος τῶν λεόντων ». Ὁ δὲ Δανιὴλ ἀπήντησεν : « Ὁ Θεὸς μου ἔστειλεν ἄγγελον καὶ ἔφραξε τὰ στόματα τῶν λεόντων, διότι εἶμαι ἀθῶος ». Ὁ Δαρεῖος μετὰ χαρᾶς ἐξήγαγε τὸν Δανιὴλ ἐκ τοῦ λάκκου, εἰς τὸν ἵππῳ διέταξε καὶ ἔρριψαν τοὺς ἐχθροὺς αὐτοῦ, τοὺς ὁποίους κατεσπάραξαν οἱ λέοντες.

Ῥητόν. « Λάκκον ὄρυξε καὶ ἀνέσκαψεν αὐτόν, καὶ ἐμπεσεῖτε εἰς βόθρον ὃν εἰργάσατο. (Ψαλμ. 7, 16)

ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΕΚΤΗ

ΑΠΟ ΤΗΣ ΕΠΑΝΟΔΟΥ ΤΩΝ ΙΟΥΔΑΙΩΝ
ΕΚ ΤΗΣ ΒΑΒΥΛΩΝΙΟΥ ΑΙΧΜΑΛΩΣΙΑΣ ΜΕΧΡΙ ΧΡΙΣΤΟΥ
(539—1 π.Χ.).

59. Ἐπιστροφή ἐκ τῆς αἰχμαλωσίας.

Οἱ Ἰουδαῖοι ἐν τῇ αἰχμαλωσίᾳ εὐρισκόμενοι κατ' ἀρχὰς ἴστενοχωροῦντο, ἔπειτα ὁμως ὀλίγον κατ' ὀλίγον ἐσυνήθισαν καὶ ἐκκλιέργουν ἐν τῇ ξένῃ χώρᾳ τὰ εὐμορφα μέρη αὐτῆς ἢ ἔκαμον καὶ ἄλλας ἐργασίας. Ἐνεθυμοῦντο πάντοτε τὴν Ἱερουσαλήμ καὶ κατὰ λαμβανόμενοι ὑπὸ θρησκευτικοῦ πόθου ἔψαλλον· «Ἐπὶ τῶν ποταμῶν Βαβυλῶνος ἐκεῖ ἐκαθίσταμεν καὶ ἐκλαύσαμεν ἐν τῷ μνηθεῖναι ἡμᾶς τῆς Σιών» (ψαλμ. 136). Ἐπὶ δὲ τῆς βασιλείας τοῦ Κύρου, βασιλέως τῶν Περσῶν, συνεπληρώθησαν καὶ τὰ 70 ἔτη τῆς αἰχμαλωσίας, ὅποτε (τῷ 536 π. Χ.) ἐξέδωκεν αὐτός διάταγμα διὰ νὰ ἐπιστρέψωσιν οἱ Ἰουδαῖοι αἰχμάλωτοι εἰς Ἱερουσαλήμ. Χαρὰ μεγάλη κατέλαβεν ὅλους καὶ ἐπέστρεψαν εἰς Ἱερουσαλήμ 43 χιλιάδες Ἰουδαίων ὑπὸ τὴν ἀρχηγίαν τοῦ Ζοροβάβελ καὶ τοῦ ἀρχιερέως Ἰησοῦ τοῦ Ἰωσεδέκ. Μόλις ἐπανῆλθον ἐπλησίαζεν ἡ ἑορτὴ τῆς σκηνοπηγίας, τὴν ὁποίαν ἐώρτασαν, στήσαντες θυσιαστήριον ἐπὶ τῶν ῥεπιπῶν τοῦ ναοῦ, καὶ μετ' ὀλίγον καιρὸν ἤρχισαν τὴν οἰκοδομὴν ναοῦ.

Οἱ Σχμαρεῖται ἠθέλησαν νὰ συνδράμωσιν εἰς τὴν οἰκοδομὴν τοῦ ναοῦ, ἀλλ' ἐπειδὴ ἀπεκροῦσθησαν ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων ὡς ἔθνηκοί, διὰ τοῦτο οὗτοι προσεπάθησεν μὲ κάθε μέσον νὰ ἐμποδίσωσι τὴν οἰκοδομὴν τοῦ ναοῦ ἐπὶ πολλὰ ἔτη. Κατωρθώθη δὲ ἡ ἐξάκολούθησις τῶν ἐργασιῶν τῆς οἰκοδομῆς ἐπὶ τῆς βασιλείας Δαρείου τοῦ Ἰστάσπου, ὅποτε καὶ οἱ δύο προφῆται Ἀγγαῖος καὶ Ζαχαρίας παρεκίνησαν καὶ ἐνεθάρρουν τὸν λαὸν διὰ τὴν κατασκευὴν τοῦ ναοῦ, ὅστις ἐντὸς πέντε ἐτῶν ἐτελείωσε καὶ ἐνεκαινίσθη μεγαλοπρεπῶς.

Μετὰ 80 δὲ ἔτη ἀπὸ τοῦ πρώτου διατάγματος ἐξεδόθη δεύτερον βασιλικὸν διάταγμα ἐπὶ τῆς βασιλείας Ἀρταξέρξου τοῦ μακρόχειρος, ἐπιτρέπον εἰς τοὺς Ἰουδαίους νὰ ἐπενέλθωσιν εἰς τὴν πατρίδα των. Τότε 1500 οἰκογένειαι ὠδηγήθησαν ἀπὸ τοῦ ἱερέως Ἐσδρα, ὅστις ὅταν ἐφθασεν εἰς Ἱερουσαλήμ προσεπάθησε νὰ θέσῃ καλὴν τάξιν εἰς τὴν νέαν κοινότητα τῶν Ἰουδαίων, καὶ ἤρχισε νὰ κτίζῃ τὰ τείχη τῆς Ἱερουσαλήμ. Αἱ ἐργασίαι ὁμως καὶ πάλιν ἠμποδίσθησαν ὑπὸ τῶν Σχμαρεϊτῶν, μέχρις ὅτου ὁ Ἰούδας Νεεμίας, ὅστις ἦτο οἰνοχόος τοῦ Ἀρταξέρξου, κατώρθωσε νὰ διορισθῇ διοικητὴς τῆς Ἰουδαίας, καὶ νὰ φέρῃ εἰς πέρας τὸ τείχισμα τῆς Ἱερουσαλήμ. Ὁ Ἐσδρας μετὰ τοῦ Νεεμίου διωργάνωσε καλῶς τὴν κοινότητα καὶ κυριῶς ἐνίσχυσε τοὺς Ἰουδαίους πρὸς τὴν πίστιν των πατέρων των.

Ρητόν. «*Εἰς τῷ ἐπιστρέψαι Κύριον τὴν αἰχμαλωσίαν τοῦ λαοῦ αὐτοῦ, ἀγαλλιάσθω Ἰακώβ, καὶ εὐφρανθήτω Ἰσραὴλ*» (Ψαλμ. 13, 7).

60. Οἱ Μακκαβαῖοι.

Κατὰ τὴν ἐξήγησιν τοῦ προφήτου Δανιὴλ τὸ δεύτερον βασιλείον, δηλαδὴ τὸ Περσικόν, θὰ εἶχεν ὡς διάδοχον τρίτον βασιλείον, καὶ τοῦτο ἦτο τὸ Μακεδονικόν ἢ Ἑλληνικόν βασιλείον. Πράγματι δὲ τὸ Ἑλληνικόν βασιλείον κατέβαλε τὸ Περσικὸν βασιλείον, ὃ δὲ βασιλεὺς αὐτοῦ Μέγας Ἀλεξάνδρος ὑπέταξεν ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν του καὶ τοὺς Ἰουδαίους. Ἐπὶ τῆς ἐποχῆς τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου οἱ Ἰουδαῖοι εἶχον πᾶσαν ἐλευθερίαν καὶ ἠδύναντο ἀνενοχλήτως νὰ λατρεύωσι τὸν ἀληθινὸν Θεόν. Δὲν εἶχον ὅμως τὴν αὐτὴν ἐλευθερίαν καὶ ἐπὶ τοῖς διαδόχων αὐτοῦ· μάλιστα δὲ ἐπὶ τῆς ἐποχῆς τῶν Σελευκιδῶν οἱ Ἰουδαῖοι ἔχασαν πᾶσαν ἐλευθερίαν ἀκόμη καὶ εἰς τὴν λατρείαν τοῦ Θεοῦ. Ἡ δὲ τοιαύτη κατάστασις ἐχειροτέρευσε ἐπὶ τῆς βασιλείας Ἀντιόχου τοῦ Ἐπιφανοῦς. Οὗτος ὄχι μόνον ἠβλήθη νὰ ἀφαιρήσῃ τοὺς θησαυροὺς τοῦ ναοῦ τῆς Ἱερουσαλῆμ ἀλλὰ καὶ ἐκήρυξε φοβερὸν διωγμὸν ἐναντίον ἐκείνων, οἱ ὅποιοι ἐλάτρευον τὸν ἀληθινὸν Θεόν. Ὁ διωγμὸς οὗτος πολλοὺς Ἰουδαίους ἠνάγκασε νὰ λατρεύσωσι τὰ εἰδῶλα, ἐν ᾧ ἄλλοι πολλοί, ἐπειδὴ ἦσαν πιστοὶ εἰς τὴν θρησκείαν τῶν πατέρων τῶν Ἰουδαίων, ἐθανατώθησαν μὲ σκληρὰ μαρτύρια.

Ἐν ᾧ Ἀντιόχος ὁ Ἐπιφανὴς τόσον φοβερῶς καὶ ἀπανθῶπως ἐβασάνιζε τοὺς Ἰουδαίους, ἀνεφάνη μία μερὶς Ἰουδαίων ἡ ὅποια γενναίως ἀντέστη κατὰ τοῦ φοβεροῦ διώκτου, ἔχον ἀρχηγὸν τὸν ἱερέα Ματθαθίαν μετὰ τῶν πέντε τέκνων Ἰωαννάν, Σίμωνος, Ἰούδα, Ἐλεάζαρ καὶ Ἰωνάθαν. ἦλθεν ὁ Ματθαθίας ἐξ Ἱερουσαλὴμ εἰς τὴν πατρίδα του Βηθλὲν, εἰ δὲ καὶ ἐκεῖ, ὅτι εἰς Ἰουδαίῳ προσέφερε θυσίαν εἰς

εἰδῶλα ἐνώπιον ὄλων τῶν Ἰουδαίων κατοίκων καὶ τοῦ ἐπιτρόπου τοῦ βασιλέως. Τόσον δὲ ζῆλον ἔδειξεν ὁ Ματταθίας ὑπὲρ τῆς θρησκείας τῶν πατέρων του, ὥστε εὐθύς ἐφόρευε τὸν Ἰουδαῖον ἐκείνον καὶ τὸν ἐπίτροπον ἐπίστῃς, ἔλαβε δὲ τὰ ὄπλα μετὰ πολλῶν ἄλλων καὶ ἔφυγεν εἰς τὰ ὄρη. Ἐκεῖθεν ἤρχοντο εἰς πολέμους πρὸς τὰ στελλόμενα στρατεύματα ὑπὸ τοῦ Ἀντιόχου, τὰ ὅποια νικῶντες, κατέστρεφον ὁπόθεν διήρχοντο τοὺς βωμοὺς τῶν εἰδώλων, καὶ τοιουτοτρόπως ὁ ἀγὼν διεξήγετο ἐπιτυχῶς.

Μετ' ὀλίγον ἀπέθανεν (166 π. Χ.) ὁ γέρον Ματταθίας, ἀρχηγὸς δὲ ἔγινεν ὁ υἱὸς αὐτοῦ Ἰούδας, ὅστις ἔνεκα τῆς μεγάλης του τόλμης καὶ δυνάμεως ὠνομάσθη Μακκαβιαῖος (=σφύρα), ἐξ αὐτοῦ δὲ ὠνομάσθη μετὰ τὸ ὄνομα τοῦτο ἡ οἰκογένεια αὐτοῦ καὶ ὀλόκληρος ἡ γενεὰ ἡ ἀγωνισθῆσα εἰς τοὺς ἀγῶνας τούτους ὑπὲρ πίστεως. Ὁ πλήρης πίστεως καὶ τολμηρὸς Ἰούδας εἰς διαφόρους μάχας ἐκίνησε τὸν πολυάριθμον στρατὸν τοῦ Ἀντιόχου καὶ ἐντὸς διετίας, ἐκυρεύσε τὴν Ἱερουσαλήμ, καὶ ἐκαθάρισε τὸν ναὸν ἀπὸ τὰ εἰδῶλα, καθιερώσας αὐτὸν πάλιν εἰς τὴν λατρείαν τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ. Καὶ κατόπιν ὁ Ἰούδας ἐνίκησεν εἰς ἄλλας μάχας ἐπὶ τῶν ἡμερῶν τοῦ διαδόχου τοῦ Ἀντιόχου τοῦ Ἐπιφανοῦς, ἀποθανόντος τὸ ἔτος ἐκεῖνο (164 π. Χ.). Μέχρις οὖν ἐν μιᾷ μάχῃ ἐφονεύθη ὁ Ἰούδας, τὴν δὲ ἀρχηγίαν λαμβάνει ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ Ἰωνάθαν. Καὶ οὗτος κατ' ἀρχὰς ἐπιτυχῶν διαφόρους νίκας, ἐδολοφανήθη μετὰ ταῦτα ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν. Διάδοχος δὲ τούτου γίνεται ὁ μεγαλύτερος αὐτοῦ ἀδελφὸς Σίμων, ὅστις κατώρθωσε νὰ ἀναγιωρισθῇ καὶ ὑπὸ τοῦ βασιλέως τῆς Συρίας ὡς ὁ μόνος

πνευματικός και πολιτικός ἄρχων τῶν Ἰουδαίων μέχρι τέλους τῆς ζωῆς του.

Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Σίμωνος τὴν ἀρχηγίαν ἔλαβεν ὁ υἱός του Ἰωάννης ὁ Ὑρκανός, ὅστις ἐφάνη ἄξιος διάδοχος τοῦ πατρὸς, διότι κατώρθωσε νὰ ὑποτάξῃ τοὺς Ἰδουμαίους, καὶ ἐκυρίευσε καὶ τὴν Σιμύρειαν, καταστρέψας τὸν ναὸν αὐτῶν ἐπὶ τοῦ ὄρους Γαριζείν. Καὶ ἐπωτερικῶς προσεπάθησε νὰ φέρῃ τάξιν καὶ ἡσυχίαν. Καὶ ἐν ὅσῳ μὲν ἔζη ὁ Ὑρκανός ἡ κατάστασις τῶν Ἰουδαίων ἦτο καλή, μετὰ τὸν θάνατον ὁμοῦς τούτου αἱ διχόνοιαὶ καὶ αἱ φιλονεικίαι μεταξὺ τῶν Ἰουδαίων ἐγίναν μεγάλαι. Καὶ ταύτας δὲν ἠδυνήθη νὰ ὀμαλύνῃ ὁ υἱός του καὶ διάδοχος Ἀριστόβουλος, ὅστις ἔλαβε καὶ τὸν τίτλον βασιλεύς, καθὼς καὶ οἱ κατόπιν αὐτοῦ διάδοχοι. Εἰς τοιαύτην δὲ κακὴν κατάστασιν ἐφθασαν τὰ πράγματα, ὥστε οἱ Ῥωμαῖοι κατέλαβον τὴν Ἰουδαίαν. Καὶ κατ' ἀρχὰς μὲν κατέστησαν αὐτὴν φόρου ὑποτελῆ, ἔπειτα δὲ (40 π.Χ.) διώρισαν βασιλέα τῆς Παλαιστίνης τὸν Ἡρώδη, ὅστις μετὰ τρεῖς ἔτη κατέλαβε καὶ τὴν Ἰερουσαλήμ. Τοιοῦτοτρόπως δὲ οἱ Ἰουδαῖοι ὑπέκυψαν ἐντελῶς εἰς τὴν ἐξουσίαν τῶν Ῥωμαίων, καὶ ἔχασαν πλέον πᾶσαν ἐλπίδα βασιλείας αὐτῶν.

Καὶ τοιαύτη μὲν βασιλεία δὲν ἐφάνη πλέον εἰς τοὺς Ἰουδαίους, ἐφάνη ὁμοῦς εἰς τὸν κόσμον ἄλλη βασιλεία πνευματικὴ καὶ πολὺ ἀνωτέρα ἀπὸ ὅλας τὰς βασιλείας, καὶ τοιαύτη βασιλεία εἶναι ἡ βασιλεία τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἡ ὁποία θὰ κυριεύσῃ ἐφ' ὅλου τοῦ κόσμου.

Ῥητόν. Ὅτε δὲ ἦλθε τὸ πλήρωμα τοῦ χρόνου, ἐξάπεσει· *λεν ὁ Θεὸς τὸν υἱὸν αὐτοῦ, γεγόμενον ἐκ γυναικός, γενόμενον ὑπὸ νόμον, ἵνα τοὺς ὑπὸ νόμον ἐξαγοράσῃ ἵνα τὴν νοθεσίαν ἀπολάβωμεν* (Γαλατ. 4, 4).

61. Τοπογραφία τῆς Παλαιστίνης καὶ τῆς Αἰγύπτου.

α) Ἡ Παλαιστίνη, ἣτις ὀνομάζεται καὶ Γῆ Χαναάν, Γῆ Συραήλ, Γῆ Ἰούδα, Γῆ τῆς ἐπαγγελίας, Γῆ ἀγία, εἶναι στενὴ καὶ ἐπιμήκης χώρα, εὐρισκομένη εἰς τὰ ΝΔ τῆς Ἀσίας καὶ ὀριζομένη πρὸς Β ὑπὸ τῆς Συρίας, πρὸς Ν ὑπὸ τῆς Ἀραβίας, πρὸς Α ὑπὸ τοῦ ποταμοῦ Εὐφράτου καὶ πρὸς Δ ὑπὸ τῆς Μεσογείου θαλάσσης.

Ὅρη, λίμναι, ποταμοί.— Τὰ ὄρη αὐτῆς εἶναι συνέχεια τοῦ ὄρους καὶ Ἀντιλίβανου, ἐπιστημότερα δὲ αὐτῶν εἶναι πρὸς τὸ ὄρος Ἐρμών, νοτιώτερον τούτου τὸ ὄρος Θαβώρ, πρὸς Δ. ὄρος Καρμήλιον, πρὸς Ν. τῆς Σμαρείας τὸ Γαριζεῖν καὶ πρὸς Ν. τῆς Ἱερουσαλήμ τὸ ὄρος τῶν Ἐλαιῶν καὶ πρὸς Α. τῆς Ἰορδάνου τὰ ὄρη Ἀβαρεῖμ καὶ Γαλκαδ. Λίμναι δὲ εἶναι πρὸς Β ἡ Μερών, νοτιώτερον αὐτῆς ἡ Γενησσαρέτ, ἣτις καὶ ἡ θάλασσα τῆς Τιβεριάδος λέγεται, καὶ νοτιώτατα ἡ Ἀσφληνίτις λίμνη ἡ Νεκρὰ θάλασσα ὀνομαζομένη. Ποταμοὶ δὲ ὀνομαζόμενοι εἶναι ὁ Ἰορδάνος, ὅστις πηγάζων ἐκ τοῦ Ἀντιλίβανου διέρχεται διὰ τῶν δύο πρώτων λιμνῶν καὶ χύνεται εἰς τὴν Νεκρὰν θάλασσαν.

Διαιρέσεις τῆς Παλαιστίνης καὶ πόλεις αὐτῆς.

Ἡ Παλαιστίνη ἐπὶ Ῥωμαίων διηρεῖτο εἰς τέσσαρας τετραρ-
τῆς ἐκ τῶν ὀποίων ἡ μία ἔκειτο πέραν τοῦ Ἰορδάνου ἀνατο-
λῆς ὀνομαζομένη Περαιά, αἱ δὲ ἄλλαι τρεῖς ἐντεῦθεν τοῦ
Ἰορδάνου δυτικῶς πρὸς Β. μὲν ἡ Γαλιλαία, ἐν τῷ μέσῳ δὲ ἡ
Σμαρεία καὶ πρὸς Ν. ἡ Ἰουδαία. Πόλεις δὲ ὀνομαστώτεραι
εἶναι τῆς μὲν Περαιάς ἡ Βηθσαιδὰ παρὰ τὴν λίμνην Γεννη-

σαρέτ· τῆς δὲ Γαλιλαίας ἢ Κερπυαοῦμ παρὰ τὴν Θάλασσαν
τῆς Τιβεριάδος, πρὸς νότον δὲ ταύτης τὰ Μάγδαλα καὶ ἡ
Τιβεριάς, πρὸς ἀνατολὰς αὐτῶν ἡ Κανᾶ, νοτίως δὲ ταύτης ἡ
Ναζαρέτ καὶ ΝΔ. ταύτης ἡ Νζὶν καὶ ἡ Ἰερσάελ· τῆς δὲ Σα-
μαρείας ἡ Σαμᾶρεικ καὶ νοτίως ἡ Συχέμ· τῆς δὲ Ἰουδαίας ἡ
Ἰερουσαλήμ, νοτίως δὲ ἡ Βηθλεέμ καὶ ἀνατολικῶς ἡ Βηθανία,
ΒΔ. δὲ τῆς Ἰερουσαλήμ οἱ Ἐμμαοὶ καὶ ΒΑ. ἡ Ἰεριχώ, πρὸς
Β. δὲ ταύτης ἡ Σιλώ.

β) Ἦ δὲ Αἴγυπτος, ἣτις ἐχρητίμευσε ἐπὶ πολλὰ ἔτη ὡς
κατοικία τοῦ Ἰωσήφ καὶ τῶν ἀπογόνων αὐτοῦ, κατέχει τὸ
ΒΑ τῆς Ἀφρικῆς. Αὕτη διαιρεῖται καὶ σήμερον, ὅπως καὶ τὸν
παλαιὸν καιρὸν: εἰς Ἄνω Αἴγυπτον, Μέσην Αἴγυπτον καὶ
Κάτω Αἴγυπτον ἢ Δέλτα. Τὸ πλεῖστον μέρος τῆς χώρας Αἴ-
γύπτου εἶναι ἔρημον, μόνον δὲ στενὴ λωρὶς, ἡ ὁποία εὕρσκε-
ται ἐκαστέρωθεν τοῦ ποταμοῦ Νείλου, περιβρεχομένη διὰ τῶν
πλημμυρῶν τοῦ ποταμοῦ, καθίσταται εὐροφος.

Τὸ μέρος, τὸ ὁποῖον παρεχωρήθη εἰς τοὺς ἀδελφοὺς τοῦ
Ἰωσήφ, ὠνομάζετο Γεσέμ· ἢ Ραμεσῆ, καὶ ἦτο τόπος εὐροφώ-
τατος καὶ καταλληλότατος εἰς βοσκὴν τῶν πολλῶν αὐτῶν
ποιμνίων. Ἀνατολικῶς τῆς Γεσέμ εὕρσκειται ἡ Ἀρχιεὶκ ἔρη-
μος, ἣτις διαιρεῖται εἰς τὴν Ἀνατολικὴν καὶ τὴν Δυτικὴν ἢ
Πετραίαν Ἀρχιεὶαν. Ἡ Δυτικὴ Ἀρχιεὶα εἶναι ἀξιοσημεῖωτος
διότι ἐν αὐτῇ εὕρσκειται τὸ ὄρος Σινᾶ καὶ διότι ἐν αὐτῇ
περιεπλανήθησαν οἱ Ἰσραηλιταὶ ἐπὶ 40 ἔτη πρὸ τῆς κατακτι-
σεως τῆς Γῆς Χαναάν. Οἱ ἀρχαῖοι κάτοικοι τῆς Αἴγύπτου
εἶναι ὀνομαστοὶ διὰ τὴν σοφίαν αὐτῶν καὶ τὰς τέχνας, μνη-
μεῖα τῶν ὁποίων καὶ μέχρι τῆς σήμερον σῶζονται, καθὼς εἶνα
αἱ πυραμίδες καὶ τὰ παρόμοια. Οἱ δὲ βασιλεῖς τῆς Αἴγύπτου
ἔφερον ὄλοι τὸ ὄνομα Φαρχώ.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

007000013066

ΕΛΛΟΤΙΚΟΝ ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ
ΕΦΝΟΦΩΝΤΟΣ Ε. ΣΕΡΓΙΑΔΟΥ
 549— Πέραν, Τετές— 549.

ΝΕΑ ΕΥΜΕΘΟΔΑ ΕΡΓΑ, ΝΕΑ

- ΓΕΡΑΣΙΜΟΥ ΘΕΟΛΟΓΙΔΟΥ**, Μεγάλου Ἀρχιεπισκόπου τῶν Πατριαρχείων,
Ἐπιτομὸς Ἱερᾶ Ἱστορίας μετ' εἰκόνων, ῥητῶν, τροπαρίων, ἠθικῶν πορισμάτων καὶ προσευχῶν κατὰ τὸ νέον πρόγραμμα τῆς Πατριαρχικῆς Κεντρικῆς Ἐκπαιδευτικῆς Ἐπιτροπῆς, πρὸς χρῆσιν τῶν Ἀστικῶν καὶ Δημοτικῶν σχολῶν εἰς τεύχη τρία
 Τεῦχος Α' (διὰ τὴν Α' καὶ Β' τάξιν) Γρ. 1,50
 » Β' (Παλαιὰ Διαθήκη) » 2,50
 » Γ' (Καينὴ Διαθήκη) » 3
- ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ ΜΗΛΙΩΤΟΥ**, ἱεροδιακόνου - διδασκάλου,
Ἑλληνικὸν Ἀναγνωσματάριον μετ' εἰκόνων καὶ γραμματικῶν γυμνασμάτων ἐκαστον μάθημα πρὸς εὐκολίαν τῶν τε διδασκόντων καὶ διδασκόμενων.
 Τεῦχος Α' εἰς τὴν Α', Γρ. 1,50 — Τεῦχος Β' εἰς τὴν Β', Γρ. 1,50
 » Β', Γρ. 3,20 — » Γ' Γρ. 4
- ΣΕΡΓΙΟΥ Ε. ΣΕΡΓΙΑΔΟΥ**, διδασκάλου,
Μεθοδικὸν Ἀλφάβητάριον προσαρμοσμένον δι' ἀμφότερας τὰς ἑξαμηνίας αὐτῶν μόνον. Γρ. 1,50
- ΓΕΩΡΓΙΟΥ Α. ΚΟΥΜΠΛΟΜΑΤΗ**, ἀριστοβαθμοῦ διδασκαλιστοῦ,
Εὐμέθοδος Γεωγραφία μετ' ἀσχίσεων καὶ νοσῶν ταξιδιῶν πρὸς χρῆσιν τῆς Γ' καὶ Δ' τάξεως τῶν Ἀστικῶν καὶ Δημοτικῶν σχολῶν. Γρ. 3,50
- Γ. Α. ΚΟΥΜΠΛΟΜΑΤΗ**, ἀριστοβαθμοῦ διδασκαλιστοῦ,
Εὐμέθοδος Πατριδογραφία μετ' εἰκόνων πρὸς χρῆσιν τῆς Β' καὶ Γ' τάξεως τῶν Ἀστικῶν καὶ Δημοτικῶν σχολῶν. Γρ. 2,50

Πρασαί αἱ ἀνω ἐκδόσεις ἡμῶν ἐγένοντο μετὰ πολλῆς τῆς ἐπιμελείας καὶ τῆ ἰδέας τοῦ Ἀυτοκρατορικοῦ Ὑπουργείου τῆς Παιδείας, ὑποβληθεῖσαι δὲ καὶ εἰς τὴν Κεντρικὴν Ἐκπαιδευτικὴν Ἐπιτροπὴν τῆς Πατριαρχικῆς ἐνεκρίθησαν καὶ κατεψηφίσθησαν ἐν τῷ ἐπισήμῳ αὐτῆς καταλόγῳ, ὅπως ἀκολούτως εἰσαγῶνται εἰς ἅπαντὰ τὰ ἀνά τὴν Ὁ. Ἐ. Ἀυτοκρατορίαν Ἑλληνικὰ Σχολεῖα διὰ τῆ ἀκριβέως καὶ εὐμέθοδον αὐτῶν.

Τιμῆται ἄδειον Γρ. 2,50